

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS AFFECTING TO BE A VERY BAD CLASS
PRISONER AND THE REHABILITATION APPROACH

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Criminology and Criminal Justice

Department of Sociology and Anthropology

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนว
	ทางการพัฒนาพฤตินิสัย
โดย	นายวีรวัฒน์ บุญนิกุล
สาขาวิชา	อาชญวิทยาและงานยุติธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.สุมนทิพย์ จิตสว่าง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติยา เพชรมณี)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมนทิพย์ จิตสว่าง)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วีรวัฒน์ บุญนิกุล : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย. (FACTORS AFFECTING TO BE A VERY BAD CLASSPRISONER AND THE REHABILITATION APPROACH) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.สมนทิพย์ จิตสว่าง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการทำผิดของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังที่ตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยนำข้อมูลทฤษฎีจากระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังที่จัดเก็บด้วยระบบคอมพิวเตอร์ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ต้องขังชั้นเลวมากเพื่อจัดทำกรณีศึกษา จำนวน 15 คน และการจัดประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ 3 แห่ง คือ ทณฑลสถานบำบัดพิเศษกลาง เรือนจำกลางบางขวาง และ เรือนจำกลางคลองเปรม ผลการศึกษาพบว่า การตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ 1.) ผู้ต้องขังกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งขึ้นไป 2.) ผู้ต้องขังชั้นเลวมากที่เกิดจากการถูกลดชั้นจากการกระทำผิดวินัยเรือนจำ และ 3.) ผู้ต้องขังกระทำผิดตามประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง กำหนดความผิดในคดีอุกฉกรรจ์คดีสะเทือนขวัญ หรือคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน พ.ศ.2563 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ส่วนใหญ่เป็นชาย เป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งขึ้นไป กระทำผิดในคดีอาชญากรรมมากที่สุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา รับจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่กระทำผิดตั้งแต่อายุน้อย เกี่ยวข้องกับอบายมุขและถูกไล่ออกจากโรงเรียน มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (Antisocial) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากพบว่า ปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม ปัจจัยด้านการถูกตีตราจากสังคม ปัจจัยด้านการเรียนรู้พฤติกรรมในเรือนจำมีส่วนทำให้ผู้ต้องขังตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก อย่างไรก็ตามจากการประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ยังเห็นว่าคนกลุ่มนี้สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้แต่อาจต้องใช้เวลาและออกแบบโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ซึ่งมีพฤติกรรมแตกต่างจากผู้ต้องขังกลุ่มอื่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม
ปีการศึกษา 2562

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6181012624 : MAJOR CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE

KEYWORD: factors, A very bad class prisoner, Rehabilitation

Weerawat Boonnikoon : FACTORS AFFECTING TO BE A VERY BAD CLASSPRISONER AND THE REHABILITATION APPROACH. Advisor: Assoc. Prof. SUMONTHIP CHITSAWANG, Ph.D.

The objectives of this research were to study the demographic characteristic of the prisoners who are a very bad class prisoner. Also, this study is to analyze the factors in affecting a very bad class prisoner. This includes the study of the rehabilitation approach for a very bad class prisoner. The study is used by the mixed method with quantitative and qualitative research. Quantitative study analyzes the secondary Data from the data base of the Strategy and Division, Department of Corrections. With the qualitative study, the study is separated to be the In – depth interview by the case study and the focus group of the correctional officers in the 3 prisons. These prisons consist of Central Correctional Institution for Drug Addict, Bangkwang Central Prison, and Klong Prem Central Prison. The study results found that there are 3 types of a very bad class prisoner 1) the reoffending prisoners from 3 times or more, 2) reducing class of prisoner from contrabands smuggling and violating the prison disciplines and 3) offences according to the Ministry of Justice announcements which has announced by the Royal Thai Government Gazette announcement on 1st May, 2020, especially the violent and serious cases which are interesting among people. According to the data based of people and cases from the strategy and plan division, this study found that there are 7,899 very bad class prisoners in the correctional system (Source: January, 2020). The statistical data of the very bad class prisoner characteristics is classified by gender, type of offence, age, educational level, and occupation. The study found that most very bad class prisoners are male. According to the types of offences, the study found that most very bad class prisoners are reoffending prisoners more than 3 times. With their education background, the study found that most prisoners graduated the primary school level. They have unstable occupations such as general employment. Also, most prisoners commit crimes at young age. They also have associated with vices and being expelled from school. They also have Antisocial behaviors. This leads them to become a very bad class of prisoners. However, the focus group of the correctional officers presented that this group of prisoners is still able to change their behaviors, but it may have to take a long time and design a specific program for the very bad class prisoners which different from other inmates.

Field of Study: Criminology and Criminal Justice Student's Signature

Academic Year: 2019 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุมณฑิพย์ จิตสว่าง หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และประธานหลักสูตรอาชีวศึกษา และทันตวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ให้คำแนะนำตั้งแต่เริ่มต้น และสละเวลาอันมีค่าคอยให้แนวทางจนสำเร็จ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติยา เพชรมณี ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จตุรรัตน์ เอื้ออานวย กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้เมตตาในการช่วยชี้แนะ ให้แนวทางกับนักศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ผู้ศึกษาขอขอบคุณ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง ผู้อำนวยการพัฒนาสถานบำบัดพิเศษกลาง และผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองเปรม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ และฝ่ายควบคุมรักษาการณ์ของเรือนจำเป้าหมายในการเก็บข้อมูลทั้งสามแห่งที่ให้ความอนุเคราะห์ทั้งในการเข้าไปสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง และการประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยได้รับความร่วมมืออย่างยิ่ง ทำให้ได้รับข้อมูลอันเป็นประโยชน์มาใช้ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงลงได้ และที่สำคัญคือขอบคุณน้องเกล น้องเจน และเจ้าหน้าที่ทุกท่านในภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสำเร็จในวันนี้คงไม่อาจเกิดขึ้นได้ หากขาดกำลังใจสำคัญจากทุกคนในครอบครัว โดยเฉพาะคุณแม่ล่าวลัย บุญนิกุล น้องฝ้าย รวมทั้งขอบคุณกำลังใจจากภรรยา ดร.ปาน วริศรา ศิริสุทธิเดชา ป้า แม่ พี่ปู พี่ปุ๋ย ขอเรียนว่า การได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ตลอดระยะเวลาเกือบสองปี ทำให้ผู้ศึกษาได้พบกัลยาณมิตรที่ดี คอยสนับสนุนและช่วยเหลือเป็นอย่างดี และมีมิตรภาพนี้จะคงอยู่ตลอดไป สุดท้ายนี้ หากมีความผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับและกราบขออภัยทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

วีรวัฒน์ บุญนิกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามวิจัย.....	4
3. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
4. ขอบเขตการวิจัย	5
4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	5
4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่.....	5
4.3 ขอบเขตด้านประชากร	5
5. นิยามศัพท์.....	5
5.1. นิยามศัพท์ทั่วไป	5
5.2. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 ทฤษฎี หรือแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. ทฤษฎีทางอาชญาวิทยา (Criminological Theory).....	9
1.1 ทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory).....	9

1.2 ทฤษฎีพันธะทางสังคมของ ทราวิซ เฮอร์ชชี (Hirschi’s Social Bonding Theory).....	11
1.3 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน ของเอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland’s Differential Associations Theory)	14
2. แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด (นันทิ จิตสว่าง, 2545).....	15
3. แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์, 2559).....	18
4. แนวคิดในการจัดชั้นผู้ต้องขังในประเทศไทย	23
5. การแบ่งชั้นผู้ต้องขังของงานราชทัณฑ์ในต่างประเทศ	26
5.1 ระบบการแบ่งชั้นผู้ต้องขังในประเทศญี่ปุ่น	26
5.2 ระบบการเลื่อนชั้นผู้ต้องขังในประเทศบรูไน	26
5.3 ระบบการเลื่อนชั้นกับกระบวนการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังประเทศอังกฤษ	27
6. กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	43
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	44
1. วิธีการศึกษา.....	44
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
6. การนำเสนอผลการศึกษา.....	47
7. วิธีการพิทักษ์สิทธิ ป้องกันความเสี่ยง และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย	47
8. จริยธรรมการวิจัย.....	48
บทที่ 4 ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา.....	49
1. ผลการศึกษาข้อมูลลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการกระทำผิดของผู้ต้องขัง ชั้นเลวมาก	50

2. ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ต้องขังชั้นเลวมาก	55
2.1 ภาพรวมลักษณะภูมิหลังของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก.....	97
2.2 การเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุขก่อนต้องโทษ	99
2.3 ประวัติการกระทำผิด.....	100
2.4 พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ.....	101
2.5 ภาพรวมความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก	102
3. ผลการศึกษาจากการประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ (Focus Group)	104
4. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา.....	111
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	114
1. ข้อมูลลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก	115
2. ปัจจัยต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก	116
3. แนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังชั้นเลวมาก	116
4. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	118
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก.....	124
ประวัติผู้เขียน.....	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สถิติผู้ต้องขังแยกตามชั้น เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2562.....	3
ตารางที่ 2 ตารางสรุปรฐานความผิดของผู้ต้องขังชั้นเเลวมาก.....	52
ตารางที่ 3 ตารางสรุปรฐานความผิดของผู้ต้องขังชั้นเเลวมาก.....	53
ตารางที่ 4 ตารางสรุปอายุขณะกระทำผิดครั้งปัจจุบันของผู้ต้องขังชั้นเเลวมาก	53
ตารางที่ 5 ตารางสรุประดับการศึกษาก่อนต้องโทษของผู้ต้องขังชั้นเเลวมาก	54
ตารางที่ 6 ตารางสรุปอาชีพก่อนต้องโทษของผู้ต้องขังชั้นเเลวมาก	54

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีของเฮอร์ซี.....	12
แผนภาพที่ 2 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างลักษณะทางประชากร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขัง ชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย.....	113

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมราชทัณฑ์ สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางประสานความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องและมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้การอำนวยความยุติธรรม มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง ซึ่งประเด็นในด้านกรกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงประสิทธิผลในการสร้างความปลอดภัยของสังคมต่อปัญหาอาชญากรรม ดังนั้น กรมราชทัณฑ์จึงตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในเรือนจำควบคู่ไปกับการควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง เป็นประเด็นสำคัญที่กรมราชทัณฑ์ต้องตระหนักและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรม ด้วยสถิติการกระทำผิดซ้ำ ที่เพิ่มสูงขึ้นสำหรับผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวไปในช่วง 3 ปี มีจำนวนกว่าร้อยละ 35.36 (กรมราชทัณฑ์. (2562) เรื่องสถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2562 จากเว็บไซต์ <http://www.correct.go.th/recstats/index.php/th/Home>) ส่งผลต่อภาพลักษณ์และการยอมรับของสังคมภายนอกต่อผู้พ้นโทษ

“ปัญหานักโทษล้นคุก” เป็นปัญหาสำคัญที่กรมราชทัณฑ์ต้องเผชิญตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามากกว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา หากย้อนไปเมื่อปีพ.ศ.2541 มีจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบเรือนจำ 143 แห่งทั่วประเทศ เพียง 170,508 คน ในขณะที่จำนวนผู้ต้องขังในปัจจุบันสูงถึง 362,985 คน (สถิติจากกองแผนงาน กรมราชทัณฑ์) แต่สภาพเรือนจำขณะนี้รองรับได้เพียง 122,047 คน (ส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง สำนักทัณฑวิทยา ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2562) นักโทษเกินกว่าความจุ 237,461 คน ซึ่งมีผู้ต้องขังเกินความจุมาตรฐานที่จะรองรับได้จำนวน 238,643 คน (ร้อยละ 197.45)

จากการจัดอันดับสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วโลก พบว่า ขณะนี้เรือนจำไทยติดอันดับ 6 ของโลก และอันดับ 3 ของเอเชีย ที่นักโทษล้นคุก (สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, 2562) ก่อให้เกิดเป็นปัญหาแออัดในเรือนจำ ตามมาด้วยปัญหาต่างๆมากมาย ทั้งการดูแลไม่ทั่วถึงเนื่องจากอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ มีเพียง 12,133 คน คิดเป็นอัตราส่วน 1 ต่อ 30 เกิดความลำบากใน

การปกครอง กลายเป็นความตรากตรำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ที่สำคัญคือ ไม่สามารถจำแนกประเภทและแยกควบคุมผู้ต้องขังได้อย่างเหมาะสม สภาพความแออัดอยู่รวมกัน นำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมรอง (Subculture of inmates) ตลอดจนการเรียนรู้วิชาหรือเทคนิคในการกระทำผิด (Social Learning Theory) กลายเป็นเครือข่ายใหญ่ขยายขึ้น เมื่อออกไปแล้วจึงพบการกระทำ ความผิดซ้ำขึ้นอีก ผลกระทบต่อพันธกิจด้านการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง (Rehabilitation) ภายใต้อำนาจกักต้อนสถานที่คับแคบ งบประมาณที่ไม่เพียงพอ เรือนจำบางแห่งไม่สามารถจัดการอบรมบางวิชาชีพให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้ไว้ใช้ประกอบอาชีพหลังพ้นโทษจากเรือนจำ เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานองค์การสหประชาชาติ พบว่า กำหนดอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังไว้ที่ 1 : 5 (เจ้าหน้าที่ 1 คนต่อผู้ต้องขัง 5 คน) และมาตรฐานสำนักงานก.พ.กำหนดไว้ที่ 1 : 10 (ศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชญาวิทยา, 2548) แต่ในข้อเท็จจริงแล้วเจ้าหน้าที่เรือนจำ 1 คน อาจต้องควบคุมผู้ต้องขังมากกว่า 100 คน ภายในแดนควบคุมตลอดระยะเวลาทั้งในช่วงกลางวัน และกลางคืน ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำ ซึ่งปัญหาดังกล่าว ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมดูแลผู้ต้องขังในขณะที่อยู่ในเรือนจำเท่านั้นแต่ยังส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในสังคมโดยรวมเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษกลับสู่สังคม เพราะการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยขณะอยู่ใน เรือนจำที่ขาดประสิทธิภาพนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง (Recidivism) จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ นานาประเทศ กำหนดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในความ รับผิดชอบเพื่อให้เกิดประสิทธิผลด้านการควบคุมและแก้ไข รวมไปถึงสร้างระบบการติดตามดูแลหลัง ปลดปล่อย (Aftercare System) เพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษไม่ให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ

ระบบการจัดชั้นผู้ต้องขัง (Prisoner Class Promotion) เป็นกระบวนการสร้างแรงจูงใจ ในระหว่างการควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำ ถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่กรมราชทัณฑ์ดำเนินการมาตลอด ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย มีสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม โดยการให้ประโยชน์ตอบแทนลดหลั่นตามชั้นของผู้ต้องขัง ซึ่งพิจารณาจากผลความก้าวหน้าต่อผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี มีความอุตสาหะในการ พัฒนาตนเอง ทั้งการศึกษาอบรม การฝึกวิชาชีพ ตลอดจนการปฏิบัติอยู่ในกฎระเบียบวินัยของ เรือนจำ โดยมีการกำหนดชั้นผู้ต้องขัง แบ่งออกเป็น 6 ชั้น ประกอบด้วย ชั้นเยี่ยม ชั้นดีมาก ชั้นดี ชั้นกลาง ชั้นเลว และชั้นเลวมาก โดยผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี จะได้เลื่อนชั้นเป็นชั้นดี ชั้นดีมาก และชั้นเยี่ยมตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันหากผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ หรือกระทำผิดวินัยเรือนจำ จะถูกลดโทษเป็นชั้นเลว และชั้นเลวมาก จากสถิติเปรียบเทียบย้อนหลังไปในช่วง 2 ทศวรรษ

ที่ผ่านมา พบว่ามีสถิติผู้ต้องขังที่ถูกลดชั้นเป็นชั้นเลวและเลวมากเพิ่มสูงขึ้น อย่างเห็นได้ชัด รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติผู้ต้องขังแยกตามชั้น เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2562

ชั้นผู้ต้องขัง	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2562	ร้อยละ พ.ศ. 2542/2562	ร้อยละ (%)
ชั้นเยี่ยม	51,149	78,915	33.45/24.73	-8.72
ชั้นดีมาก	18,354	35,125	14.97/11.01	-3.96
ชั้นดี	21,206	41,354	17.33/12.96	-4.37
ชั้นกลาง	35,721	113,513	28.93/35.57	+6.64
ชั้นเลว	7,011	43,455	4.95/13.62	+8.67
ชั้นเลวมาก	561	6,775	0.37/2.12	+1.75
				100.00

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางสะท้อนให้เห็นว่า จำนวนผู้ต้องขังชั้นเลวและเลวมาก มีเปอร์เซ็นต์ที่สูงขึ้น โดยชั้นเลว มีอัตราเพิ่มขึ้น ร้อยละ 8.67 และชั้นเลวมาก เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.75 แบ่งออกเป็นชั้นเลวที่มีจำนวน 7,011 คนเมื่อปี พ.ศ.2542 เป็น 43,455 คน และชั้นเลวมาก จำนวนเพียง 561 คน เป็น 6,775 คน ซึ่งผู้ต้องขังที่อยู่ในชั้นนี้ เป็นกลุ่มที่ยากต่อการแก้ไข และมีความเสี่ยงสูงต่อการกลับไปกระทำผิดซ้ำเมื่อปล่อยตัว พันโทชออกไป

จึงเป็นที่น่าสนใจว่า เหตุใดจึงมีจำนวนผู้ต้องขังที่จัดอยู่ในกลุ่มผู้ต้องขังชั้นเลว และชั้นเลวมากเพิ่มขึ้น ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นสาเหตุให้บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมให้ประพฤติปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคมได้ บางรายซึ่งถูกจับกุมแล้วยังไม่เช็ดหลาบเมื่อถูกปล่อยตัว

พันโทชมาแล้วกลับมากระทำผิดซ้ำ และยังกระทำผิดวินัยของเรือนจำจนต้องถูกลดชั้น และจะมีแนวทางปฏิบัติกับคนกลุ่มนี้อย่างไร เนื่องจากที่ผ่านมาราชการราชทัณฑ์ ยังไม่มีโปรแกรมในการแก้ไข และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังที่ยากต่อการแก้ไขอย่างชัดเจน และการศึกษาวิจัยในประเด็นนี้ยังมีอยู่อย่างจำกัดในประเทศไทย ดังนั้น การศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระบบการเรือนจำของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะในกรณีผู้ต้องขังชั้นเลวมาก จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกลุ่มนี้ทั้งในด้านการควบคุมและแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเชิงบวกให้กับผู้ต้องขังกลุ่มนี้เพื่อลดอัตราการกระทำผิดซ้ำในอนาคตเมื่อบุคคลเหล่านี้พ้นโทษกลับไปอยู่ภายนอกสังคม และนำไปใช้กำหนดแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ พัฒนาทัศนคติ พัฒนาจิตใจ ตลอดจนทักษะอาชีพเพื่อนำไปใช้ภายหลังพ้นโทษ สร้างแรงจูงใจและแรงผลักดันให้กลุ่มผู้ต้องขังดังกล่าวสามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจจะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ อีกทั้งส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูผู้ต้องขังให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. คำถามวิจัย

ผู้ต้องขังชั้นเลวมากที่ถูกคุมขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศมีปัจจัยลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการกระทำผิดร่วมกันอย่างไร ระบบการเรือนจำของผู้ต้องขังในระบบงานราชทัณฑ์ไทยปัจจุบันเป็นอย่างไร และปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ตลอดจนมีแนวทางอย่างไรที่เหมาะสมต่อการแก้ไข พัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังที่ตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากเพื่อลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำในอนาคต

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการกระทำผิดของผู้ต้องขังที่ตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังที่ตกเป็นผู้ต้องขังที่ชั้นเลวมาก

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยนี้ มุ่งเน้นการศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ทั้งในกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำ และกระทำผิดวินัยในเรือนจำจนถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก เพราะเป็นกลุ่มยากต่อการแก้ไขพฤติกรรม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากประชากรทั้งหมดในระบบฐานข้อมูลสถิติคอมพิวเตอร์ Recstats ของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 7,889 คน (สถิติ ณ เดือนพฤษภาคม 2563)

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้ กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการเก็บข้อมูลจากเรือนจำและทัณฑสถานที่มีสถิติผู้ต้องขังชั้นเลวมาสูงที่สุด 3 อันดับแรก ประกอบด้วย เรือนจำกลางเรือนจำกลางบางขวาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง และเรือนจำกลางคลองเปรม

4.3 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ต้องขังชั้นเลวมาก จำนวนเรือนจำละ 5 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในกลุ่มที่ยินดีและสมัครใจให้ข้อมูลในช่วงที่ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลการศึกษาวิจัยภาคสนาม จำนวน 15 คน และการจัดประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง และเรือนจำกลางคลองเปรม ที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การจัดทำแผนบริหารรายบุคคล และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านการแก้ไขและพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง แห่งละครั้ง รวมเจ้าหน้าที่ที่ประชุมกลุ่มย่อยทั้งหมด จำนวน 33 คน

5. นิยามศัพท์

5.1. นิยามศัพท์ทั่วไป

1.) **ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก** หมายถึง นักโทษเด็ดขาดที่ถูกจัดชั้นอยู่ในระดับต้องปรับปรุงมาก (ตามกฎหมายกระทรวงฉบับใหม่) ทั้งกรณีที่กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งและกระทำผิดวินัยเรือนจำ

2.) **ชั้นผู้ต้องขัง** หมายถึง หลักทัณฑปฏิบัติที่กรมราชทัณฑ์กำหนดแนวทางการสร้างแรงจูงใจผู้ต้องขังโดยใช้ระบบการเลื่อนชั้น ที่เชื่อมโยงกับสิทธิประโยชน์ เพื่อให้ผู้ต้องขังมีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองในทางที่ดีขึ้น อาจกล่าวได้ว่า การกำหนดชั้นซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ชั้น

ประกอบด้วยชั้นเยี่ยม ชั้นดีมาก ชั้นดี ชั้นกลาง ชั้นเลว และชั้นเลวมาก (กฎกระทรวงยุติธรรม ได้เปลี่ยนชั้นเลว เป็นชั้นต้องปรับปรุง และชั้นเลวมากเป็นผู้ต้องขังชั้นต้องปรับปรุงมาก)

3.) การเลื่อนชั้นผู้ต้องขัง หมายถึง การเลื่อนและลดชั้นผู้ต้องขังเป็นการดำเนินการทางด้าน ทักษะปฏิบัติ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเกิดความเคร่งครัดในระเบียบวินัยและมีความ รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมโดยการให้ประโยชน์ตอบแทนลดหลั่นตามชั้นของผู้ต้องขัง ซึ่งพิจารณาจากผลความก้าวหน้าด้านการอบรมและการฝึกวิชาชีพตลอดจนความประพฤติในระหว่าง ต้องโทษจำคุก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดแยกชั้นของผู้ต้องขัง ตามข้อกำหนด มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติ

4.) การพัฒนาพฤตินิสัย หมายถึง การแก้ไขฟื้นฟู พฤติกรรมผู้ต้องขังทั้งร่างกายและจิตใจให้ มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น เพื่อพัฒนา ความคิด และพฤติกรรมให้กลับตัวเป็นคนดีมีคุณค่าของสังคม

5.2. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1.) ลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขัง หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ที่ เป็นหลักเกณฑ์ในการ บ่งบอกถึงลักษณะทางประชากรที่อยู่ในตัวผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ได้แก่ เพศ อายุขณะกระทำผิดครั้งแรก อายุขณะกระทำผิดครั้งปัจจุบัน ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานความผิด

2.) ปัจจัยเชิงสาเหตุของการถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก หมายถึง สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกเรือนจำ การคบเพื่อน พฤติกรรมต่อต้านสังคมที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังถูกลดชั้น เป็นชั้นเลวมาก และกลายเป็นกลุ่มที่ยากต่อการแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

3.) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก หมายถึง ปัจจัยหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการติตรา ปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม ปัจจัยด้านการเรียนรู้ทางสังคมในเรือนจำ สามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการติตรา หมายถึง การถูกติตราจากสังคมภายนอก และการถูกติตรา จากภายในเรือนจำ ทำให้ท้อแท้และหมดกำลังใจ ไม่มีแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

3.2 ปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม หมายถึง ปัจจัยตามทฤษฎีความผูกพันทาง สังคมที่มีองค์ประกอบ 4 ประการที่ทำให้คนไม่กระทำผิด ประกอบด้วย ความผูกพัน การผูกมัด การเข้าร่วมและความเชื่อ โดยความผูกพันทางสังคม คือ ความรู้สึกผูกพัน หรือ ความรักใคร่หรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของคนใกล้ชิดโดยเฉพาะคนในครอบครัว ปัจจัยด้านการผูกมัด หมายถึง การผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม ปัจจัยด้านการเข้าร่วม หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสังคมภายนอกเรือนจำ

เป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชีพการงาน และปัจจัยด้านความเชื่อ หมายถึง ระดับของความเชื่อที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูง ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้น ความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่มีต่อสังคม

3.3 ปัจจัยด้านการเรียนรู้ทางสังคมในเรือนจำ หมายถึง การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างกลุ่มผู้ต้องขังในช่วงที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำ เช่น การได้เทคนิควิธีการกระทำผิดหรือการได้เครือข่ายยาเสพติดจากในเรือนจำ การเรียนรู้เทคนิคในการหลอกรอดการจับกุม ฯลฯ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการกระทำผิดของกลุ่มผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ที่เป็นกลุ่มยากต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก
3. ทำให้กรมราชทัณฑ์ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย และแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชั้นเลวมาก
4. ได้แนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชั้นเลวมากเพื่อช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและลดอัตราการกระทำผิดซ้ำในอนาคต

บทที่ 2

ทฤษฎี หรือแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย” มีการทบทวนวรรณกรรมโดยศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีทางอาชญาวิทยา - ใช้เพื่อศึกษาและอธิบายถึงแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในระบบเรือนจำ

1.1 ทฤษฎีติดตรา (Labeling Theory) – ใช้เพื่อศึกษากระบวนการที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำซากทั้งกระทำผิดต่อกฎหมายบ้านเมือง และกระทำผิดวินัยในเรือนจำ และอธิบายกลไกการควบคุมภายใน และภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมพฤติกรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำ

1.2 ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social Bonds Theory) เพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังเหล่านี้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง กลับไปกระทำผิดอีกเพราะขาดองค์ประกอบใดบ้างทั้ง ความผูกพัน / การผูกมัด / การเข้าร่วม / ความเชื่อ

1.3 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Sutherland’s Differential Associations Theory) ใช้เพื่ออธิบายสาเหตุแห่งการกระทำผิดซ้ำจากการเรียนรู้เทคนิค วิธีการพฤติกรรมกระทำผิดทั้งภายในและภายนอกเรือนจำ

2. แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

3. แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์

4. แนวคิดในการจัดชั้นผู้ต้องขังในประเทศไทย

5. การแบ่งชั้นผู้ต้องขังของงานราชทัณฑ์ในต่างประเทศ

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีทางอาชญวิทยา (Criminological Theory)

การควบคุมทางสังคม หมายถึง วิธีการและกระบวนการทั้งหมดซึ่งกลุ่มหรือสังคมใช้ในการให้สมาชิกของสังคมปฏิบัติตามที่สังคมคาดหวัง (All the means and processes whereby a group or a society secures its members conformity to its expectation) สังคมจะต้องมีความสงบเรียบร้อยและความมีระเบียบ (social order) เพื่อให้สังคมดำเนินไปได้ด้วยดี

ทฤษฎีอาชญวิทยาทั่วไปมักจะนำเสนอว่าพฤติกรรมอาชญากรเกิดจากแรงหรือปัจจัยไม่ว่าจะเป็นจากปัจจัยภายในร่างกายหรือภายนอกร่างกายมนุษย์ มากระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลกระทำความผิด แต่กลุ่มทฤษฎีควบคุม (Control Theories) อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือทฤษฎีแนวนี้ มีสมมติฐานว่าแรงจูงใจของพฤติกรรมอาชญากรเป็นสิ่งธรรมชาติภายในบุคคล และบุคคลจะประกอบอาชญากรรมหากไม่มีกลไกใดมาควบคุมพฤติกรรม ดังนั้นทฤษฎีแนวนี้มุ่งที่จะตอบคำถามว่า “เหตุใดบุคคลจึงไม่กระทำความผิดกฎหมาย” ซึ่งทฤษฎีแนวนี้ก็ตอบคำถามนี้ว่า บุคคลกระทำความผิดเนื่องจากความอ่อนแอของปัจจัยที่ควบคุมหรือขัดขวางไม่ทำให้บุคคลกระทำความผิดไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนเป็นเหตุให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา เร็ด (Reiss, 1951 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553) นักวิชาการผู้ร่วมก่อตั้งทฤษฎีนี้เชื่อว่า สาเหตุที่บุคคลปฏิบัติตามกฎหมายเพราะว่ากลไกควบคุมทางสังคมขัดขวางไม่ทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรม เมื่อใดก็ตามที่กลไกควบคุมได้หมดสิ้นหรืออ่อนแอลง พฤติกรรมอาชญากรรมก็จะเกิดขึ้น โดยมีทฤษฎีอาชญวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

1.1 ทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory)

แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนเกิดจากกระบวนการที่ปัจเจกชนได้ให้ความหมายแก่ตนเองว่าเป็นอาชญากรหรือผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและเป็นผลสะท้อนมาจากการที่ปัจเจกชนได้ถูกตีตราหรือประณามจากหน่วยงานของรัฐหรือประชาชนในสังคม

ผู้ที่นำเสนอแนวคิดทฤษฎีตีตราเป็นท่านแรกเมื่อปี ค.ศ.1930 ก็คือ แฟรงค์ แทนเนนบลิ้ม (Tannenbaum,1938 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553) ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการสำคัญที่ทำให้บุคคลที่มีพฤติกรรมอาชญากรเป็นครั้งคราว จะมีพฤติกรรมอาชญากรรมถาวร และต่อมาในปี ค.ศ. 1951 เอ็ดวิน ลิเมิร์ต (Lemert,1951 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553) ได้นำเสนอการวิเคราะห์ถึงอิทธิพลของระบบกลไกการควบคุมสังคมต่อการกำเนิดและสร้างรูปแบบของพฤติกรรมอาชญากรและ

พฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ แต่บุคคลที่ทำให้แนวความคิดทฤษฎีตราได้รับความสนใจในวงการอาชญาวิทยา คือ ไฮเวิร์ด เบคเกอร์ (Becker,1963 ; 1964 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553) จากหนังสือเรื่อง “บุคคลภายนอก” (Outsiders) และ “มุมมองตรงกันข้าม” (The Other Side) ต่อจากนั้นก็ม็อริสสันและคริสซิสได้นำเสนอทฤษฎีแนวนี้ต่อวงการอาชญาวิทยา

ทฤษฎีกลุ่มนี้ ได้อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรไว้ในคำประกาศของนักวิชาการที่สนับสนุนทฤษฎีแนวนี้ ซึ่งสรุปดังต่อไปนี้ คือ

1. การกำหนดเป็นตนเอง (Self-image) นักทฤษฎีปฏิสัมพันธ์โดยสัญลักษณ์เชื่อว่าบุคคลจะมีการกำหนดเป็นตนเองหรือการสร้างความสำนึก (Self-image) ตามภาพพจน์ที่บุคคลอื่นกำหนดให้ ดังนั้น บุคคลจะมีความคิดหรือความเชื่อว่าเป็นบุคคลมีบุคลิกอย่างไร ขึ้นอยู่กับ การที่คนในสังคมโดยเฉพาะบุคคล ที่ใกล้ชิดได้กำหนดความหมายให้ ซึ่งบุคคลดังกล่าวก็จะแสดงออก หรือมีบุคลิกตามความเชื่อที่ตนเองถูกบุคคลอื่นกำหนดให้เป็นเช่นนั้น (Vold & Bernard,1986 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553) ดังนั้น ทฤษฎีตราจะอธิบายว่าพฤติกรรมอาชญากรเกิดจากการที่บุคคล มีความเชื่อว่าเป็นอาชญากร ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการที่บุคคลในสังคมได้กำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นอาชญากร ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ นักทฤษฎีกลุ่มนี้ได้ให้ชื่อไว้ต่างกัน คูเลย์ (Cooley,1902 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553) ได้ให้ชื่อว่า “บุคลิกภาพสะท้อน” (the Looking Glass Self) และมีด (Mead, 1967) ได้ให้ชื่อว่า “บุคลิกเกิดจากสังคม” (the Self as a Social Construct)

2. พฤติกรรมเบี่ยงเบนดั้งเดิมหรือครั้งแรก (Primary Deviance) นักทฤษฎีตราไม่ได้ให้ความสำคัญกับสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมอาชญากรหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนครั้งแรกมากนัก มีนักอาชญาวิทยาบางท่านที่เห็นด้วยกับทฤษฎีแนวนี้ก็ไม่ได้อ้างถึงสาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบนครั้งแรก แต่โดยทั่วไปแล้วเชื่อว่าพฤติกรรมอาชญากรหรือเบี่ยงเบนครั้งแรกเกิดจากปัจจัยทางชีวภาพ จิตวิทยาและสภาพแวดล้อมทางสังคม แต่ก็เป็พฤติกรรมที่มีลักษณะไม่สม่ำเสมอ เกิดไม่บ่อยครั้ง และไม่มีรูปแบบที่ถาวร นอกจากนี้หากไม่มีการถูกดำเนินการลงโทษทางสังคมไม่ว่าจะเป็นรูปแบบอย่างไม่เป็นทางการหรือเป็นทางการ พฤติกรรมอาชญากรหรือเบี่ยงเบนเหล่านี้อาจจะคงอยู่ แต่ก็มีลักษณะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว และไม่บ่อยครั้ง อีกทั้งยังไม่มีการพัฒนาเป็นรูปแบบที่ถาวร (Lemert ,1951 ; Akers, 1994 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553)

3. พฤติกรรมเบี่ยงเบนถาวร (Secondary Deviance) นักทฤษฎีตีตราเชื่อว่าสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนถาวรมาจากกระบวนการควบคุมทางสังคมที่ทำให้บุคคลที่ถูกลงโทษทางสังคมไม่ว่าจะเป็นการถูกดำเนินคดี หรือการถูกสังคมดูถูกและไม่ให้เข้าร่วมในสังคม การปฏิบัติตามกระบวนการควบคุมนี้ จะสร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่บุคคลที่ถูกจับกุมหรือลงโทษ ทำให้เขาเกิดความรู้สึกนึกคิดว่าเป็นคนภายนอกสังคมเป็นคนเลวที่สังคมไม่ต้องการ สิ่งเหล่านี้จะทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดและสำคัญตนเองว่าเป็นอาชญากร ซึ่งจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมอาชญากรหรือเบี่ยงเบนที่ถาวรตลอดไป (Tannenbaum, 1938 ; Becker, 1963 ; Lemert ,1967 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553)

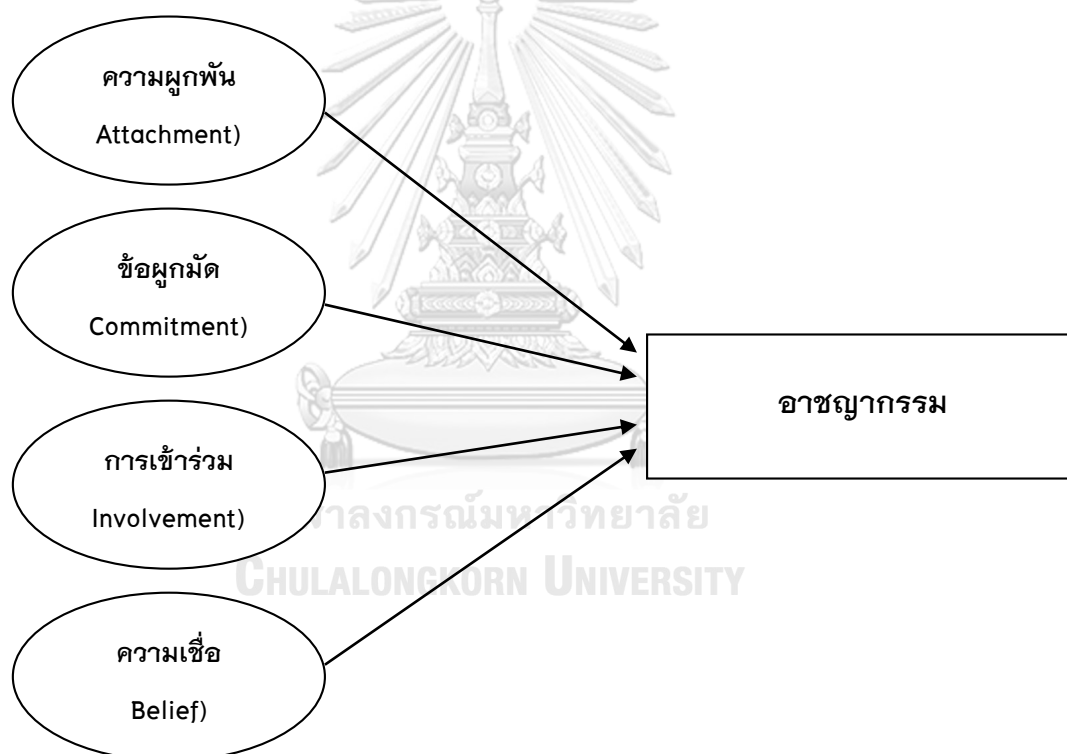
4. ทางเลือกของบุคคลที่ถูกตีตรา (Alternative Behavior) แม้ว่านักทฤษฎีตีตราจะเชื่อว่า เมื่อบุคคลถูกตีตราว่าเป็นอาชญากรนั้น ยังคงมีทางเลือกพฤติกรรมของตนเองในอนาคต หากแต่การตีตรา นอกจากจะทำให้ทางเลือกของบุคคลนั้นมีน้อยลงแล้ว ยังทำให้บุคคลดังกล่าวควบคุมการเลือกพฤติกรรมต่อไปได้น้อยลงด้วย เนื่องจากการที่บุคคลถูกขับไล่ออกจากสังคม หรือไม่ก็ถูกสังคมกำหนดให้เป็นคนชั่วหรือคนเลวทั้งที่ไม่ได้แสดงพฤติกรรมอาชญากรออกมา เป็นเหตุให้บุคคลที่ถูกตีตราดังกล่าวต้องไปรวมกลุ่มกับบุคคลที่ถูกตีตราหรือประณามเหมือนกัน (Lemert, 1951; Becker, 1963 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553)

เมื่อพิจารณาหลักการที่นำเสนอโดยนักทฤษฎีแนวนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญได้ว่า บุคคลทั่วไปอาจมีพฤติกรรมอาชญากรรมบ้างเป็นครั้งคราว ไม่สม่ำเสมอ และไม่รุนแรงหรือร้ายแรง หากแต่เมื่อบุคคลที่มีพฤติกรรมดังกล่าวถูกดำเนินการตามกฎหมายควบคุมทางสังคมแล้ว โดยเฉพาะถูกดำเนินคดีโดยหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมของรัฐ บุคคลดังกล่าวก็จะเข้าสู่กระบวนการกำหนดตนเองเป็นอาชญากรหรือบุคคลผิดปกติ ตลอดจนได้รับความอับอายหรือความเสื่อมเสีย จึงไม่สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างบุคคลธรรมดาในสังคมได้อีก เป็นเหตุให้บุคคลมีพฤติกรรมอาชญากรถาวร

1.2 ทฤษฎีพันธะทางสังคมของ ทราวิส เฮอร์ช (Hirschi's Social Bonding Theory)

ทฤษฎีควบคุมที่นับว่าได้รับการยอมรับมากที่สุดในวงการอาชญาวิทยาก็คือ ทฤษฎีพันธะทางสังคม (Bonding Theory) ของทราวิส เฮอร์ช (Braithwaite, 1989; Inciardi et al, 1993 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553) เฮอร์ชได้โต้แย้งว่าไม่จำเป็นต้องอธิบายแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้น

ของพฤติกรรมอาชญากร เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีความสามารถโดยธรรมชาติที่จะประกอบอาชญากรรมอยู่แล้ว โดยเฮอร์ชี่ได้นำเสนอทฤษฎีควบคุมโดยมีใจความสำคัญว่าบุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มในสังคม ซึ่งได้แก่ครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนฝูง มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชญากรรม หลักสำคัญของทฤษฎีนี้ก็คือ พันธะทางสังคมหรือความผูกพันกับสังคม (Social Bond) ที่เฮอร์ชี่ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ความผูกพัน (Attachment) ข้อผูกมัด (Commitment) การเข้าร่วม (Involvement) และความเชื่อ (Belief) ทฤษฎีนี้มีสมมติฐานว่า “บุคคลที่มีพันธะทางสังคมหรือ มีความผูกพันทางสังคมน้อย จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมอาชญากร” ซึ่งแผนภูมิที่ 1 ได้อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรตามทฤษฎีของเฮอร์ชี่

แผนภาพที่ 1 อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีของเฮอร์ชี่

ทฤษฎีควบคุมทางสังคมมีสมมติฐานว่า พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นผลมาจาก พันธะของบุคคลที่มีต่อสถาบันทางสังคมได้อ่อนแอหรือถูกทำลาย (Hirshi, 1961 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2553) และองค์ประกอบของพันธะทางสังคมมีด้วยกัน 4 ประการ

1. ความผูกพัน (Attachment) หมายความว่า การที่บุคคลมีความผูกพัน หรือความรักใคร่กับบุคคลอื่น หรือมีความสนใจกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ส่งผลให้บุคคลสร้างความรู้สึกรู้สึกหรือสำนึก ที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคม ดังนั้นความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์หรือด้านความรักของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

2. ข้อผูกมัด (Commitment) หมายความว่า การที่บุคคลผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม กล่าวคือได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพโดยสุจริต และเพื่อที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลไม่ย่อท้อกระทำผิดกฎหมาย เนื่องจากจะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นข้อผูกมัดจึงเป็นองค์ประกอบด้านความมีเหตุมีผลของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

3. การเข้าร่วม (Involvement) หมายความว่า การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชญากรรม เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้ให้หมดไปกับกิจกรรมของสังคม ดังนั้นการเข้าร่วมถือว่าเป็นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

4. ความเชื่อ (Belief) หมายความว่า ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูง ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

ในการศึกษาครั้งนี้ ปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผลักดันให้ผู้กระทำผิด ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองได้ เนื่องจากขาดความผูกพันกับบุคคลในครอบครัว บุคคลอันเป็นที่รัก ขาดข้อผูกมัดในด้านการศึกษาเนื่องจากไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน การถูกไล่ออกจากโรงเรียน การใช้เวลาไปกับกิจกรรมด้านอบายมุข และความเชื่อในทางที่ผิด ล้วนผลักดันให้ผู้ต้องขังตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

1.3 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน ของเอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland's Differential Associations Theory)

พฤติกรรมทางอาชญากรรมเรียนรู้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ซึ่งความประพฤติที่แสดงมาในลักษณะอาชญากรรม ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอในการติดต่อ และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการที่สำคัญของการคบหาสมาคม ได้แก่

1. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้
2. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ตามกระบวนการติดต่อสื่อสาร
3. หลักการสำคัญในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้น เกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนมกัน
4. เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้รวมถึง
 - (1) เทคนิคในการกระทำผิด
 - (2) ทิศทางเฉพาะของแรงคลใจ แรงผลักดัน การใช้เหตุผล ทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำผิด
5. ทิศทางเฉพาะของแรงคลใจและแรงผลักดันจะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย
6. หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน คือ บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำผิดเพราะว่า ความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิด
7. การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน อาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลา การให้ความสำคัญ และความเข้มข้น
8. กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมโดยการคบหาสมาคมจะมีความเกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานที่เหมือนการเรียนรู้ทั่วไป
9. ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไป แต่ไม่จำเป็นต้องอธิบายโดยความต้องการหรือค่านิยมนั้น (Siegel, 2549)

ในการศึกษาครั้งนี้ ปัจจัยจากทฤษฎีคิดก่อนทำ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ย่อมมีการชั่งน้ำหนักและเลือกที่จะกระทำผิดซ้ำ หรือกระทำผิดวินัย เพราะคิดว่าทำแล้วคุ้มค่า โดยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ต้องขังได้คำนึงถึงโอกาส ผลดี ผลเสีย ความเสี่ยงต่างๆ แล้วจึงเลือกที่จะกระทำ จนทำให้ตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

2. แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด (นัทธี จิตสว่าง, 2545)

แนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามหลักทัณฑวิทยา (penology) เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในสาขาอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาโดยทัณฑวิทยาเป็นวิชาที่ว่าด้วยแนวคิดและทฤษฎีการลงโทษ กระบวนการลงโทษ กลไกในทางจิตวิทยาที่จะปกป้องและป้องกันการกระทำความผิดทางอาญา และการปฏิบัติต่อผู้ต้องโทษ แนวคิดการลงโทษตามหลักทัณฑวิทยาในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์หลายประการ กล่าวคือ

(1) การแก้แค้น (retribution) การแก้แค้นเป็นแนวคิดที่ใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดมาแต่ยุคแรก ที่ให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษตอบแทนในลักษณะ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” โดยแนวคิดที่สำคัญ คือการ ลงโทษในสัดส่วนที่เหมาะสมเป็นการตอบโต้อาชญากรด้วยวิธีที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรมตาม หลักการ “Let the punishment fit the crime” การลงโทษตามแนวความคิดนี้ จึงมีสาระสำคัญว่าต้อง ลงโทษในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับความผิดที่ได้ก่อ ดังนั้น อาชญากรรมชนิดที่รุนแรง (severe crime) จึงต้องมีอัตราส่วนการลงโทษมากกว่าอาชญากรรมเล็กน้อย (minor crime) อย่างไรก็ตาม การลงโทษด้วยการแก้แค้น เป็นการลงโทษที่มองย้อนหลัง (backward-looking) ไปในอดีตว่าควรจะลงโทษผู้กระทำความผิดลักษณะนี้ในอัตราโทษเท่าใด จึงจะเป็นการเหมาะสมไม่ได้มองไปถึงอนาคตว่าจะป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างไร รูปแบบของการลงโทษจึงอยู่ในลักษณะการปรับ การจำคุก หรือการประหารชีวิต เป็นต้น

(2) การป้องกันยับยั้ง (deterrence) การป้องกันยับยั้งหรือการข่มขวัญยับยั้งเป็นแนวคิดที่เชื่อว่าการกระทำผิดเกิดจากคนไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายหรือการบังคับใช้กฎหมายอ่อนแอ คนเหล่านั้นจึงเลือกกระทำบางอย่างที่เห็นว่าจะได้ประโยชน์แม้จะเป็นการเสี่ยงต่อการถูกลงโทษก็ตาม ด้วยเหตุนี้ การลงโทษจึงควรมีขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำความผิดโดยให้ผู้กระทำผิดรู้สึกถึงการเจ็บปวดจากผลการกระทำของตนการลงโทษโดยการป้องกันยับยั้งแตกต่างจากการแก้แค้น เพราะการลงโทษด้วยแนวคิดในการป้องกันยับยั้งเป็นการมองผลที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมในภายหน้า (forward-looking) ว่าการลงโทษอาชญากรต้องมีวัตถุประสงค์ป้องกันไม่ให้มีอาชญากรได้กระทำความผิดนั้นขึ้นอีกในอนาคตแต่การลงโทษด้วยการแก้แค้นเป็นการมองย้อนกลับไปในอดีตโดยเห็นว่าการลงโทษเป็นผลที่จำเป็นสำหรับอาชญากรรมและต้องกำหนดโทษโดยคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างการประกอบอาชญากรรมที่ผ่านมากับการลงโทษที่เหมาะสม

แนวคิดในการป้องกันยับยั้งแยกเป็น 2 แนวคิด คือการลงโทษที่ป้องกันยับยั้งเป็นการเฉพาะ (specific deterrence) เป็นแนวคิดที่เห็นว่า การลงโทษมีไว้เพื่อป้องกันบุคคลบางคน (specific

offender) เช่น ตัวผู้กระทำผิดเอง ไม่ให้กลับมาก่อทำความผิดดังกล่าวในอนาคต โดยวิธีการลงโทษ อาจปลูกฝังความเข้าใจในผลที่จะได้รับ เช่น การลงโทษผู้กระทำผิดด้วยวิธีการพิเศษการลงโทษ ที่ป้องกันยับยั้งเป็นการทั่วไป (general deterrence) หมายถึง แนวคิดในการลงโทษเพื่อให้คนทั่วไป ได้เห็นว่า หากทำความผิดก็ต้องได้รับโทษคนเหล่านั้นจะเกรงกลัวไม่กล้าทำความผิดตาม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แนวคิดในการลงโทษเพื่อป้องกัน มีข้อวิจารณ์ คือ หลายกรณีอาชญากร ได้กระทำผิดโดยมิได้คำนึงถึงโทษที่จะได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีผู้กระทำผิดเพราะการตัดสินใจ ชั่ววูบ (heat of the moment) หรือที่ทำความผิดเพราะฤทธิ์ยาเสพติดหรือสุรา นอกจากนี้ ในความเป็นจริงอาชญากรจะตัดสินใจทำความผิดเมื่อคำนึงถึงโอกาสที่จะถูกจับมากกว่าโทษที่จะได้รับ

(3) การตัดโอกาสกระทำผิด (incapacitation) หมายถึง การตัดโอกาสโดยให้อาชญากร ออกจากสังคมเพื่อว่า สาธารณชนจะได้รับการคุ้มครองจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องการลงโทษเพื่อ ตัดโอกาสกระทำผิดมีวัตถุประสงค์คล้ายกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อข่มขวัญยับยั้ง คือ เพื่อป้องกันอาชญากรรมในอนาคต แต่การลงโทษเพื่อข่มขวัญยับยั้งมุ่งให้ผู้กระทำและบุคคลอื่นเกิด ความกลัวไม่กระทำผิดอีก แต่การลงโทษเพื่อการตัดโอกาสมุ่งป้องกันการกระทำผิดโดยทำให้ ผู้กระทำผิดหมดโอกาสที่จะกระทำผิดขึ้นมาอีกการตัดโอกาสกระทำผิดอาจจัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่ง ของการป้องกันเป็นการเฉพาะ (specific deterrence) เพราะมุ่งตัดความสามารถของอาชญากร ไม่ให้กลับมาก่อทำความผิดอีกมากกว่าที่จะฟื้นฟูความสามารถของอาชญากร ดังนั้น ตามแนวคิดนี้ การจำคุกผู้กระทำผิดจึงเป็นการมุ่งไม่ให้อาชญากรกลับไปข้องเกี่ยวกับอาชญากรรมอีกไม่ใช่ การให้อาชญากรได้รับรู้ถึงผลที่ได้กระทำไป ตัวอย่างของการตัดโอกาสกระทำผิด เช่น การเนรเทศ การตัดอวัยวะที่ใช้ในการทำความผิด การจำคุกตลอดชีวิต เป็นต้น

(4) การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (rehabilitation) การลงโทษด้วยการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดมีวัตถุประสงค์เพื่อจะสร้างผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคมในสภาพสมาชิกที่ดี ของสังคมเพื่อที่จะมิให้ผู้กระทำผิดได้กลับไปทำความผิดอีกสมมติฐานของการฟื้นฟู ผู้กระทำผิด คือ มนุษย์ไม่ได้เป็นอาชญากรโดยการเกิดหรือโดยธรรมชาติ (native criminal) ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติและมีประโยชน์ต่อสังคม ได้โดยอาศัยวิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยการศึกษาและการบำบัดเพื่อนำผู้กระทำผิดนั้นกลับสู่ สภาวะจิตใจที่ปกติหรือเพื่อสร้างทัศนคติที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมแทนที่จะทำร้ายสังคม การลงโทษ ตามแนวคิดนี้อยู่บนพื้นฐานข้อสังเกตที่ว่า การลงโทษเป็นการบังคับผู้กระทำผิดให้ทำในสิ่ง

ที่ไม่ต้องการ ในขณะที่การฟื้นฟูเป็นการทำให้ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นเต็มใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งสามารถกระทำได้ง่ายกว่า และแนวความคิดนี้เชื่อว่าเมื่อพ้นจากการลงโทษไปแล้ว ผู้กระทำความผิดจะสามารถอยู่ในสังคมได้ในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคมตัวอย่างของการลงโทษตามแนวความคิดนี้ได้แก่ การให้บริการทางสังคม การคุมประพฤติ เป็นต้น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การลงโทษเพื่อการฟื้นฟูเป็นการลงโทษที่มองไปข้างหน้า (forward-looking) ถึงความสามารถที่สังคมจะได้รับประโยชน์จากการลงโทษดังกล่าว เช่น การลดอาชญากรรม (crime reduction) แตกต่างจากการลงโทษแบบแก้แค้นที่พิจารณาถึงการกระทำที่ผ่านมาของผู้กระทำความผิดเป็นหลัก

ข้อวิจารณ์ในการบังคับใช้การลงโทษตามแนวความคิดนี้ คือ การฟื้นฟูจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางจิตวิทยาของผู้กระทำความผิดแต่ละคน เช่น เหตุจูงใจในการกระทำความผิดซึ่งต้องพิจารณา ว่าผู้กระทำความผิดแต่ละคนจะกระทำความผิดด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน ทั้งการฟื้นฟูต้องอาศัยมาตรการทางสังคมที่แตกต่างกันเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับสู่สังคมได้และอาจต้องใช้ระยะเวลาาน ดังนั้น การฟื้นฟูอาจจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการลงโทษด้วยวิธีอื่น ทั้งในแง่ของตัวเงินและทรัพยากรบุคคลที่จะปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดเหล่านั้น นอกจากนี้ การฟื้นฟูอาจจะขัดต่อความรู้สึกของคนในสังคมที่เห็นว่า ผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าคนทั่วไป เช่น การจัดการศึกษา การหางาน

(5) การทดแทน (restitution) การทดแทนมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยจากผู้กระทำความผิดโดยมาตรการต่าง ๆ เช่น การให้ผู้กระทำความผิดชดเชยเงินค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย เป็นต้น การลงโทษด้วยการทดแทนมักใช้ควบคู่กับการลงโทษแบบอื่นด้วย เช่น การจำคุกและให้ชดเชยค่าเสียหายอาจกล่าวได้ว่า การทดแทนมิได้มีวัตถุประสงค์เป็นการลงโทษในทางทัณฑวิทยาโดยแท้ เพราะในทางทัณฑวิทยามุ่งพิจารณาถึงการลงโทษตามหลักเกณฑ์อาชญาวิทยาโดยเฉพาะ คือ ต้องเป็นการลงโทษเพื่อการคุ้มครองสังคมโดยเฉพาะ แต่การทดแทนเป็นการลงโทษที่มุ่งให้ผู้กระทำความผิดได้ทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายที่กระทำต่อผู้เสียหายเป็นรายบุคคลมิใช่ต่อสังคมโดยรวม ดังนั้น เจตนารมณ์ของการทดแทนจึงมีลักษณะเป็นปัจเจกมิใช่เป็นส่วนรวม หลักเกณฑ์ของการทดแทนทางอาญาแตกต่างจากการใช้ค่าสินไหมทดแทนทางแพ่ง เพราะการทดแทนในทางอาญาอาศัยหลักเกณฑ์การฟื้นฟูในสิ่งที่เอาไป (gains-based recovery) ในขณะที่การใช้ค่าสินไหมทดแทนจะอาศัยหลักเกณฑ์เยียวยาความเสียหายทั้งหมดที่ได้รับ (loss based recovery)

อย่างไรก็ตามมิได้หมายความว่า แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดจะคำนึงถึงแนวคิดใด เพียงแนวคิดเดียวเพราะแนวคิดหรือวัตถุประสงค์ทั้งห้าประการดังกล่าวมาต่างมีข้อจำกัดในการใช้ลงโทษผู้กระทำความผิด ดังนั้น ในทางพันธุวิทยาปัจจุบันจึงมีการผสมผสานแนวคิดทั้งห้าเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งเชื่อมโยงแนวคิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของกรมราชทัณฑ์ ในกลุ่มผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ว่าควรเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน การป้องกันยับยั้ง การตัดโอกาสในการกระทำผิด หรือการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด จึงจะเหมาะสมกับผู้ต้องขังกลุ่มนี้มากที่สุด และทำอย่างไรจึงจะสามารถป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และสร้างความปลอดภัยในกับสังคมได้ในอนาคต

3. แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ (สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพันธุวิทยา กรมราชทัณฑ์, 2559)

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับสังคมส่วนรวม ในการตัดโอกาสจากการกระทำผิดของผู้ที่ถูกลงโทษให้ควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำเพื่อไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม อย่างไรก็ตาม การทำงานราชทัณฑ์ในปัจจุบันไม่เพียงแต่ควบคุมอยู่ในกำแพงเรือนจำ แต่ยังส่งต่อไปยังสังคมเมื่อพ้นโทษ ซึ่งรัฐบาลปัจจุบันตระหนักถึงปัญหาสำคัญของการสร้างความเชื่อมั่นและลดปัญหาอาชญากรรมจากการกระทำผิดซ้ำ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2559 เรื่อง มาตรการบูรณาการการแก้ไขฟื้นฟู ติดตาม ดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชน ซึ่งมีหลายหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการคืนคนดีสู่สังคม และให้เกิดการยอมรับกลุ่มผู้พ้นโทษกลับเข้าสู่ชุมชนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคม

ทั้งนี้ ในข้อเท็จจริง ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มิได้ใช้ชีวิตตลอดชีวิตอยู่ในที่คุมขัง หากแต่วันหนึ่งในอนาคตเขาต้องกลับไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมหลังพ้นโทษ ช่วงเวลาที่อยู่ในการควบคุมดูแลของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้ต้องขังเหล่านี้ให้เป็นคนดี และมีคุณค่าต่อสังคม โดยไม่กลับไปสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น และกลับไปกระทำผิดซ้ำ หากแต่การทำงานมีข้อจำกัดหลายประการ ทางออกของปัญหาคือการ

กำหนดแนวทางการบูรณาการงานพัฒนาพฤตินิสัยร่วมกัน เพื่อตั้งจุดแข็งและความโดดเด่นในแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน

ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (กรมราชทัณฑ์, 2559) ดังนี้

1. การรับตัวผู้ต้องขัง เป็นกระบวนการแรกเมื่อผู้ต้องขังได้เข้าสู่เรือนจำ โดยมีการจัดทำทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง การจัดการทรัพย์สินของผู้ต้องขัง การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การประเมินจิตใจผู้ต้องขัง ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1.1 ตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับผู้ต้องขังโดยละเอียด เพื่อยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรระบุตัวผู้ต้องขัง

1.2 ตรวจสอบตัวบุคคลของผู้ต้องขัง (Identifying) เป็นการบ่งชี้ตัวผู้ต้องขังแต่ละราย เพื่อให้เป็นที่แน่ชัดว่าผู้ต้องขังที่รับไว้ควบคุมนั้น มีตัวอยู่จริง

1.3 การตรวจค้นสิ่งของที่ติดตัวผู้ต้องขัง เพื่อไม่ให้มีสิ่งผิดกฎหมาย หรือสิ่งของต้องห้ามซุกซ่อนเข้าไปในเรือนจำ

1.4 การประเมิน สุขภาพ กาย/สุขภาพ จิต (Medical/Mental Health Assessment) เพื่อเป็นการคัดกรอง การแยกขัง การควบคุม ตลอดจนการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในเรือนจำ

1.5 จัดทำทะเบียนประวัติ (Prisoner's record) เป็นการจดบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตัวผู้ต้องขัง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานนำไปสู่การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 การแยกขังและการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเบื้องต้น (Segregation and Classification Prisoners) เพื่อประโยชน์ในด้านการควบคุม การป้องกันการถ่ายทอดพฤติกรรมหรือเลียนแบบตัวอย่างที่ไม่ดีระหว่างผู้ต้องขังด้วยกัน เพื่อช่วยให้การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ทำได้สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้ต้องขังแต่ละราย

2. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง (Prisoner Classification) เป็นกระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล (Case Management) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ถึงประวัติภูมิหลัง บุคลิกลักษณะและสภาพทั่วไปของผู้ต้องขัง รวมทั้งประวัติความเป็นมา สาเหตุการกระทำผิด พฤติการณ์กระทำผิด เพื่อให้สามารถกำหนดแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามสภาพของผู้ต้องขังแต่ละคน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

- 2.1 ศึกษา รวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผู้ต้องขัง (Collection)
- 2.2 วางแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามความเหมาะสมของผู้ต้องขังแต่ละคน (Sentence Plan)
- 2.3 นำแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละรายที่กำหนดไปปฏิบัติ (Implementation)
- 2.4 ติดตามผลการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง (Monitoring)
- 2.5 จำแนกลักษณะผู้ต้องขังซ้ำ (Reclassification)
- 2.6 วางแผนหรือโครงการเตรียมปล่อยผู้ต้องขัง (Pre – release Classification)

3. การจัดทำแผนการต้องโทษ (Sentence Plan) เป็นแผนการต้องโทษโดยมีหลักการที่ว่า “ผู้กระทำผิดสามารถแก้ไขได้ (Positivism)” ถือเป็นเครื่องมือสำคัญของงานราชทัณฑ์ ทำให้ทราบถึงตัวตนที่แท้จริงของผู้ต้องขัง รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เหมาะสมกับตัวตนที่แท้จริงของผู้ต้องขังตลอดระยะเวลาการต้องโทษ ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับผลการประเมินปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด เป้าหมายสุดท้ายของการทำแผนการต้องโทษ คือ ลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ สนับสนุนให้เกิดการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นภายหลังการปล่อยตัว

วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อวางแผนบำบัดแก้ไขให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละคน
- 3.2 เพื่อให้ผู้ต้องขังมีการพัฒนาศักยภาพเพื่อกลับตนเป็นคนดี
- 3.3 เป็นเครื่องมือของเรือนจำในการประเมินผู้ต้องขังเพื่อการเลื่อนชั้น การพักการลงโทษ และการลดวันต้องโทษ
- 3.4 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย
- 3.5 ป้องกันสังคมจากอาชญากรรมจากการกระทำผิดซ้ำ
- 3.6 เพื่อสร้างการยอมรับให้สังคมในการคืนคนดีสู่สังคมของกรมราชทัณฑ์

การจัดทำแผนการต้องโทษ (Sentence Plan) มี 5 ขั้นตอนสำคัญ คือ

- 1) การประเมิน (Assessment) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุในการกระทำผิด โดยใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต แบบประเมินพฤติกรรม ฯลฯ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่สามารถนำข้อมูลจากแบบจำแนก (จน.1) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2) การวางแผนการต้องโทษ (Sentence Plan) โดยจะใช้ผลจากการประเมินในข้อ 1 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนบำบัดโดยพิจารณาจากโปรแกรมที่เรือนจำดำเนินการอยู่ และนำเข้าคณะกรรมการจำแนกเพื่อจัดให้เข้าอบรมตามโปรแกรมต่างๆ ซึ่งเรือนจำ/ทัณฑสถานทุกแห่งจะมีโปรแกรมหลักและโปรแกรมเฉพาะที่แตกต่างกันไป

3) การปฏิบัติตามแผน (Implement) ที่กำหนด โดยพิจารณาจากระยะเวลาในการต้องโทษของผู้ต้องขังประกอบด้วย

4) การติดตามผลทบทวนแผนเป็นระยะ (จำแนกซ้ำทุก 6 เดือน) เพื่อดูว่าผู้ต้องขังมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ หากมีการพัฒนา ก็สามารถให้ประโยชน์ต่างๆ เช่น การเลื่อนชั้น การพักโทษ ฯลฯ มีการเข้าอบรมตามแผนบำบัดหรือไม่ ควรมีการปรับเปลี่ยนแผนบำบัดอย่างไรหรือไม่ เหตุที่ต้องมีการติดตามผลเพราะพฤติกรรมผู้ต้องขังมีการปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลาตามสภาพแวดล้อม

4. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง จะแบ่งเป็น 2 มิติ

มิติที่ 1 ด้านการควบคุม

- ก. เรือนจำความมั่นคงสูงสุด (ควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรม)
- ข. เรือนจำความมั่นคงสูง (ควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูงกว่า 15 ปี)
- ค. เรือนจำความมั่นคงปานกลาง (ควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษไม่เกิน 15 ปี)

ภารกิจ

การจัดระเบียบเรือนจำ

- นโยบาย 5 ก้าวอย่าง
- การจัดระบบเสริมความมั่นคง
- ความเข้มงวดในการปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ
- จัดการดูแลผู้ต้องขังเป็นกลุ่มๆ กำหนดกลุ่มผู้ต้องขังที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละคน
- เจ้าหน้าที่ทุกคนมีการทำบันทึกเหตุการณ์สำคัญเฉพาะหน้า เช่น พฤติกรรมผู้ต้องขังหรือเหตุการณ์ร้ายต่างๆ

- ส่งข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่วนต่างๆ ที่สัมผัสใกล้ชิดผู้ต้องขังให้เจ้าหน้าที่
จำแนกรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจการวางแผน (Sentence plan)

มิติที่ 2 ด้านการแก้ไข

ก. เรือนจำความมั่นคงสูงสุด (กลุ่มผู้ต้องขังที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขด้านระเบียบวินัยพัฒนาจิตใจ ปรับทัศนคติ)

ข. เรือนจำความมั่นคงสูง (กลุ่มผู้ต้องขังที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขด้านระเบียบวินัยพัฒนาจิตใจ ปรับทัศนคติ เพิ่มความรู้ ทักษะวิชาชีพ)

ค. เรือนจำความมั่นคงปานกลาง (กลุ่มผู้ต้องขังที่มีความจำเป็นต้องแก้ไข ด้านระเบียบวินัย พัฒนาจิตใจ ปรับทัศนคติ เพิ่มความรู้ ทักษะวิชาชีพ การเพิ่มทักษะเฉพาะทาง)

ภารกิจด้านการปฏิบัติ

- การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง/ติดตาม/จำแนกซ้ำอย่างต่อเนื่อง
- ปรับ Sentence plan ให้เหมาะสม
- การเลื่อน/รักษา/ลดชั้นผู้ต้องขัง
- การพักการลงโทษ/อภัยโทษ

- การลดวันต้องโทษ

- กองนอก/งานสาธารณะ

- วินัยผู้ต้องขัง

ภารกิจด้านการแก้ไข (ดำเนินงานตามแผน Sentence plan)

- การพัฒนาจิตใจ

- การปรับทัศนคติ

- การเพิ่มทักษะ (ความรู้ + วิชาชีพ)

- การเพิ่มทักษะ (ความรู้ + วิชาชีพ) เฉพาะทางในเรือนจำความมั่นคง
ปานกลาง

5. การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและติดตามผู้พ้นโทษ ขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยพัฒนา
ศักยภาพของผู้ต้องขังให้พร้อมกับความต้องการของสังคม โดยจะเป็นการพัฒนาศักยภาพและสภาพ
ของผู้ต้องขังในทุกมิติ ทั้งในด้านสุขภาพ จิตใจ และความพร้อมในด้านการศึกษาและวิชาชีพ ส่วนการ

ติดตามผู้พ้นโทษโดยเป็นกระบวนการติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือหลังปล่อยในระยะเวลา 1 ปี เพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถปรับตัวอยู่กับสังคมชุมชนได้อย่างปกติ ไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก เป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น กรมราชทัณฑ์จึงได้ประสานความร่วมมือภาคสังคม เช่น กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมการปกครอง กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมคุมประพฤติ รวมถึงบริษัทห้างร้านหรือเอกชน เข้ามาร่วมในการดูแลติดตามให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น การจัดหางาน การแนะนำแหล่งงาน อย่างไรก็ตามสังคมยังมองว่าผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยตัวยังไม่เป็นคนดีของสังคมตามเป้าประสงค์ของกรมราชทัณฑ์ที่กำหนด สังคมได้ตีตรา (Stigma) พวกเขาเพราะความไม่ไว้วางใจ ไม่มีความเชื่อมั่นในการแก้ไข จึงมักจะไม่ให้โอกาสคนเหล่านี้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น การจะพัฒนาคนกลุ่มนี้จึงเป็นเรื่องยาก จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนและพัฒนาโลก การสร้างการยอมรับของสังคมชุมชน

การปลดปล่อย และการเตรียมความพร้อมกลับสู่สังคมของผู้ต้องขังหลังการพ้นโทษ

การเตรียมการปลดปล่อย (Pre-release) หรือการช่วยเหลือผู้ต้องขังที่จะได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำ ให้สามารถปรับตัวให้กลับสู่ครอบครัว สังคม และมีชีวิตปกติ ตลอดจนมีอาชีพสุจริตที่สามารถเลี้ยงครอบครัวและตนเองได้ ถือเป็น การป้องกันสังคมจากอาชญากรรมได้อีกวิธีหนึ่ง แต่จากสภาพแวดล้อมในเรือนจำที่แตกต่างจากสังคมภายนอก การที่ผู้กระทำความผิดต้องใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำนานๆ ทำให้ต้องประสบปัญหาในการปรับสภาพชีวิตเพื่อกลับสู่ชีวิตปกติในสังคม ดังนั้น เรือนจำและทัณฑสถานจึงต้องมีการเตรียมการปลดปล่อย เพื่อให้ผู้ต้องขังมีความพร้อมที่จะออกไปดำเนินชีวิตในสังคมภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ (นิศา ศิลารัตน์, 2556, น. 315-316)

4. แนวคิดในการจัดชั้นผู้ต้องขังในประเทศไทย

ชั้นผู้ต้องขังมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักทัณฑ์โทษ หรือหลักการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เพราะมีความเชื่อมโยงกับการได้รับประโยชน์ในการปล่อยตัวออกไปก่อนครบกำหนดโทษ ด้วยวิธีการพักการลงโทษ หรือลดวันต้องโทษจำคุก หากพิจารณาในแง่ของผลของการลดวันต้องโทษ (remission) และพักการลงโทษ (parole) แล้วจะเห็นได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงกำหนดโทษที่ศาลกำหนดตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุด แต่ในระบบกฎหมายต่างประเทศที่ศึกษา ต่างยอมรับว่ามีความจำเป็น

ทั้งในแง่ของการบริหารงานเรือนจำและในแง่ของทฤษฎีการลงโทษที่ต้องกำหนดให้ผู้ต้องขังที่ศาลกำหนดโทษจำคุกสามารถพ้นโทษออกมาได้ก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา (สัจชัย ดุจดำเกิง, 2558)

เหตุผลในแง่ของการบริหารงานเรือนจำนั้นดูจะเข้าใจได้ไม่ยากนัก เพราะเรือนจำต้องทำหน้าที่ควบคู่กันไปทั้งสองอย่างคือการควบคุมผู้ต้องขังไม่ให้หลบหนีกับการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง ในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งสองประการให้ลุล่วงไม่อาจอาศัยอำนาจบังคับของเจ้าหน้าที่แต่เพียงอย่างเดียวแต่ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ต้องขัง จึงต้องมีระบบการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังปฏิบัติตามอยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำและให้ความร่วมมือกับโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูต่างๆ โดยผู้ที่ให้ความร่วมมือจะมีโอกาสที่จะได้รับการปล่อยตัวไปก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา

สำหรับเหตุผลในแง่ของทฤษฎีการลงโทษที่จำเป็นต้องยอมรับการปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาก็เนื่องจากว่า แม้เป็นที่ยอมรับกันว่าการกำหนดโทษของศาลต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิดและความน่าตำหนิได้ของผู้กระทำความผิด แต่การลงโทษให้ได้สัดส่วน (proportionate sentencing) นั้นไม่ใช่หลักการเพียงประการเดียวที่ระบบการกำหนดโทษต้องยึดถือ หลักการที่สำคัญอีกประการหนึ่งของระบบการลงโทษสมัยใหม่คือหลักการใช้โทษจำคุกอย่างจำกัด (principle of parsimony in sentencing) คือการจำคุกต้องใช้ในกรณีที่เป็นเท่านั้น แม้จะเป็นความจริงว่าในการกำหนดโทษศาลจะได้พิจารณาแล้วว่าจำเป็นต้องลงโทษจำคุกแก่จำเลยเป็นระยะเวลาเท่าใดจึงจะสอดคล้องกับความร้ายแรงของความผิด แต่ทุกระบบยอมรับว่าศาลกำหนดโทษบนพื้นฐานของข้อมูลที่จำกัด ทั้งเมื่อระยะเวลาเปลี่ยนแปลงไปก็ควรจะมีการทบทวนความจำเป็นของการจำคุกเป็นระยะๆ โดยพิจารณาจากทั้งตัวผู้กระทำความผิดและความปลอดภัยของสาธารณะประกอบกัน

ด้วยเหตุผลความจำเป็นข้างต้นในทุกระบบกฎหมายจึงยอมรับกรณีที่ผู้ต้องขังจะได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา (early release) โดยมีการกำหนดระยะเวลารับโทษจำคุกขั้นต่ำ (minimum terms) เอาไว้ เมื่อจำคุกครบกำหนดเวลาขั้นต่ำแล้ว จึงจะสามารถดำเนินการเพื่อให้มีการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดได้อย่างไรก็ได้ ในหลายประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่มีแนวคิดในเรื่องความเป็นจริงในการกำหนดโทษ (truth in sentencing) จะพยายามให้โทษที่รับจริงนั้นใกล้เคียงกับโทษที่ศาลพิพากษาให้มากที่สุด และพยายามจำกัดขอบเขตการลดหรือพักโทษของเรือนจำให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ความเป็นมาในการเลื่อนลดชั้นผู้ต้องขังในอดีตถึงปัจจุบัน

ในอดีต การจัดชั้นผู้ต้องขังเป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 มาตรา 11 บัญญัติว่ารัฐมนตรี มีอำนาจแยกประเภทและชั้นของผู้ต้องขังและวางเงื่อนไขในการย้ายจากประเภทหรือชั้นหนึ่งไปยังอีกประเภทหรือชั้นหนึ่งโดยวิธีเลื่อนชั้นหรือลดชั้น ตลอดจนการปฏิบัติต่างๆสำหรับผู้ต้องขังคนต้องขังและคนฝาก ให้แยกต่างหากจากนักโทษเด็ดขาดเท่าที่จะกระทำได้ การจัดชั้นผู้ต้องขังกำหนดไว้เฉพาะผู้ต้องขังที่คดีเสร็จเด็ดขาดแล้วเท่านั้น การจัดชั้นผู้ต้องขังตามกฎหมายกระทรวงมหาดไทย หมวด 2 ว่าด้วยเรื่องนักโทษเด็ดขาด ข้อ 44 ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 บัญญัติว่ากำหนดชั้นของ นักโทษเด็ดขาดไว้ 6 ชั้น คือ 1. ชั้นเยี่ยม 2. ชั้นดีมาก 3. ชั้นดี 4. ชั้นกลาง 5. ชั้นเลว และ 6.ชั้นเลวมาก และกฎหมายกระทรวงมหาดไทยข้อ 45 กำหนดหลักเกณฑ์การจัดชั้นนักโทษเด็ดขาดไว้ ดังนี้ นักโทษเด็ดขาดที่เข้ามาอยู่ใหม่ให้อยู่ในชั้นกลางจนกว่าจะมีการเลื่อนหรือลดชั้นวันแต่ได้เคยต้องโทษมาแล้วและมาต้องโทษจำคุกในคราวนี้ภายใน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษคราวก่อนกับความผิด 2 คราวนั้น ไม่ใช่ความผิดฐานลหุโทษหรือประมาทอยู่ในชั้นเลว หลักปฏิบัติในการเลื่อนชั้นและลดชั้นผู้ต้องขัง เป็นไปตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์กำหนด โดยปัจจุบันปฏิบัติตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเลื่อนชั้นและลดชั้นนักโทษเด็ดขาด พ.ศ.2536 มีทั้งหมด 20 ข้อ และปฏิบัติตามหนังสือสั่งการกรมราชทัณฑ์เกี่ยวกับเรื่องการเลื่อนชั้นและการลดชั้น นักโทษเด็ดขาด รวมทั้งได้จัดทำหนังสือคู่มือการปฏิบัติงานด้านทัณฑ์ปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นคู่มือในการทำงาน

การจัดชั้นผู้ต้องขัง (กรมราชทัณฑ์,2547,น.38) กรมราชทัณฑ์ได้จัดชั้นผู้ต้องขังโดย ดำเนินการตาม พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องและได้จัดทำเป็นคู่มือการ ปฏิบัติงานด้านทัณฑ์ปฏิบัติ ไว้ดังนี้ การจัดชั้นผู้ต้องขังมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเกิดความเคร่งครัดในระเบียบ วินัยและมีความรับผิดชอบต่อตนเองรวมทั้งส่วนรวมมากขึ้น โดยการให้ประโยชน์ตอบแทนลดหลั่นตาม ชั้นของผู้ต้องขังซึ่งพิจารณาจากผลความก้าวหน้าในด้านการอบรมและฝึกวิชาชีพ ตลอดจนความ ประพฤติในระหว่างต้องโทษจำคุก นอกจากนี้ก็ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดแยกชั้นผู้ต้องขัง ตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติที่กำหนดไว้ว่า

1. เพื่อแยกต่างหากจากผู้ต้องขังจำพวกที่มีประวัติการประกอบอาชญากรรม หรือนิสัยอันต่ำช้าเลวทรามซึ่งจะโน้มน้ำหนักผู้อยู่ใกล้จิตใจให้ชั่วตาม

2. เพื่อแบ่งผู้ต้องขังออกเป็นชั้นๆ ให้สะดวกในการปฏิบัติหรือฟื้นฟูให้กลับมาสู่สังคมได้ โดยปกติตาม พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 หมวด 3 ว่าด้วยการแยกและย้ายผู้ต้องขัง มาตรา 11 บัญญัติว่า “รัฐมนตรีมีอำนาจแยกประเภทหรือชั้นของผู้ต้องขังและวางเงื่อนไขในการย้ายจากประเภทหรือชั้นหนึ่ง ไปยังอีกประเภทหรือชั้นหนึ่งโดยวิธีการเลื่อนชั้นหรือลดลง ตลอดจนการปฏิบัติต่างๆ สำหรับผู้ต้องขัง คนต้องขังและคนฝาก ให้แยกขังไว้ต่างหากจากนักโทษเด็ดขาดเท่าที่จะกระทำได้”

5. การแบ่งชั้นผู้ต้องขังของงานราชทัณฑ์ในต่างประเทศ

5.1 ระบบการแบ่งชั้นผู้ต้องขังในประเทศญี่ปุ่น

ในประเทศญี่ปุ่นได้นำระบบการแบ่งชั้นผู้ต้องขังมาใช้ในเรือนจำเมื่อปี พ.ศ.2477 โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ต้องขังได้รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก การแบ่งผู้ต้องขังออกเป็นชั้น จะกำหนดตามพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละคน เช่น ความตั้งใจในการทำงาน ความประพฤติ ความรับผิดชอบและถ้าเป็นผู้ต้องขังที่เป็นเยาวชน จะพิจารณาจากความก้าวหน้าทางการศึกษาด้วย โดยระดับชั้นจะเริ่มตั้งแต่ต่ำสุด คือ เกรด 4 เกรด 3 เกรด 2 และสูงสุดคือเกรด 1 ตามลำดับ หากผู้ต้องขังมีความประพฤติดีก็จะได้รับการเลื่อนชั้นในระดับที่สูงขึ้นและในทางตรงกันข้าม หากผู้ต้องขังคนใดที่ได้รับการเลื่อนชั้นไปแล้ว กระทำผิดกฎระเบียบ ก็จะถูกพิจารณาลงโทษให้ลดชั้น เช่นเดียวกัน ซึ่งการคัดเลือกผู้ต้องขังจากชั้นหนึ่งไปอีกชั้นหนึ่งจะดำเนินการโดยคณะกรรมการและมีการ ให้คะแนนที่เข้มงวดจะเห็นได้จากเรือนจำแต่ละแห่งจะมีผู้ต้องขังเกรด 1 ในจำนวนที่น้อยมาก สำหรับสิทธิประโยชน์ที่ผู้ต้องขังจะได้รับจากการเลื่อนชั้น คือ การให้ออกาสแก่ผู้ต้องขังได้ดำเนินชีวิตอย่างเป็นอิสระ การได้รับสิทธิในด้านการติดต่อกับสังคมภายนอกและการสั่งซื้อสิ่งของ เครื่องใช้ส่วนตัวมากขึ้น ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในเรื่องของใช้ส่วนตัวให้ เป็นต้น (สารานุกรมราชทัณฑ์นานาชาติ, 2541, น.12)

5.2 ระบบการเลื่อนชั้นผู้ต้องขังในประเทศบรูไน

ระดับชั้นการได้รับสิทธิประโยชน์ เอกสิทธิ์การเยี่ยมญาติและจดหมาย มีระเบียบเพื่อสนับสนุนให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี มีความขยัน ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของเรือนจำให้เป็นไปตามระดับชั้น ดังนี้ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชญาวิทยา สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์, 2551)

ขั้นที่ 1 เป็นผู้ต้องขังที่ได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ได้รับสิทธิในการเขียนจดหมายและได้รับจดหมายครั้งละ 1 ฉบับในทุก 4 สัปดาห์ และได้รับการเข้าเยี่ยมครั้งละ 15 นาที ในทุก 8 สัปดาห์

ขั้นที่ 2 เป็นผู้ต้องขังที่ได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ได้รับสิทธิในการเขียนจดหมาย และได้รับจดหมายครั้งละ 1 ฉบับ ในทุก 8 สัปดาห์

ขั้นที่ 3 3 เดือนหลังจากอยู่ขั้นที่ 2 ผู้ต้องขังจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ได้กำหนดไว้ซึ่งเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีและขยัน โดยจะได้รับสิทธิในการเขียนจดหมายและได้รับจดหมายครั้งละ 1 ฉบับ ในทุก 3 สัปดาห์ และได้รับการเข้าเยี่ยมญาติได้ครั้งละไม่เกิน 20 นาทีในทุก 6 สัปดาห์ และยังได้รับเอกสิทธิ์อื่นๆ ได้แก่ การได้ฟังวิทยุ และดูโทรทัศน์ตามเวลาที่กำหนดไว้ และได้ยืมหนังสือจากห้องสมุด

ขั้นที่ 4 15 เดือนหลังจากอยู่ขั้นที่ 3 ผู้ต้องขังจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ได้กำหนดไว้ซึ่งเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีและขยัน นอกจากนั้นแล้วยังต้องมีความฉลาดและมีความสามารถในการทำงานที่ได้ตามมาตรฐาน ได้รับสิทธิในการเขียนจดหมายและได้รับจดหมายครั้งละ 1 ฉบับในทุก 2 สัปดาห์ และได้รับการเข้าเยี่ยม ครั้งละ 30 นาทีในทุก 4 สัปดาห์

ขั้นพิเศษ เมื่อผู้ต้องขังได้รับสิทธิโดยสมบูรณ์ภายใน 18 เดือนในขั้นที่ 4 จะได้รับการสนับสนุนให้อยู่ในขั้นพิเศษผู้ต้องขังจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ได้กำหนดไว้ซึ่งเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีและขยัน นอกจากนี้ยังได้รับการส่งเสริมให้เข้าโครงการต่างๆ หากผู้ต้องขังมีความประพฤติดีเยี่ยมอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐานการทำงานสูง ผู้ต้องขังในขั้นนี้จะเป็นผู้ที่มีความเรียบร้อยและจะสวมใส่เครื่องแบบพิเศษสีฟ้า ได้รับสิทธิในการเขียนจดหมายครั้งละ 1 ฉบับในทุกสัปดาห์ และได้รับจดหมายตลอดเวลา ได้รับการเข้าเยี่ยมครั้งละ 30 นาทีในทุก 2 สัปดาห์

5.3 ระบบการเลื่อนขั้นกับกระบวนการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังประเทศอังกฤษ

กระบวนการจำแนกผู้กระทำผิด

การจำแนกผู้ต้องขังในประเทศอังกฤษเป็นไปตามกำหนดของ **Prison Service Order (PSO) 0900 on Categorization and Allocation** ซึ่งเป็นบทบัญญัติในการดำเนินการกระบวนการจำแนกผู้ต้องขัง ที่สำคัญกระบวนการจำแนกในประเทศอังกฤษยังมีความสำคัญในการช่วยในการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิด ซึ่งเน้นในด้านความเสี่ยงต่อการก่อหรือกลับเข้าไปมีส่วนในการก่ออาชญากรรม และช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่ได้รับการพัฒนาพฤตินิสัยได้ถูกต้องเหมาะสมสามารถตอบสนองความต้องการและเตรียมความพร้อมเพื่อกลับสู่สังคมอีกครั้ง ทั้งนี้ กระบวนการ

การจำแนกผู้กระทำผิดในอังกฤษเน้นถึงการประเมินจากความเสี่ยงที่จะก่ออันตรายต่อสังคมหากในกรณีที่ผู้กระทำผิดสามารถหลบหนีออกไปภายนอกสถานที่คุมขังได้ โดยเฉพาะจะเน้นในกลุ่มผู้กระทำผิดที่เป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีความรุนแรงที่จำเป็นจะต้องมีการจำแนกเพื่อการควบคุมตามประเภทเรือนจำให้เหมาะสม รวมถึงการควบคุมเพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยและแก้ไขอีกด้วย (สารานุกรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ, 2552)

การจำแนกผู้ต้องขังเพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยในประเทศอังกฤษ แบ่งการจำแนกผู้ต้องขังออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ผู้ต้องขังประเภท A คือ ผู้ต้องขังที่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนีจะก่ออันตรายร้ายแรงแก่ประชาชน หรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งกลุ่มผู้ต้องขังเหล่านี้จะถูกควบคุมในเรือนจำความมั่นคงสูงสุด

2. ผู้ต้องขังประเภท B คือ ผู้ต้องขังที่ไม่จำเป็นต้องควบคุมในเรือนจำความมั่นคงสูงสุด แต่กลุ่มดังกล่าวยังอาจมีพฤติการณ์ที่สร้างความลำบากในการควบคุม จึงควบคุมในเรือนจำประเภทความมั่นคงสูง

3. ผู้ต้องขังประเภท C คือ ผู้ต้องขังที่มีอันตรายต่อสังคมภายนอกอยู่ในระดับต่ำ แต่ยังต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิดภายในบริเวณเรือนจำที่มีรั้วรอบเพื่อป้องกันการหลบหนี ซึ่งเป็นประเภทเรือนจำแบบกึ่งเปิด

4. ผู้ต้องขังประเภท D คือ ผู้ต้องขังที่มีความอันตรายต่อสังคมภายนอกในระดับต่ำ ซึ่งจะถูกรักษาควบคุมอยู่ในเรือนจำประเภทเรือนจำความมั่นคงต่ำ หรือเรือนจำแบบเปิด

สำหรับผู้ต้องขังที่เข้าใหม่จะต้องผ่านการประเมินนิเทศ และผ่านกระบวนการจำแนก ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยและควบคุมผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำที่เหมาะสมตามความเสี่ยงและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นสำคัญ (Risk and Need) โดยการจำแนกผู้ต้องขังนั้นจะพิจารณาความเหมาะสมด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การจัดการวางแผนการรับโทษ ซึ่งข้อมูลที่สำคัญที่ใช้ประกอบการพิจารณาการจำแนกมีดังต่อไปนี้

1. รายละเอียดการต้องโทษในคดีปัจจุบัน
2. ประวัติการกระทำผิดและการรับโทษในคดีก่อน
3. รายละเอียดเกี่ยวกับการจับกุม คำรับสารภาพ คำพิพากษาของศาล รายละเอียดโทษ
4. ความเห็นของเจ้าหน้าที่ตรวจ และเจ้าหน้าที่ที่รับย้ายผู้ต้องขัง โดยจะประเมินระดับความเสี่ยงของผู้ต้องขัง

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่จะมีแบบฟอร์มเพื่อการจำแนก เรียกว่า แบบฟอร์ม ICA 3 เป็นแบบฟอร์มที่เจ้าหน้าที่จะต้องสัมภาษณ์ผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล และกรอกข้อมูลผู้ต้องขังในแบบฟอร์มดังกล่าว ซึ่งมีหลักปัจจัยที่ต้องคำนึง 3 ประเด็น ประกอบด้วย

1. ความอันตรายของตัวผู้ต้องขังต่อสังคมภายนอกและความเสี่ยงต่อการหลบหนี
2. แผนการลงโทษ
3. พฤติการณ์เฉพาะตัวของผู้ต้องขัง

เมื่อมีการประเมินและผ่านขั้นตอนการจำแนกแล้ว ผู้ต้องขังจะถูกส่งตัวไปยังเรือนจำตามแต่ละประเภท ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผลการประเมินความเสี่ยงในขั้นตอนการจำแนก เพื่อความเหมาะสมต่อการควบคุมและการดูแลพัฒนาพฤตินิสัยให้แก่ผู้ต้องขังตามแต่ละประเภทต่อไป

เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดทั้งที่เป็นผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่หรือที่เป็นเยาวชน จะถูกส่งไปควบคุมในเรือนจำท้องถิ่นแบบปิด (Local Prison) หรือสถานคุมขังซึ่งจะตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับศาล เพื่อเข้าสู่กระบวนการการจำแนกในการนำไปควบคุมในสถานที่คุมขังที่เหมาะสมตามที่กล่าวไว้เบื้องต้นถึงการพัฒนาพฤตินิสัยและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในประเทศไทยซึ่งนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมากมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ในระดับผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ รวมไปถึงการคุมประพฤติและการใช้ชุมชน โดยรูปแบบการดำเนินการมีทั้งที่เหมือนและแตกต่างกันตามความเหมาะสม โดยเพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤตินิสัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีรูปแบบการพัฒนาและจัดเตรียมโปรแกรมเพื่อการพัฒนาพฤตินิสัยเป็นไปตามแต่ละประเภทของผู้กระทำความผิดดังต่อไปนี้

ผู้ต้องขัง/ผู้กระทำความผิดผู้ใหญ่

ผู้ต้องขังชายและหญิงในประเทศไทย คือ ผู้กระทำความผิดที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปี โดยผู้ต้องขังจะได้รับการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยขณะที่ต้องโทษภายในเรือนจำ โดยมีองค์กรบริการผู้กระทำความผิดแห่งชาติ (NOMS) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยแก่ผู้กระทำความผิด โดยผู้ต้องขังที่เข้าใหม่ทุกคนจะได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่เรือนจำรวมถึงแนวทางการปฏิบัติตัวขณะต้องโทษอยู่ภายในเรือนจำ ทั้งในด้านกฎระเบียบและแนวทางการดูแลฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยให้แก่ผู้ต้องขัง รวมถึงการคำแนะนำอื่นๆ เช่นการติดต่อกับครอบครัว และการเยี่ยม เป็นต้น

โดยผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับแผนการรับโทษ (Sentence Planning) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในขณะที่ถูกคุมขังภายในเรือนจำสำหรับการวางแผนตลอดระยะเวลาในการรับโทษ ในกรณีที่

ผู้ต้องขังต้องโทษตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป และเหลือโทษอีกน้อยกว่า 6 เดือน จะมีการจัดทำแผนการรับโทษที่เน้นถึงความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ โดยเฉพาะความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำในฐานความผิดเดิม (กรมราชทัณฑ์, 2009) ทั้งนี้ผู้ต้องขังจะได้รับเอกสารที่แสดงสถิติความเสี่ยงของตนในด้านต่างๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะมีแผนในการรับโทษและแจ้งให้ผู้ต้องขังได้รับทราบถึงแนวปฏิบัติต่อไปในขณะที่ถูกคุมขังภายในเรือนจำ ส่วนผู้ต้องขังที่กำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิตจะมีแผนการรับโทษแตกต่างออกไปจากผู้ต้องขังที่กำหนดโทษอื่น ทั้งนี้ โดยการจัดทำแผนการรับโทษสำหรับผู้ต้องขังจะพิจารณาถึงความต้องการเฉพาะของผู้ต้องขัง แล้วจึงกำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ไขพฤติกรรมกระทำผิดและพัฒนาพฤตินิสัยแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบการฝึกวิชาชีพ การศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง และส่งเสริมทักษะการทำงานให้แก่ผู้ต้องขัง

โดยในแผนการรับโทษจะประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังและเป้าหมายสำหรับผู้ต้องขัง หากผู้ต้องขังมีการปฏิบัติตามแผนการรับโทษซึ่งเป็นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งจะนำมาเป็นข้อพิจารณาเพื่อได้รับประโยชน์ในการปล่อยตัวก่อนกำหนดในอนาคต ซึ่งการจัดทำแผนการรับโทษนั้นจำเป็นต้องได้รับการร่วมมือจากผู้ต้องขังที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และผู้ต้องขังสามารถขอข้อมูลขั้นตอนการดำเนินการ ร่วมหารือ รวมถึงให้ความคิดเห็นกับแผนการรับโทษของตนกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้

ที่สำคัญการผู้กระทำผิดในประเทศอังกฤษจะได้รับโปรแกรมสำหรับการฟื้นฟูแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำและลดอัตราการกระทำผิดซ้ำในอนาคต ซึ่งโปรแกรมการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยจะดำเนินการโดยส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ซึ่งมีการรับรองจากหน่วยงานภายนอก รูปแบบโปรแกรม เป็นการเน้นค้นหาสาเหตุการกระทำผิดและปัจจัยที่นำไปสู่การกระทำผิด ซึ่งโปรแกรมแก้ไขการกระทำผิดมีหลากหลายโปรแกรมตามความเหมาะสมของผู้ต้องขัง ซึ่งมีโปรแกรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมเสริมทักษะการคิด (Enhanced Thinking Skills) – เป็นโปรแกรมระยะสั้นที่เน้นการ ปรับทัศนคติและพฤติกรรมผู้กระทำผิด เช่น การคิดแบบยืดหยุ่น การยอมรับในมุมมองที่แตกต่างกัน รวมถึงการควบคุมสิ่งกระตุ้น
2. โปรแกรมส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด (Cognitive Skills Booster Programme) – เป็นโปรแกรมที่เป็นความร่วมมือระหว่างกรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติ เน้นให้ผู้กระทำผิดได้เรียนรู้ถึงผลและ การกระทำผิดในรูปแบบอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้กระทำผิดกลับไปกระทำผิดซ้ำ

3. **โปรแกรมการควบคุมและวิธีระงับความโกรธ (Controlling Anger and Learning to Manage: CLAM)** – เป็นโปรแกรมที่เน้นถึงกลุ่มผู้กระทำผิดที่กระทำผิดเพราะขาดการยับยั้งและการควบคุมอารมณ์ โดยโปรแกรมหวังว่าจะช่วยให้ผู้ต้องขังเรียนรู้วิธีลดความรุนแรง ความถี่ และระยะเวลาที่เกิดอารมณ์เชิงลบ เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์อิจฉา เป็นต้น

4. **โปรแกรมการเปลี่ยนแปลงตนเอง (Cognitive Self Change Programme)** โปรแกรมดังกล่าวถูกออกแบบเพื่อใช้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยเน้นในกลุ่มผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมรุนแรง จุดประสงค์โปรแกรมเน้นให้ผู้กระทำผิดสามารถมีทักษะในการควบคุมความรุนแรงและหลีกเลี่ยงการกระทำผิดซ้ำ

5. **โปรแกรมการปฏิบัติสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศ (Sex Offender Treatment Programmes)** เป็นโปรแกรมที่เน้นในกลุ่มผู้กระทำผิดทางเพศ ให้รู้ถึงการควบคุมอารมณ์ทางเพศ และผลลัพธ์และความเสียหายต่อเหยื่อ

6. **โปรแกรมความสัมพันธ์ในครอบครัว (Healthy Relationships Programme)** – ซึ่งเป็นโปรแกรมที่เน้นกลุ่มผู้กระทำผิดชายที่มีพฤติกรรมรุนแรงภายในครอบครัวหรือเสี่ยงต่อความรุนแรงกับคนใกล้ชิด

7. **โปรแกรม Chromis** สำหรับลดความรุนแรงในกลุ่มผู้ต้องขังที่มีความเสี่ยงสูงหรือผู้ต้องขังที่มีอาการทางจิตแต่ปฏิเสธที่จะเข้ารับการรักษา โดยจะส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆที่จำเป็นในการลดและจัดการกับความเสี่ยงของตน

8. **โปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (Focusing on Resettlement)** – เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อเตรียมความพร้อมกลับสู่สังคม

9. **โปรแกรมทางเลือก การกระทำ ความสัมพันธ์ และอารมณ์ (Choices, Actions, Relations and Emotion: CARE)** – เป็นโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังหญิง โดยเน้นในกลุ่มผู้กระทำผิดหญิงที่มีความผิดเนื่องจากอารมณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุหาอารมณ์ที่เป็นปัญหาและพัฒนาทักษะในการจัดการกับอารมณ์ดังกล่าว รวมถึงการเสริมสร้างทักษะลักษณะนิสัยเชิงบวกให้แก่ผู้กระทำผิดที่เข้าร่วมโปรแกรมหวัง

10. **โปรแกรมการสร้างแรงจูงใจในระยะสั้น (Short Motivational Package)** – เป็นโปรแกรมที่เน้นให้ผู้กระทำผิดได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมเพื่อสังคมและห่างไกลจากกระทำผิดในรูปแบบต่างๆ

นอกจากนี้กรมราชทัณฑ์ประเทศอังกฤษยังมีโปรแกรมทั่วไปสำหรับผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิงแล้ว ยังมีโปรแกรมเฉพาะในการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยให้แก่ผู้ต้องขังหญิง โดยวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนานิสัยและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหญิงให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ต้องขังหญิงเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ต้องขังเฉพาะ ซึ่งมีโปรแกรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การบำบัดพฤติกรรมเชิงตรรกะ (Dialectical Behaviour Therapy – DBT) – เป็นโปรแกรมระยะสั้น ซึ่งเป็นหลักสูตรเข้มข้น โดยเน้นกลุ่มผู้กระทำผิดหญิงที่ที่เกี่ยวข้องกับคดีร้ายแรง เช่น คดีทำร้ายร่างกาย ลอบวางเพลิง เป็นต้น โดยเน้นให้ผู้กระทำผิดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางความคิดและการเรียนรู้ของผู้กระทำผิดหญิง

2. โปรแกรมการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องยาเสพติด – เป็นโปรแกรมที่เน้นในกลุ่มผู้กระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับการดื่มสุรา

3. โปรแกรมสำหรับผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมรุนแรง (Programme for Violent Offender) – เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบำบัดในกลุ่มผู้ต้องขังที่มีการใช้ความรุนแรง โดยจะเชิญบุคลากรซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเข้ามาให้ความรู้และดำเนินการบำบัดภายในเรือนจำ

4. การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (Focus on Resettlement) – เน้นในกลุ่มผู้ต้องขังที่ต้องโทษระยะสั้น เน้นการสร้างแรงจูงใจและความมุ่งมั่นให้ผู้กระทำผิดเปลี่ยนแปลงตนเองสามารถกำหนดเป้าหมายแนวทางที่จะใช้ในการดำเนินชีวิตภายในชุมชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดได้ปรับตัวในการกลับเข้าสู่สังคมอีกครั้ง

ไม่เพียงแต่มีการจัดโปรแกรมเฉพาะทั้ง 4 โปรแกรม ให้แก่ผู้ต้องขังหญิงเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะกลุ่มผู้ต้องขังแล้ว ยังมีโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังหญิงที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต เนื่องจากในเรือนจำหลายแห่งพบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับทางสุขภาพจิต ดังนั้นโปรแกรมสำหรับผู้ต้องขังหญิงดังกล่าวจึงมีส่วนสำคัญในการบำบัดและพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้กระทำผิดควบคู่กันไป โดยทางเรือนจำจะมีการแยกกลุ่มผู้ต้องขังที่มีอาการผิดปกติทางจิตจากกลุ่มผู้ต้องขังอื่น เพื่อการบำบัดเฉพาะกลุ่มที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้กรมราชทัณฑ์อังกฤษจะมีการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังโดยการจัดโปรแกรมต่างๆ ที่เหมาะสมให้แก่ผู้ต้องขังแล้ว กรมราชทัณฑ์อังกฤษยังได้พัฒนาปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำให้สะอาดและถูกสุขอนามัยเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและบรรยากาศให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้ต้องขังภายในเรือนจำ

การกระทำผิดซ้ำและผลการพัฒนาพฤตินิสัย

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้กระทำผิดกระทำผิดซ้ำ เป็นสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ เช่น พื้นฐานทางครอบครัว การศึกษา การว่างงาน ปัญหาทางการเงิน ขาดที่อยู่อาศัย ปัญหาด้านยาเสพติดและแอลกอฮอล์ การยับยั้งควบคุมตนเอง รวมถึงปัญหาทางสุขภาพ ซึ่งปัจจัยต่างๆเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำให้ผู้กระทำผิดกลับมาข้องเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ ทั้งนี้ผู้กระทำผิดบางรายอาจมีความข้องเกี่ยวกับปัจจัยในหลายๆ ด้าน ที่นำไปสู่การกระทำผิด จากการศึกษายังพบว่ากลุ่มผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย ซึ่งเคยเป็นกลุ่มที่ถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงสูงต่อการกระทำผิดซ้ำ และส่วนใหญ่มีการใช้สารเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือมีปัญหาทางสุขภาพ รวมถึงยังมีทัศนคติในทางลบและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการเข้ารายงานตัวกับเจ้าพนักงานคุมประพฤติ โดยการศึกษาชี้ว่าแนวทางแก้ไขความต้องการในการลดการกระทำผิดประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญ เช่น การศึกษา การฝึกวิชาชีพ การจ้างงาน ซึ่งปัจจัยต่างๆนี้เหมาะแก่การนำไปใช้ต่อกลุ่มผู้กระทำผิดที่กำหนดโทษต่ำกว่า 12 เดือน ในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

จากปัจจัยดังกล่าวนำไปสู่กระบวนการพัฒนาพฤตินิสัยและแก้ไขฟื้นฟูในประเทศอังกฤษ ที่มุ่งเน้นการดำเนินการพัฒนาพฤตินิสัยให้แก่ผู้กระทำผิดอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีรูปแบบโปรแกรมต่างๆ ที่มีความหลากหลายเพื่อการส่งเสริมให้เกิดพัฒนาพฤตินิสัยให้แก่ผู้กระทำผิดและการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาจากหลากหลายภาคส่วน เช่น ตำรวจ หน่วยงานทางทอ้งถิ่น หน่วยงานการบริการทางสังคมที่ให้การช่วยเหลือแก่ผู้กระทำผิดตั้งแต่ในกลุ่มเยาวชน ผู้ใหญ่ รวมถึงการมีระบบคุมประพฤติและการมีพัฒนาพฤตินิสัยในชุมชนอย่างต่อเนื่องภายในชุมชน ซึ่งพบว่าการพัฒนาพฤตินิสัยในส่วนต่างๆได้มีส่วนช่วยให้ผู้กระทำผิดไม่เพียงแต่ปรับทัศนคติหรือพฤติกรรมในทางบวกแล้ว ยังรวมถึงมีส่วนช่วยในการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำในอนาคต

จากรายงานของ NOMS ประจำปี 2014 -2015 ชี้ว่า ในช่วงเวลา 1 ปี ภายหลังจากพ้นโทษ ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่มีอัตราการกระทำผิดซ้ำ ลดลงจากปี 2002 จาก 43.0 เปอร์เซ็นต์ มาเป็น 35.6 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2013 เนื่องจากระหว่างปี 2012 - 2013 จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวมีจำนวนประมาณ 174,000 คนแต่มีจำนวน 62,000 คน จากรายงานที่มีการกระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี ทั้งนี้จากข้อมูล ของ NOMS ชี้ว่าปัจจัยในการสำเร็จนั้นลดจำนวนอัตราการกระทำผิดซ้ำเป็นผลมาจากการดำเนินการพัฒนาพฤตินิสัย นอกจากนี้ยังชี้ว่ากรณีกระทำผิดซ้ำที่ศาลสั่งให้ให้กลับไปรับต่อภายในเรือนจำมีน้อยลง ในขณะที่กลุ่มเยาวชนผู้กระทำผิด มีสถิติกลับชี้ว่ามีอัตราการกระทำผิดซ้ำ สูงกว่าผู้ใหญ่ซึ่งโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 38 เปอร์เซ็นต์ ภายในระยะเวลา 1 ปี

เนื่องจากกลุ่มเยาวชนกระทำผิดจะมีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยประเภทคดี ที่เยาวชนผู้กระทำผิดเข้าไปเกี่ยวข้องจะเป็นคดีด้านความรุนแรง เช่น การทำร้ายร่างกายและฆาตกรรม ปล้น เป็นต้น (Ministry of Justice, 2016)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรม

พรชัย ชันดีและคณะ (2543) ได้กล่าวถึงทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวจิตวิทยา (Psychological Theories of Crime) ในส่วนของทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory) ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีบุคลิกภาพไม่ได้ให้ความสำคัญกับแรงกระตุ้นภายในจิตใจสำนึก หรือสัญชาตญาณของมนุษย์ว่าเป็นสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรม หากแต่มุ่งเน้นไปที่บุคลิกภาพของบุคคลว่าเป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมอาชญากรรม สมมุติฐานของทฤษฎีแนวนี้มีอยู่ว่า “อาชญากรมีบุคลิกภาพที่ผิดปกติแตกต่างจากบุคคลธรรมดา ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากพันธุกรรมก็ได้” หนึ่งในทฤษฎีแนวนี้อธิบายว่า พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกของบุคลิกภาพที่แตกต่างจากบุคคลปกติ เช่น การขาดความสามารถในการระงับอารมณ์ ความก้าวร้าว การชอบหาเรื่องใส่ตัวเอง การชอบเป็นศัตรูกับผู้อื่น การมองโลกในแง่ร้าย หรือการไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นต้น และยังมีทฤษฎีแนวนี้ที่นำเสนอว่าอาชญากรนั้นแตกต่างจากบุคคลปกติในรูปแบบของบุคลิกภาพพื้นฐาน บุคคลธรรมดาทั่วไปจะมีบุคลิกภาพที่ยอมรับกฎกติกาของสังคม ส่วนอาชญากรนั้นเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมหรือต่อต้านสังคม (Antisocial) หรือมีจิตผ้นผวน (Psychopath or Sociopath) (Akers, 1994 อ้างถึงใน พรชัย ชันดีและคณะ, 2543, หน้า 66) ทฤษฎีแนวนี้จึงศึกษาสาเหตุและหาทางแก้ไขบุคลิกภาพของบุคคลที่นำไปสู่พฤติกรรมอาชญากรรม

อาการของความผิดปกติทางจิตประเภทนี้เรียกว่า “อาการต่อต้านสังคมหรือจิตผ้นผวน นักวิชาการให้ศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Sociopath, Psychopath หรือ Antisocial และถือว่าเป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันและสามารถใช้ทดแทนกันได้ ซึ่งอาการเหล่านี้มีความหมายกว้างมากและบางครั้งทำให้เกิดความคลุมเครือ ตามคู่มือการวินิจฉัยโรคและสถิติสำหรับผู้มีความผิดปกติทางจิต (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) ได้ให้ความหมายของอาการต่อต้านสังคมไว้ว่า

“อาการต่อต้านทางสังคมเป็นอาการของบุคคลที่เข้ากับสังคมไม่ได้ และมีอุปนิสัยขัดแย้งกับสังคม พวกเขาเหล่านี้ไม่มีความสามารถที่จะชื้อสัดย่ต่อตนเอง กลุ่ม หรือบรรทัดฐานทางสังคม พวกเขาเป็นคนเห็นแก่ตัวอย่างมาก หยาบคาย ไม่รับผิดชอบ ไม่มีความยับยั้งชั่งใจ ไม่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และไม่สามารถที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์หรือการถูกลงโทษ ความอดกลั้นต่อสิ่งยั่วยู่จะต่ำมาก และพวกเขามักจะตำหนิตีเดียบุคคลอื่นหรือมักจะแก้ตัวในพฤติกรรมของเขาเอง”

วราภรณ์ ประทีปธีรานันต์ (2544) ได้ศึกษาระดับบุคคลิกภาพของนักโทษเด็ดขาดเรือนจำในเขต 7 ในลักษณะความผิด 3 ประเภท คือ ลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิต ลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และลักษณะความผิดทางเพศ ในปี 2543 จำนวน 290 คน พบว่า อยู่ในระดับเปิดเผยตัวมากกว่าปกติ แสดงว่า นักโทษเด็ดขาดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีบุคลิกเปิดเผยตัวมากกว่าปกติ กล่าวคือมีอารมณ์หุนหันพลันแล่น มุทะลุคุดัน ชอบการเสี่ยงและการผจญภัยอยู่ในระดับมากเกินปกติ ซึ่งถือว่านักโทษเด็ดขาดมีบุคลิกภาพเอื้ออำนวยต่อการมีพฤติกรรมที่มีความรุนแรงมากด้วยเช่นกัน จึงมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเกรง อันธพาล ต่อต้านสังคม และกระทำความผิดกฎหมายได้ง่าย

ปัจจัยแวดล้อมทางสังคม

เวชนันต์ ลูกอินทร์ (2545) ได้ศึกษา ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของคนกระทำความผิดซ้ำในคดีอุกฉกรรจ์ : กรณีศึกษาผู้ต้องขังเรือนจำกลางสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่กระทำความผิดครั้งแรกในคดีเกี่ยวกับทรัพย์ ผลมาจากการติดยาเสพติด ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้น้อย จบเพียงระดับประถมศึกษา กระทำความผิดโดยอารมณ์ชั่ววูบ พักอาศัยในชุมชนแออัด ย่านอุตสาหกรรม การระบาดของยาเสพติดในชุมชนมีมาก เอื้อต่อการกระทำความผิด จากผลของการกระทำความผิดซ้ำ พบว่า เมื่อพ้นโทษส่วนใหญ่กลับไปอยู่ครอบครัว กับบิดามารดา และอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดที่มียาเสพติด

อำนาจ หอมขจร (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่าผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรง ทำให้ผู้ใช้แรงงานซึ่งมีรายได้น้อยและผู้ที่เป็นเยาวชนที่มีภูมิลำเนาในเขตชุมชนเมือง มีโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ โดยสาเหตุในการกระทำความผิดซ้ำส่วนใหญ่เกิดจากการปรับตัวเข้ากับสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเอง ผนวกรวมกับปัญหาครอบครัวทำให้หาทางออกในทางที่ผิด เช่น การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกรงเป็นอันธพาล และเสพยาเสพติด ทำให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม (2548) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการกระทำความผิดวินัยของผู้ต้องขัง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านวินัยผู้ต้องขัง เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการลงโทษทางวินัยผู้ต้องขังในอนาคตว่า เจ้าหน้าที่ที่จะต้องได้รับการอบรมเกี่ยวกับข้อกฎหมายและการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่า การที่จะให้บุคลากรอื่น ๆ มาเข้าร่วมปฏิบัติงานนั้นจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ เพราะผู้ปฏิบัติงานด้านวินัยจะต้องมีความรู้ด้านกฎหมายเป็นอย่างดี **สำหรับผู้ต้องขัง มักจะกระทำความผิดทางวินัยเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามมากที่สุด

โดยโทษทางวินัยที่กลัวมากที่สุด คือ การลดชั้น ส่วนความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้ต้องขัง และด้านสวัสดิการ เห็นว่า สวัสดิการที่เรือนจำยังไม่เพียงพอ ด้านการปกครอง เห็นว่าเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความยุติธรรมพอ ด้านการกระทำผิดวินัย เห็นว่าควรมีการลงโทษเพียงอย่างเดียว ไม่ต้องการพัฒนาพฤติกรรมเสียควบคู่ไปด้วย ด้านงาน เห็นว่า ผู้ต้องขังไม่ได้ทำงานตรงตามความต้องการของตนเอง และส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการทะเลาะวิวาทอันเป็นสาเหตุของการทำผิดวินัย มีที่มาจาก การกระทบกระทั่ง และจากการพูดจา ข้อเสนอแนะ ควรมีกิจกรรมต่างๆให้ผู้ต้องขัง เพราะผู้ต้องขังมีความเครียดและหาทางระบายออกไม่ได้ ควรมีการอบรมให้ความรู้ผู้ต้องขังทั้งด้านสิ่งของต้องห้ามเข้าเรือนจำ และโทษของการกระทำผิดวินัย ทางด้านเจ้าหน้าที่ต้องมีความเป็นธรรม ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกคนอย่างเสมอภาคกัน นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังควบคู่ไปกับการลงโทษ เมื่อเป็นการกระทำผิดซ้ำ

เตชา สังขวรรณ (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมีให้กระทำผิดซ้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่มสาวคดียาเสพติด และศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขผู้ต้องขังวัยหนุ่มสาวคดียาเสพติด เพื่อหาแนวทางป้องกันมิให้กลับมาก่อทำผิดซ้ำ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นเพศชาย นับถือศาสนาพุทธ มีอายุระหว่าง 24-25 ปี อายุที่กระทำความผิดครั้งแรกคือต่ำกว่า 18 ปี อายุที่กระทำความผิดครั้งที่ 2 อยู่ระหว่าง 21-23 ปี อายุที่กระทำความผิด ครั้งที่ 3 อยู่ระหว่าง 18-20 ปี มีระยะเวลาที่ต้องโทษครั้งแรกถึงครั้งที่ 3 น้อยกว่า 3 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้ 4,001-6,000 บาทต่อเดือน บิดามารดาแยกกันอยู่ ก่อนต้องโทษอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา ฐานะปานกลาง อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมือง ส่วนใหญ่กระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ พบว่า ด้านครอบครัวมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง ด้านสังคมมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับมาก ส่วนด้านสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจด้านการลงโทษ และการแก้ไขฟื้นฟูมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับอายุเมื่อกระทำผิดครั้งแรก ระยะเวลาที่ต้องโทษครั้งแรก การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดใน 2 ลักษณะคือ 1.) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดครั้งแรก ได้แก่ ธรรมชาติแห่งช่วงวัยของวัยรุ่น คือความซึบซอม การอยากรู้ อยากเห็น สาเหตุอันเนื่องมาจากเพื่อน ความกดดันจากครอบครัว สาเหตุความจำเป็นด้านอาชีพและปากท้อง เกิดและเติบโตในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยยาเสพติด 2.) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำครั้งที่ 2 และ

ครั้งที่ 3 คือความอ่อนแอภายในจิตใจของตนเอง การกลับสู่สิ่งแวดล้อมทางสังคมเดิม เรื่องเกี่ยวกับเงินและการอยู่รอด ระยะเวลาที่ถูกคุมขังในครั้งแรกส่วนใหญ่ไม่รุนแรงทำให้ผู้ต้องขังบางคนไม่เกรงกลัวต่อการกระทำผิดอีก

เพลินใจ แต่เกษม และคณะ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องเบื้องหลังชีวิตของอาชญากรมืออาชีพ เก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังใน 3 ประเภทคดี คือ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีมีอุปนิสัยรับจ้าง และ คดียาเสพติด เพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่ออาชญากรรม ผลการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างนักโทษเด็ดขาด ที่มีลักษณะเป็นอาชญากรมืออาชีพ กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป แยกเป็นแต่ละประเภทคดี คดีละ 15 คน รวม 45 คน จากเรือนจำ 7 แห่ง พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนกลางซึ่งเป็นวัยทำงาน ระดับการศึกษาต่ำ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมาประกอบอาชีพผิดกฎหมาย ครอบครัวมีฐานะปานกลาง ต้องย้ายที่อยู่อาศัย และที่ทำกินบ่อยครั้ง ผลการทดสอบทางจิตวิทยา พบว่า ทุกประเภทคดีมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีระหว่างบิดา มารดา หรือระหว่างบิดากับตนเอง โดยมักน้อยใจบิดาที่ชอบตำหนิ ไม่มีเวลาให้กับครอบครัว ครอบครัวไม่อบอุ่น การคบเพื่อน ส่วนใหญ่มีเพื่อนที่กระทำความผิดกฎหมาย 86.7 เปอร์เซ็นต์ เสพสิ่งเสพติดทุกวัน เล่นการพนัน และเที่ยวในสถานเริงรมย์ทุกสัปดาห์ ใช้จ่ายเงินในการเที่ยวแต่ละครั้ง 1,000-5,000 บาท มีรอยสัก 68.9 เปอร์เซ็นต์ สาเหตุที่สักเพื่อระบายความเครียด ตามแฟชั่น เป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายบางอย่าง และเพื่อประชดชีวิต การถูกจับกุม ส่วนใหญ่เคยถูกจับกุมดำเนินคดี 2-4 ครั้ง แต่ทำผิดจริงทั้งที่เคยถูกจับกุมและไม่เคยถูกจับกumnับครั้งไม่ถ้วน โดยในการกระทำผิดจะทำโดยตั้งใจ มีการวางแผนไตร่ตรองไว้ก่อนอย่างรัดกุม ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันสู่การเป็นอาชญากรมืออาชีพ คือ ความต้องการทรัพย์สินเงินทองตอบสนองความต้องการของตนเอง เพราะทำให้รู้สึกว่าคุณค่า ได้รับการยอมรับจากสังคม รองลงมา เพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว เพื่อความท้าทายสนุกตื่นเต้น เพื่อนชักชวน ลักษณะบุคลิกภาพ ส่วนใหญ่ มีปัญหาในเรื่องบุคลิกภาพ และปัญหาสุขภาพจิต มีบุคลิกภาพที่ชอบฟังฟังผู้อื่น ถูกชักจูงได้ง่าย ควบคุมตัวเองได้ไม่ดี ไม่มีวินัยในตนเอง ไม่มีความสุขในชีวิต ชอบทำตามสิ่งที่ตนเองต้องการ ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ เครียด วิตกกังวลง่าย การปรับตัวไม่ดี มักยึดติดกับกลุ่ม

สุภาพร อุพลาบัตร์ (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย : การวิเคราะห์สถานการณ์เชิงภูมิศาสตร์และปัจจัยเสี่ยงการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาสถานการณ์เชิง ภูมิศาสตร์ของการกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย โดยประยุกต์ใช้ mixture model ทดสอบ

ลักษณะ การกระจายของการกระทำผิดซ้ำคดีรุนแรง ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานสถิติการกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงของเด็กและ เยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เด็กและเยาวชนไทยที่กระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงทั้งหมดจำนวน 1,156 คน ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการกระจายของการกระทำผิดซ้ำคดีรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย ทั้ง 76 จังหวัด มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (LRS = 12.18, p-value = 0.05) โดยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มพื้นที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด ซ้ำในคดีรุนแรง คือ สูง (24 จังหวัด) ปานกลาง (33 จังหวัด) และต่ำ (19 จังหวัด) ระยะที่สองเป็นการศึกษาแบบกลุ่มศึกษา-กลุ่มควบคุม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ ในคดีรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตร่างกายและเพศของเด็กและเยาวชนไทย กลุ่มศึกษาคือเด็กและเยาวชนไทยที่กระทำผิด ซ้ำในคดีรุนแรงที่ยินยอมเข้าร่วมในการศึกษา เลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างจำนวน 250 ราย และกลุ่มควบคุม คือ เด็กและ เยาวชนไทยที่ไม่กระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงจำนวน 500 ราย ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนไทยกระทำผิดซ้ำในคดี รุนแรงสูงสุด 5 ครั้ง โดยเฉลี่ยกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรง 2.66 ปีหลังได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชน และกระทำผิดซ้ำอีกในครั้งถัดไปโดยเฉลี่ย 1.16, 0.91, 0.20 ปี ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ สมการถดถอยพหุโลจิสติกพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงของเด็กและเยาวชน ไทยได้แก่ อายุที่กระทำผิดครั้งแรกน้อยกว่า 14 ปี (OR=11.41) การมีทัศนคติที่ดีต่อการกระทำผิด (OR=15.65) ระดับสติปัญญา(OR=0.06) การมีพฤติกรรมก้าวร้าว (OR=8.96) การเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มเพื่อน นักเลง (OR=19.26) การ สื่อสารในครอบครัวที่ไม่ดี (OR=10.03) การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่แน่นอน และการอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับ (OR=14.65, 4.66) การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย (OR=8.23) การอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ คดีรุนแรงในระดับ ปานกลางและระดับสูง (OR=3.13, 3.58) ซึ่งสามารถทำนายความแปรปรวนของการกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงของเด็ก และเยาวชนไทยได้ร้อยละ 86.2 และมีความตรงในการทำนายได้ถูกต้องร้อยละ 93.06 แผนการดำเนินงานเพื่อป้องกันการกระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนควรให้ความสำคัญทั้ง ปัจจัยภายใน คือ ตัวเด็กและเยาวชน และปัจจัยภายนอก คือ เพื่อน โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน นอกจากนี้โยบายการ ดำเนินงานควรเน้นการส่งเสริมและป้องกันทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ

รูปแบบการเลื่อนชั้นของผู้ต้องขังให้เหมาะสมกับพฤติกรรม (2555) ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ 4 ประเด็น คือ - การกำหนดชื่อของชั้นและการจัดแบ่งชั้น สำหรับผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ และญาติของผู้ต้องขังเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรื่องจำ นักวิชาการเหยื่ออาชญากรรมและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ต้องขัง เห็นว่า การแบ่งชั้นมีความเหมาะสม แต่ชื่อของชั้น

เสนอว่าควรใช้เป็นตัวเลข หรือตัวอักษรแทน - ระยะเวลาในการเลื่อนชั้น สำหรับนักวิชาการ เห็นว่า ระยะเวลา 6 เดือนมีความเหมาะสมดีแล้ว ส่วนญาติของผู้ต้องขังและผู้ต้องขัง เห็นว่า 3- 6 เดือนเป็น ระยะเวลาที่เหมาะสม ส่วนผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เห็นว่า ควรขยายระยะเวลาเป็น 1 ปี เพื่อความเพียงพอในการสำรวจพฤติกรรม - เกณฑ์ในการเลื่อน ชั้น สำหรับผู้บริหารของกรมราชทัณฑ์ และอาจารย์จากมหาวิทยาลัย กลุ่มญาติผู้ต้องขังและกลุ่มผู้ถูก สัมภาษณ์ที่เป็นเหยื่ออาชญากรรม เห็นว่า ควรมีการสอบควบคุมไปกับการให้คะแนนพฤติกรรม โดยการให้คะแนนพฤติกรรมนั้น ผู้ต้องขังทุกคนจะมีคะแนน 100 คะแนน แล้วค่อยหักออกเมื่อผู้ต้องขัง กระทำผิด และหากผู้ต้องขังคนใดมีคะแนนสะสมไม่ถึง 80 คะแนน ก็จะไม่มียสิทธิสอบเลื่อนชั้น ซึ่งข้อสอบนั้นต้องมีความเป็นมาตรฐานสากล โดยมีคณะกรรมการกลางเป็นผู้ออกข้อสอบ สำหรับ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเหมือนกับข้างต้น แต่เกณฑ์ในการตัดคะแนนควรแตกต่างกันไป แล้วแต่เรือนจำ ส่วนผู้ต้องขัง เห็นว่า การเลื่อนชั้นในปัจจุบันที่อยู่แล้วไม่ต้องเปลี่ยน - การปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ทั้ง 6 กลุ่ม มีความเห็นที่แตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ว่าควร ได้รับการเลื่อนชั้น เนื่องจากผู้ต้องขังระหว่างพิจารณานั้น ยังไม่ถือว่าเป็นนักโทษเด็ดขาด ฉะนั้นก็ยัง ถือว่าไม่ใช่ผู้กระทำผิด **ข้อเสนอแนะ ควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการเลื่อนและลดชั้น ให้เป็น มาตรฐานเดียวกัน โดยมีทั้งการสอบควบคุมไปกับการให้คะแนนพฤติกรรม โดยการให้คะแนน พฤติกรรมนั้น ผู้ต้องขังทุกคนจะมีคะแนน 100 คะแนน แล้วค่อยหักออกเมื่อผู้ต้องขังกระทำผิด และ หากผู้ต้องขังคนใดมีคะแนนสะสมไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ก็จะไม่มียสิทธิสอบเลื่อนชั้น สำหรับระยะเวลา เกณฑ์การเลื่อนชั้นผู้ต้องขังควรอยู่ระหว่าง 6 เดือน - 1 ปี เพื่อให้เพียงพอต่อการสังเกตเห็น ถึงพฤติกรรมของผู้ต้องขัง แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากคดีด้วย ถ้าคดีมีความรุนแรงสูง จะใช้เวลา 1 ปี แต่ ถ้าไม่รุนแรง ก็ควรใช้ระยะเวลา 6 เดือน

งานวิจัยต่างประเทศ

Gendreau and colleagues (1997) ศึกษาพบว่าพฤติกรรมต่อต้านสังคมจะยิ่งเพิ่มโอกาสในการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ ทั้งในเรื่องของการเป็นสมาชิกแก๊ง มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการละเมิดกฎ

Gendreau, Goggin, and Law (1997) กล่าวว่าความสำเร็จตามความคาดหวังทางสังคม เช่น การศึกษา การจ้างงาน สถานภาพสมรส ฯลฯ ปัจจัยด้านครอบครัว และเชื้อชาติมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ ซึ่งได้ทำนายอนาคตไว้ว่าปัจจัยด้านองค์กร เช่น ขนาด ที่ตั้ง และระดับความมั่นคงปลอดภัยของเรือนจำ บุคลิกลักษณะของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังจะส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง

Knap, M. (1999) ทำการศึกษาสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพในกลุ่มพวกที่ต่อต้านสังคม (Psychopath) และไม่ใช่กลุ่มต่อต้านสังคม (Non-Psychopath) โดยตั้งสมมุติฐานเพื่อทำนายพฤติกรรม ทดสอบ และเปรียบเทียบทางจิตวิทยา โดยใช้เครื่องมือวัดบุคลิกภาพ KEO-PL-R และ PCL-R ซึ่งเป็นเครื่องมือในการศึกษาเปรียบเทียบในการทำนายพฤติกรรมการกระทำผิด โดยทดสอบในกลุ่มผู้ต้องขังที่ใช้ความรุนแรงจำนวน 132 คน พบว่า กลุ่ม Psychopath และ Non-Psychopath มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยในกลุ่ม Psychopath พบว่า ระดับของความรู้สึกผิดต่ำ ระดับของความรู้สึกและยอมรับต่ำมาก ในส่วนของความซื่อสัตย์ การมีวินัย และความรอบคอบอยู่ในระดับต่ำที่สุด และมีระดับของบุคลิกภาพแบบเปิดเผยปานกลางถึงมาก นอกจากนี้พบว่า บุคลิกภาพที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบยอมตาม บุคลิกภาพแบบเปิดเผย และกลุ่มที่มีอาการโรคประสาทมีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการกระทำผิดอย่างมีนัยสำคัญ

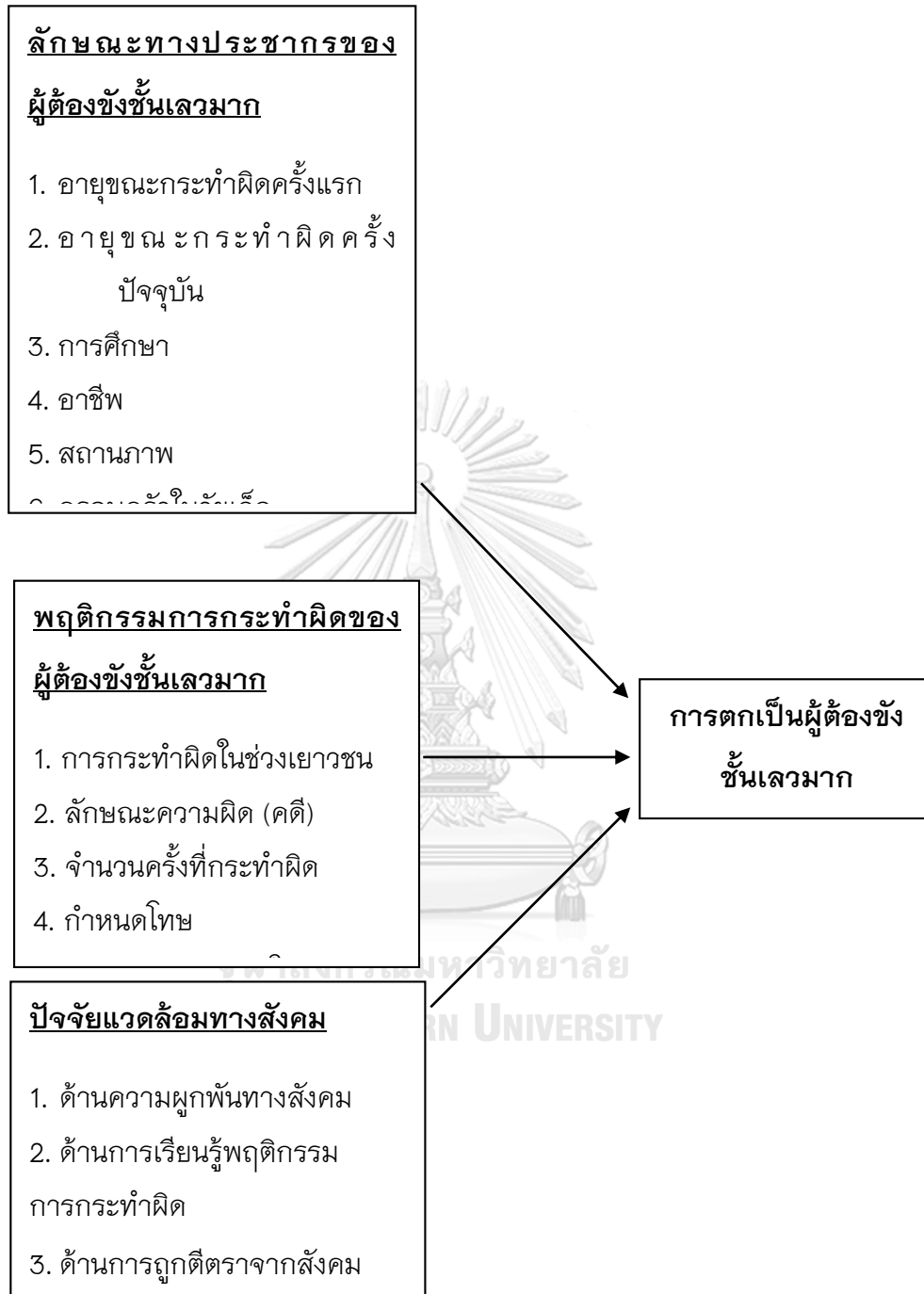
Langan & Levin (2002) การกระทำผิดซ้ำ (Recidivism) เป็นตัวชี้วัดประการหนึ่งในประสิทธิผลของการใช้โปรแกรมแก้ไขในงานราชทัณฑ์ โดยทั่วไปจะพิจารณาพฤติกรรมอาชญากรที่กลับมาสู่เรือนจำ การกระทำผิดซ้ำเป็นผลลัพธ์การกระทำผิดซ้ำที่เกิดขึ้นหลังปล่อยตัวออกจากเรือนจำ เครื่องมือวัดรวมไปถึงการกลับมาถูกจับกุม การกลับถูกดำเนินคดี หรือกลับมาถูกลงโทษจำคุกในเรือนจำในความผิดที่รุนแรงขึ้น และการกลับสู่เรือนจำพบว่า การศึกษาพบว่าผู้กระทำผิดจะกลับมาถูกจับกุมภายในช่วง 3 ปีหลังปล่อยตัวออกไปจากเรือนจำ มากกว่า 4 แสนคนที่ปล่อยตัวจากเรือนจำใน 30 รัฐ เมื่อปี 2005 ถึง ร้อยละ 68 และระยะ 5 ปี เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 77

Grant Duwe, Ph.D. Minnesota Department of Corrections (2017) The Use and Impact of Correctional Programming for Inmates on Pre- and Post-Release Outcomes สถาบัน National Institute of Justice ประเทศสหรัฐอเมริกา เรือนจำของรัฐและรัฐบาลกลางได้จัดเตรียมโปรแกรมแก้ไขให้กับผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกคุมขังมาเป็นเวลานาน ครอบคลุมการให้บริการและการแก้ไขฟื้นฟูที่หลากหลาย รวมทั้งการบำบัดสารเสพติด โปรแกรมการศึกษา และโปรแกรมผู้กระทำความผิดทางเพศ วัตถุประสงค์ของการจัดโปรแกรมให้แก่นักโทษคือการปรับปรุงพฤติกรรมของพวกเขาทั้งก่อนและหลังการปล่อยตัวจากคุก ที่จริงแล้วโปรแกรมของราชทัณฑ์มีวัตถุประสงค์ไม่เพียงแต่เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในสังคมโดยลดอัตราการทำผิดซ้ำ แต่ยังมีเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยที่มากขึ้นภายในเรือนจำด้วยการลดการทำผิดวินัยเรือนจำ แม้ว่าโดยทั่วไปแล้วระบบราชทัณฑ์ของสหรัฐอเมริกาจะเสนอว่ามีโปรแกรมในเรือนจำ แต่การวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ต้องขังจำนวนมากไม่ได้มีส่วนร่วมในโปรแกรมในขณะที่ถูกคุมขัง (Lynch & Sabol, 2001)

งานวิจัยนี้ได้ตรวจสอบหลักฐานที่มีอยู่เกี่ยวกับผลกระทบของการใช้โปรแกรมสถาบันเกี่ยวกับผลลัพธ์ของผู้ต้องขังทั้งก่อนและหลังการปล่อยตัว โดยมุ่งเน้นไปที่การเขียนโปรแกรมที่: (1) เป็นที่ทราบกันดีว่ามีการมอบให้กับนักโทษ (2) ได้รับการประเมินและ (3) ตอบสนองความต้องการด้านอาชญากรหลักหรือปัจจัยเสี่ยงแบบไดนามิกที่การวิจัยปัจจุบันได้ระบุไว้ มีการตรวจสอบหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษา โปรแกรมการจ้างงานการบำบัดความรู้ความเข้าใจพฤติกรรม (CBT) การพึ่งพาสารเคมี (CD) และการรักษาผู้กระทำความผิดทางเพศ โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม

งานวิจัยนี้ ศึกษาการทำผิดระเบียบวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำ ถือเป็นความล้มเหลวของผู้ต้องขังที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของสถาบัน (Camp et al., 2003) การประพฤติดังกล่าวเรือนจำประกอบด้วยพฤติกรรมที่มีตั้งแต่การไม่เชื่อฟังคำสั่งเจ้าหน้าที่และการครอบครองสิ่งต้องห้าม (เช่น แอลกอฮอล์ยาเสพติด ฯลฯ) ผู้กระทำความผิดมักจะได้รับโทษสำหรับการละเมิดกฎรวมถึงเวลาเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถคำนวณต้นทุนทางการเงินในระบบราชทัณฑ์ (French & Gendreau, 2006) การวิจัยที่มีอยู่พบว่าปัจจัยทั้งระดับบุคคลและระดับสถาบันมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ ในการวิเคราะห์ผู้ต้องขังจากรายงานการวิจัยต่างๆ Gendreau, Goggin และ Law (1997) พบว่าทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้านสังคม ประวัติภูมิหลังก่อนต้องโทษและอายุเป็นตัวทำนายปัจจัยส่วนบุคคลที่แข็งแกร่งที่สุด ต่อการลงโทษทางวินัย

6. กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย” ใช้วิธีการศึกษาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งในวิธีการศึกษาในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. วิธีการศึกษา

1. การศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ศึกษาจากข้อมูลพื้นฐาน หรือปัจจัยส่วนบุคคล จากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่เก็บในระบบข้อมูลผู้ต้องขังทางคอมพิวเตอร์ (เว็บไซต์ www.correct.go.th/recstats) เช่น เพศ อายุ จำนวนครั้งที่กระทำผิด ลักษณะความผิด การศึกษา อาชีพ ฯลฯ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมด คือ ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ซึ่งมีจำนวน 7,889 คน (ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2563) จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่ออธิบายถึงข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งวิธีการทางสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่ากลาง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร นำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่

2. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มผู้ต้องขังชั้นเลวมาก จากทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำกลางคลองเปรม จำนวนแห่งละ 5 คน รวมจำนวน 15 คน และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เจ้าหน้าที่เรือนจำที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการแก้ไขผู้ต้องขัง จำนวนแห่งละ 10-15 คน รวมจำนวน 33 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ข้อมูลทุติยภูมิ การนำข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งมีฐานข้อมูลผู้ต้องขังแยกตามชั้น โดยมีผู้ต้องขังชั้นเลวมาก จำนวน 7,889 คน (ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2563) เพื่อนำมาประมวลผลทางสถิติถึงลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังที่อยู่ในชั้นเลวมาก ทั้งในตัวแปรเพศ อายุ ประเภทคดี กำหนดโทษ และจำนวนครั้งที่กระทำผิด

กลุ่มที่ 2 ข้อมูลปฐมภูมิ แบ่งออกเป็น

1. การสัมภาษณ์เพื่อจัดทำกรณีศึกษา (Case Study) ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก โดยถูกคุมขังในเรือนจำและทัณฑสถานที่มีสถิติผู้ต้องขังชั้นเลวมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่

- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จำนวน 374 คน
- เรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 210 ราย
- เรือนจำกลางคลองเปรม จำนวน 202 ราย

โดยกำหนดสัมภาษณ์เรือนจำละ 5 ราย เฉพาะผู้ต้องขังที่สมัครใจ ยินดีและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 15 ราย โดยพิจารณาจากคุณลักษณะสำคัญ อาทิ ความหลากหลายแห่งประเภทคดี ลักษณะพฤติกรรมกระทำผิด จำนวนครั้งที่กระทำผิด เพื่อให้ครอบคลุมในทุกมิติ

เกณฑ์ในการคัดออก หมายความว่า เมื่อผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ต้องขังไม่สามารถตอบคำถามได้ครบทุกประเด็นตามที่ผู้วิจัยต้องการ และผู้วิจัยจะทำการจัดหาผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ต้องขังเข้ามาทดแทนตามเกณฑ์หรือคุณสมบัติที่ได้ตั้งไว้

2. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เจ้าหน้าที่เรือนจำที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการแก้ไขผู้ต้องขัง ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เรือนจำกลางบางขวางและเรือนจำกลางคลองเปรม จำนวน รวม 33 คน

เกณฑ์ในการคัดออก หมายความว่า เมื่อผู้ให้ข้อมูลหรือเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบคำถามได้ครบทุกประเด็นตามที่ผู้วิจัยต้องการ และผู้วิจัยจะทำการจัดหาผู้ให้ข้อมูลหรือเจ้าหน้าที่เข้ามาทดแทนตามเกณฑ์หรือคุณสมบัติที่ได้ตั้งไว้

3. การติดต่อและการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลในส่วนของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยกำหนดให้เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยในเรือนจำ (ทีมสหวิชาชีพ) หรือเจ้าหน้าที่ในฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ ซึ่งประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ อนุศาสนาจารย์ ฯลฯ เนื่องจากมีความใกล้ชิดและได้รับความไว้วางใจจากผู้ต้องขัง สามารถให้ข้อมูลได้อย่างปราศจากข้อวิตกกังวลใดๆ และจะทำให้ข้อมูลที่ได้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยได้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 2 ประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุข
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำผิด
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลพฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ
- ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก
- ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มีขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ ผลงานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามจากการสรุปข้อมูลที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย
3. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่สร้างขึ้นมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Contents Validity) และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบและนำไปสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อจัดทำกรณีศึกษา (Case Study) จำนวน 15 ราย และจัดการประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ในเรือนจำเป้าหมายทั้ง 3 แห่ง รวม 33 คน
5. ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
6. สรุปผลการศึกษา

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้ค่าอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ของคำถามเกี่ยวกับข้อมูลและข้อความตอบในคำถาม ปลายปิดให้เลือกตอบ โดยแยกหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

2. ใช้ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของประชากรที่ศึกษา โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ในข้อความตอบของคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าทุกข้อ

6. การนำเสนอผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาในรูปแบบการบรรยายข้อมูลประกอบ ตาราง โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำเกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของปัญหา มุลเหตุจูงใจ และ วัตถุประสงค์ในการศึกษา

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

7. วิธีการพิทักษ์สิทธิ ป้องกันความเสี่ยง และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

- การทำจดหมายเพื่อชี้แจงกลุ่มตัวอย่างถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การแนะนำตัวผู้วิจัยซึ่งเป็นนิสิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผลการศึกษาจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเฉพาะผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

- การพิทักษ์สิทธิ ป้องกันความเสี่ยง และการรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างโดยผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก คือ ผู้วิจัยจะนำเสนองานในภาพรวม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะได้สิทธิคุ้มครอง ผู้วิจัยจะไม่ระบุ ชื่อ-สกุล ข้อมูลแบบสอบถามจะมีการรักษาความลับจะใช้รหัสเข้าถึงไฟล์เอกสาร จะได้รับความปลอดภัย ไม่มีผลกระทบต่อกรณีคดี จะไม่ถูกคุกคามจากผู้คุมหรือผู้มีส่วนได้เสีย และจะได้รับความปลอดภัยในการใช้ชีวิตในเรือนจำ

8. จริยธรรมการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนา พลตินีสัย ผู้วิจัยได้เสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ โดยผ่านการรับรองเลขที่โครงการ 041/63 รับรอง เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2563 ซึ่งในกระบวนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยต้องทำหนังสือขออนุญาตอย่างเป็นทางการในการเข้าไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ อีกทั้งก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย ตลอดจนการกระทำที่จะเกิดขึ้นในขณะสัมภาษณ์ รวมถึงการขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญถึงสิ่งที่สามารถนำข้อมูลไปเปิดเผยเพื่อประโยชน์ของสาธารณชนได้ อีกทั้งผู้วิจัยจะไม่เรียกผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า “ผู้ถูกวิจัย” เนื่องจากตระหนักในคุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แก่เช่น บุคคลทั่วไปที่มีสิทธิเสนอแนะติชม และอยู่ในฐานะเท่าเทียมกับผู้วิจัย หรือ ในฐานะ “ผู้ร่วมวิจัย” มากกว่า “ผู้ถูกศึกษาวิจัย” ทั้งนี้ผู้วิจัยจะแทรกจริยธรรมการวิจัยอยู่ในทุกกระบวนการวิจัยด้วยความ ซื่อสัตย์และจริงใจ เพื่อให้เป็นไปตามจริยธรรมการวิจัยที่แทรกอยู่ในทุกกระบวนการวิจัยให้มากที่สุด ตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนถึงขั้นการเผยแพร่ผลการวิจัยให้เป็นประโยชน์ สู่สาธารณชนต่อไป โดยการนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กรณีศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้รหัสในการ นำเสนอทั้ง 15 ราย โดยการแทนด้วยรหัส P 1 ถึง P 15 ประกอบด้วย

กรณีศึกษาเรือนจำกลางบางขวาง รหัส P 1 – P 5

กรณีศึกษาทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง รหัส P 6 – P 10

กรณีศึกษาเรือนจำกลางคลองเปรม รหัส P 11 – P 15

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย” ใช้วิธีการศึกษาคาร์วิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งในวิธีการศึกษาในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการกระทำผิดของผู้ต้องขังที่ตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังที่ตกเป็นผู้ต้องขังที่ชั้นเลวมาก โดยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Research) สำหรับการศึกษาในเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังที่จัดเก็บด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของกองแผนงานและยุทธศาสตร์ กรมราชทัณฑ์ ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ต้องขังชั้นเลวมากเพื่อจัดทำกรณีศึกษา (Case Study) และการจัดประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ (Focus Group) ในเรือนจำเป้าหมายที่มีสถิติผู้ต้องขังชั้นเลวมากสูงสุด 3 อันดับ ประกอบด้วย ทัดทสสถานบำบัดพิเศษกลาง เรือนจำกลางบางขวาง และ เรือนจำกลางคลองเปรม โดยสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง แห่งละ 5 ราย รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 ราย โดยพิจารณาจากคุณลักษณะสำคัญ อาทิ ความหลากหลายแห่งประเภทคดี ลักษณะพฤติการณ์กระทำผิด จำนวนครั้งที่กระทำผิด เพื่อให้ครอบคลุมในทุกมิติ ตลอดจนการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จากเรือนจำเป้าหมาย 3 แห่ง แห่งละครั้ง ทั้งนี้ กำหนดกลุ่มเจ้าหน้าที่เรือนจำที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการแก้ไขผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นทีมสหวิชาชีพ จำนวน รวมทั้งสิ้น 33 คน

การนำเสนอผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

1. ข้อมูลลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการกระทำผิดของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก
2. กรณีศึกษาผู้ต้องขังชั้นเลวมาก (Case Study)
3. สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เจ้าหน้าที่
4. การอภิปรายผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาข้อมูลลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการกระทำผิดของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

จากการนำข้อมูลทางสถิติเพื่อนำมาวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการกระทำผิดของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ทั้งข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลด้านคดี จากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ของกองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2563) พบว่าผู้ต้องขังชั้นเลวมากของกรมราชทัณฑ์ มีจำนวน 7,899 คน (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2563) แบ่งออกเป็นเพศชายจำนวน 7,353 คน และเพศหญิงจำนวน 546 คน โดยการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ผู้ต้องขังกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งขึ้นไป
2. ผู้ต้องขังชั้นเลวมากที่เกิดจากการถูกลดชั้นจากการกระทำผิดวินัยเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560
3. กลุ่มที่กระทำผิดตามประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง กำหนดความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ คดีสะเทือนขวัญ หรือคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน พ.ศ.2563 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2563 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกประกาศให้ความผิด ดังต่อไปนี้ให้จัดชั้นนักโทษเด็ดขาดเข้าใหม่อยู่ในชั้นต้องปรับปรุงมาก (ชั้นเลวมาก)

ข้อ 1 ความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ คดีสะเทือนขวัญ หรือคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน ดังต่อไปนี้ ให้จัดชั้นนักโทษเด็ดขาดเข้าใหม่อยู่ในชั้นต้องปรับปรุงมาก

(1) ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

(ก) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ตามมาตรา 135/1 มาตรา 135/2 มาตรา 135/3 และ มาตรา 135/4

(ข) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ตามมาตรา 218 มาตรา 222 และมาตรา 224

(ค) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา 276 วรรคสอง วรรคสาม มาตรา 277 วรรคหนึ่ง วรรค

สอง วรรคสาม วรรคสี่ มาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตริ มาตรา 278 วรรคสาม วรรคสี่

มาตรา 279 วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก วรรคเจ็ด มาตรา 280 มาตรา 282 วรรคสาม มาตรา 283 วรรคสาม และมาตรา 285

(ง) ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามมาตรา 288 เว้นแต่เป็นกรณีตาม มาตรา 69

(จ) ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามมาตรา 289

(ฉ) ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ตามมาตรา 313

(ช) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามมาตรา 339 วรรคสี่ วรรคห้า มาตรา 339 ทวิ วรรคสี่ วรรคห้า มาตรา 340 วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า มาตรา 340 ทวิ วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และมาตรา 340 ตริ

(2) ความผิดฐานผลิต นำเข้าหรือส่งออก หรือผลิต นำเข้าหรือส่งออกเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายหรือมิได้ครอบครองเพื่อจำหน่าย ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมาย ว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยวัตถุ ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป ถึงตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ข้อมูลทางสถิติลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก จำแนกตามเพศ ฐานความผิด อายุขณะกระทำผิดครั้งปัจจุบัน ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก พบว่า ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ส่วนใหญ่เป็นชาย ร้อยละ 93.1 และหญิง 6.9 แยกตามฐานความผิด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังชั้นเลวมากทั้งชายและหญิงเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งขึ้นไป กระทำผิดในคดียาเสพติดมากที่สุด และผู้ต้องขังหญิงพบในสัดส่วนที่สูงกว่าคือ ร้อยละ 92.1 ในขณะที่ผู้ต้องขังชาย ร้อยละ 68.5 รองลงมาคือคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ 23.2 คดีเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ 2.4 และคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ร้อยละ 23.2 ส่วนผู้ต้องขังชั้นเลวมากที่เกิดจากการถูกลดชั้นจากการกระทำผิดวินัยเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 พบว่ามีเฉพาะในกลุ่มผู้ต้องขังชาย โดยเฉพาะในกรณีลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าเรือนจำ จำนวน 121 คน ความผิดฐานหลบหนีสถานที่ควบคุม จำนวน 34 คน นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้ต้องขังชั้นเลวมากของผู้ต้องขังหญิงจะมีอายุขณะกระทำผิดครั้งปัจจุบันในกลุ่มอายุ 36-45 ปี ในขณะที่ผู้ต้องขังชายจะมีช่วงอายุน้อยกว่า คืออยู่ในกลุ่มอายุ 26-35 ปี สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ต้องขังชายที่อยู่ในกลุ่มชั้น

เลวมากจะกระทำผิดในช่วงที่ยังเป็นวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นการกระทำผิดที่ต่อเนื่องตั้งแต่เป็นเยาวชนเพราะเกือบทั้งหมดกระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งขึ้นไป

ภูมิหลังด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีอาชีพที่ไม่มั่นคง คือรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 36.8 รองลงมาคือเกษตรกร ร้อยละ 18.6 ค้าขาย ร้อยละ 17.7 และว่างงาน ร้อยละ 15.2 มีจำนวนใกล้เคียงกันสะท้อนให้เห็นว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิตที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้าขายยาเสพติด เพราะรายได้ไม่เพียงพอ จึงกระทำผิดซ้ำและกลายเป็นผู้กระทำผิดติดนิสัย (Habitual Offenders) สอดคล้องกับการศึกษาของ Grant Duwe, (2017) ที่ศึกษาการทำผิดระเบียบวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำ ถือเป็นความล้มเหลวของผู้ต้องขังที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของสถาบัน (Camp et al., 2003) พบว่าปัจจัยทั้งระดับบุคคลและระดับสถาบันมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ โดยทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้านสังคม ประวัติภูมิหลังก่อนต้องโทษและอายุเป็นตัวทำนายปัจจัยส่วนบุคคลที่แข็งแกร่งที่สุด ต่อการลงโทษทางวินัย และการศึกษาของ Gendreau, Goggin, and Law (1997) ที่พบว่า ความสำเร็จตามความคาดหวังทางสังคม เช่น การศึกษา การจ้างงาน สถานภาพสมรส ฯลฯ ปัจจัยด้านครอบครัว และเชื้อชาติมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ

รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2-6 ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางสรุปฐานความผิดของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	7,353	93.1
หญิง	546	6.9
รวม	7,899	100

ตารางที่ 3 ตารางสรุปฐานความผิดของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

ฐานความผิด (มากกว่า 1 ฐานความผิด/คน)	ชาย จำนวน (คน)	ร้อยละ	หญิง จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยาเสพติด	5,883	68.5*	503	92.1*
ทรัพย์สิน	1,997	23.2	41	7.5
ชีวิตและร่างกาย	192	2.2	1	0.2
เพศ	202	2.4	-	-
อื่นๆ	-	-	1	0.2
ผิดต่อพระราชบัญญัติราชทัณฑ์	284	3.3	-	-
หลบหนีจากสถานที่ควบคุม	34	0.4	-	-
รวม	8,592	100	546	100

ตารางที่ 4 ตารางสรุปอายุขณะกระทำผิดครั้งปัจจุบันของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

อายุขณะกระทำผิด	ชาย จำนวน (คน)	ร้อยละ	หญิง จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	606	8.2	20	3.7
26-35 ปี	3,528	48.0*	191	35.0
36-45 ปี	2,562	34.8	234	42.9*
45-60 ปี	615	8.4	93	17.0
60 ปีขึ้นไป	41	0.6	8	1.5
รวม	7,352	100.0	546	100

ตารางที่ 5 ตารางสรุประดับการศึกษาก่อนต้องโทษของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	142	1.8
ประถมศึกษา	3,491	44.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	3,128	39.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ป.ว.ช.	750	9.5
ป.ว.ส.	253	3.2
อุดมศึกษา	135	1.7
รวม	7,899	100.0

ตารางที่ 6 ตารางสรุปอาชีพก่อนต้องโทษของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

อาชีพก่อนต้องโทษ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ว่างงาน	1,201	15.2
รับจ้างทั่วไป	2,906	36.8
ทำไร่ทำนา/เกษตรกรรม	1,469	18.6
ช่างไฟฟ้า	135	1.7
วินมอเตอร์ไซด์/ขับรถแท็กซี่	395	5.0
ค้าขาย	1,398	17.7
อื่นๆ	395	5.0

2. ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

การสัมภาษณ์ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ทั้งในกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำ และกระทำผิดวินัยในเรือนจำ จนถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก จากเรือนจำและทัณฑสถานเป้าหมาย 3 แห่ง ประกอบด้วย เรือนจำกลางบางขวาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง และเรือนจำกลางคลองเปรม ทั้งการศึกษาข้อมูล ลักษณะทางประชากร (ปัจจัยภูมิหลัง) เช่น อายุขณะกระทำผิดครั้งแรก อายุขณะกระทำผิดครั้ง ปัจจุบัน ระดับการศึกษา อาชีพ พฤติกรรมการกระทำผิด ประกอบด้วย คดี กำหนดโทษ ประวัติ การกระทำผิดในช่วงเป็นเยาวชน ฯลฯ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ทั้งปัจจัย ด้านการตีตรา ปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม ปัจจัยด้านการเรียนรู้ทางสังคมในเรือนจำ การ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth Interview) ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก โดยแบ่ง ประเด็นในการศึกษาเป็น 5 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

- ประเด็นที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของผู้ต้องขัง
- ประเด็นที่ 2 การเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุขก่อนต้องโทษ
- ประเด็นที่ 3 ประวัติการกระทำผิด
- ประเด็นที่ 4 พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ
- ประเด็นที่ 5 ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

กรณีศึกษาที่ 1

เรือนจำกลางบางขวาง

(รหัส P 1)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P 1 ปัจจุบันอายุ 34 ปี สถานภาพโสด ก่อนต้องโทษจบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ถูกไล่ออกจากโรงเรียน ตอนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากถูกจับได้ว่าเสพยาเสพติด) ภูมิลำเนาเป็นคนจังหวัดอยุธยา น.ช. เล่าว่า ตนเองนั้นอาศัยอยู่กับย่า กับพี่บ้าน้ำอา พ่อของเขา ถูกศาลพิพากษาให้เป็นคนسابสูญ ไม่เคยเห็นหน้าพ่อ และแม่ก็ไม่ได้เป็นคนเลี้ยงดูเขา เขาเองเริ่มสูบบุหรี่และยาบ้า ตอนอายุประมาณ 17-18 ปี ก่อนต้องโทษประกอบอาชีพ เป็นช่างรับเหมาก่อสร้าง บ้านทรงไทย มีลูกน้อง 1-2 คนแล้วแต่งงาน ซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงถึง เดือนละ 30,000 ถึง 40,000 บาท ซึ่งจริงๆ แล้วเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ส่วนรายได้อีกทางหนึ่งก็คือ น.ช. อ้างว่าเป็นเหมือนผู้ประสานงานในการจำหน่ายยาบ้า ให้กับพรรคพวก ซึ่งรายได้ในแต่ละครั้งก็ไม่ได้มากมายอะไร 10,000-15,000 บาท ต่อครั้ง และไม่ได้ทำบ่อย

ประวัติการกระทำผิด

การกระทำผิดครั้งแรกช่วงอายุประมาณ 21-22 ปี ครั้งนี้เป็นครั้ง 3

กระทำผิดครั้งที่ 1 คดีครอบครองยาบ้า โทษจำคุก 1 ปี 3 เดือน

กระทำผิดครั้งที่ 2 คดีครอบครองยาบ้า(ถูกเพิ่มโทษ) โทษจำคุกประมาณ 3 ปี

กระทำผิดครั้งที่ 3 (ปัจจุบัน) คดีจำหน่ายยาบ้า โทษตลอดชีวิต

น.ช. เล่าว่า ตนเองนั้นต้องโทษครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 ครั้งแรกนั้นถูกตัดสินจำคุก 1 ปี 3 เดือน ครั้งที่ 2 เป็นการกระทำผิดซ้ำ จึงโดนเพิ่มโทษ เป็น 3 ปี น.ช. อ้างว่าก่อนหน้านี้เป็นเพียงผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ครั้งละไม่กี่ 10 เม็ด แต่หลังจากต้องโทษครั้งที่ 2 และพ้นโทษออกไป เริ่มผันตัวเองเป็นผู้ค้ารายใหญ่ขึ้น และเรียนรู้วิธีที่จะรอดจากการถูกจับได้ ซึ่งเรียนรู้จากเพื่อนผู้ต้องขังนั่นเอง น.ช. เริ่มใช้วิธีคล้ายๆ เป็นพ่อค้าคนกลาง ภาษาผู้ค้ายาเสพติดเรียกว่า “ไม่จับยา” จนครั้งนี้พลาด และถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต และถูกจัดชั้นให้อยู่ในชั้นเลวมาก เนื่องจากกระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 3

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

น.ช. เล่าว่าในขณะที่อยู่ในเรือนจำนั้น ตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งปัจจุบัน ตนเองไม่เคยทำผิดวินัยเรือนจำเลย แต่ก็ยอมรับว่าในการต้องโทษครั้งแรกและครั้งที่สองนั้น เขาเองเคยลักลอบสีกภายในเรือนจำ ซึ่งก็ถือเป็นการทำผิดวินัยในเรือนจำเช่นกัน แต่ในยุคนั้นการลักลอบสีกภายในนั้นยังไม่ถือเป็นการผิดรุนแรงเหมือนในปัจจุบัน ก็เลยกล้าทำผิดและโชคดีที่ไม่เคยถูกจับได้ ส่วนเรื่องอื่นๆเขาปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำทุกอย่าง และเข้าร่วมการฝึกอบรมหรือหลักสูตรทุกอย่างของเรือนจำเพื่อที่จะนำไปประกอบการสอบเลื่อนชั้น เนื่องจากตนเองนั้น อยากเลื่อนชั้นเพื่อที่จะได้รับประโยชน์จากการลดวันต้องโทษหรือพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวไวกว่าที่ศาลมีคำพิพากษาไว้ และระหว่างที่ต้องโทษอยู่นั้น ก็มีแม่และแฟนมาเยี่ยมอยู่ตลอด จึงทำให้เขานั้นอยากที่จะได้กลับบ้านไวๆ

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่ารู้สึกอย่างไรกับคำว่า นักโทษชั้น “เลวมาก” น.ช.กล่าวว่า ไม่ได้รู้สึกอะไรกับคำนี้มากไปกว่าความรู้สึกเชิงและเบื่อ เนื่องจากเขารู้ว่าเขาจะต้องอยู่ในชั้นนี้นานมาก (ผลจากการปรับเงื่อนไขการเลื่อนชั้นของผู้ต้องขัง ที่กรมราชทัณฑ์กำหนด) และนั่นทำให้เขาใช้เวลาานมากกว่าที่จะได้รับประโยชน์จากการลดวันต้องโทษ และการพระราชทานอภัยโทษในวาระต่างๆที่อาจจะจะมีมาในช่วงที่เขายังไม่อยู่ในข่ายที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งกำหนดให้กับ ผู้ต้องขังชั้นดีขึ้นไป

กรณีศึกษาที่ 2

เรือนจำกลางบางขวาง

(รหัส P 2)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P2 ปัจจุบันอายุ 28 ปี ยังไม่ได้แต่งงานแต่มีแฟนซึ่งมีหน้าที่การงานที่ค่อนข้างดี น.ช. เล่าว่าแฟนเป็นพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลชื่อดังแห่งหนึ่ง ส่วนน.ช. จบเพียงการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 เพราะโดนไล่ออกจากเรียนตอน มัธยมศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากทางโรงเรียนจับได้ว่าจำหน่ายยาเสพติดในโรงเรียน ภูมิลำเนาเป็นคนจังหวัดอยุธยา ชีวิตในวัยเด็กอาศัยอยู่กับยายเพราะพ่อกับแม่แยกทางกัน แม่มีครอบครัวใหม่ และมีลูกใหม่กับพ่อเลี้ยง และทำให้ตนเองรู้สึกน้อยใจมาตลอดว่า “แม่ไม่รัก”

น.ช. เริ่มยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดตั้งแต่ อายุ 13-14 ปี โดยเริ่มจากการเสพ (ยาบ้า) และขายยาบ้า ด้วยวัยเพียง 14 ปี เคยเข้าสถานพินิจมา 1 ครั้ง หลังจากนั้นต้องโทษจำคุกตั้งแต่อายุ 18 ปี คดีจำหน่ายยาบ้า ต้องโทษอยู่ 2 ปี หลังจากออกมาได้ประมาณสองปีกว่า ก็ถูกจับอีกครั้ง ศาลตัดสินจำคุก 9 เดือน ต่อมาสำหรับการต้องโทษครั้งที่ 3 นั้นก็ใช้เวลาห่างกันอีกประมาณสองปีครึ่งนี้ถูกศาลตัดสินอีก 9 เดือน แต่เมื่อพ้นโทษออกไปได้เพียง 7 วัน ก็ถูกจับกลับเข้ามาอีกเป็นครั้งที่ 4 (ปัจจุบัน) ซึ่งครั้งนี้ศาลตัดสินจำคุก 25 ปี และเมื่อเข้ามาเรือนจำถูกจัดชั้นให้อยู่ในชั้นเลวมาก ปัจจุบัน น.ช. อายุ 28 ปี จำมาแล้ว 3 ปี ก่อนหน้านั้นได้เลื่อนชั้นขึ้นมาจากชั้นเลวมาก มาอยู่ชั้นเลว แต่กระทำผิดวินัยในเรือนจำ โดยการเล่นการพนัน และครั้งล่าสุด กระทำผิดวินัยเรือนจำ โดยการชกต่อยกับเพื่อนผู้ต้องขัง น.ช. เล่าให้ฟังว่า ตนเองเป็นคนติดการพนันมาก ตอนอยู่ข้างนอกนั้น เขาสามารถหาเงินได้จากการขายยาเสพติด ทั้งยาบ้า ยาไอซ์ และยาเค ได้เดือนละกว่าแสนบาท ซึ่งถือว่าสูงมากแต่ก็หมดไปกับการพนันภายในเวลาอันรวดเร็วเช่นกัน เมื่อถามว่าทำไมถึงเลือกที่จะขายยาเสพติด ทั้งๆ ที่ก็รู้ว่าเมื่อถูกจับได้ก็ต้องติดคุกติดตาราง ไม่กลัวคุกบ้างหรือ ไม่ชอบชีวิตข้างนอกหรือ ทำไมไม่ช่วยแม่ขายของ (ที่บ้านแม่ เป็นร้านขายของ) น.ช. ตอบด้วยน้ำเสียงค่อนข้างมั่นใจว่า “ผมชอบหาเงินเอง” เงินที่แม่จะให้ผมไม่เอาหรอก ผมฝังใจ เมื่อถามต่อว่าเพราะอะไร เขาเล่าให้ฟังว่า เมื่อสมัยเด็กๆ เวลาแม่จะให้เงินเขาต้องแอบให้เวลาที่พ่อเลี้ยงไม่อยู่ กลัวจะโดนพ่อเลี้ยงว่า แม่จะให้น้องมากกว่า (ลูกของ

แม่กับพ่อเลี้ยง) “ผมรู้สึกอคติกับแม่ ผมไม่อยากขอเงินแม่ หรือเงินที่ได้จากแม่” น.ช. คิดเสมอว่าแม่ไม่ได้รักตน รักน้องมากกว่า แต่จากคำบอกเล่าของ น.ช. ปัจจุบันเขาเริ่มรู้สึกว่าแม่อีกก็รักเขา พ่อเลี้ยงเองก็โอเคกับเขา เขาเล่าว่า ปัจจุบันพ่อเลี้ยงจะเป็นคนเดินเรื่องให้ทุกอย่างทั้งเรื่องคดีเรื่องเงิน และมาเยี่ยมแทนแม่ตลอดถ้าแม่ไม่ได้มาเยี่ยมเขา แต่เมื่อถามว่าจะเลิกขายยาเสพติดหรือไม่หากพันโทษออกไปครั้งนี้ น.ช.ตอบว่า

“...ไม่รู้อะพี่ จะให้ผมทำอะไร ผมขายยามาตลอดตั้งแต่เด็ก ผมมีวุฒิแค่ ป 6 เพื่อนๆผมเสพยาขายยาทั้งนั้น แต่ก็ไม่เคยรับครั้งนี้อยู่นาน อาจจะมีแค่ครั้งพี่...”

ประวัติการกระทำผิด

- ครั้งที่ 1 อายุ 14 ปี พุทธศักราชเสพยาเสพติด (เข้าสถานพินิจ)
- ครั้งที่ 2 อายุ 18 ปี ความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด (ศาลตัดสินจำคุก 2 ปี)
- ครั้งที่ 3 อายุ 22 ปี ความผิดฐานครอบครองยาเสพติด (ศาลตัดสิน จำคุก 9 เดือน)
- ครั้งที่ 4 อายุ 24 ปี ความผิดฐานครอบครองยาเสพติด (ศาลตัดสินจำคุก 9 เดือน)
- ครั้งที่ 5 (หลังพ้นโทษครั้งก่อนได้เพียง 7 วัน) ความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด ศาลตัดสินจำคุก 25 ปี

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

เมื่อแรกเข้าถูกจัดให้อยู่ในชั้น “เลวมาก” เนื่องจากสาเหตุการกระทำผิดซ้ำกลับเข้ามา และได้เลื่อนชั้นขึ้นมาเป็นชั้น “เลว” ตามกรอบระยะเวลาและเกณฑ์ที่กรมราชทัณฑ์กำหนด แต่ก็กระทำผิดวินัยเรือนจำจนถูกลดชั้นลงมาเป็นชั้น “เลวมาก” จากการถูกจับได้ว่าลักลอบเล่นการพนัน และหลังจากถูกลดชั้นลงมา ก็กระทำผิดวินัยอีกครั้งด้วยการมีเรื่องทะเลาะวิวาท เมื่อถามย้อนกลับว่าสำหรับการจำคุกครั้งก่อนๆที่ผ่านมา เคยทำผิดวินัยบ้าง มีทะเลาะวิวาทบ้างแต่แค่เล็กน้อย ไม่ถึงกับต้องถูกลงโทษลดชั้น

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อสอบถาม น.ช. ว่าการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” นั้น โดยส่วนตัวรู้สึกอย่างไร คิดว่ามีผลกับเรามากน้อยที่อยากจะกลับตัวเป็นคนดี รู้สึกหมดกำลังใจมั๊ย น.ช. พุดด้วยน้ำเสียงเรียบเฉยตอบว่า

“...ผมว่าไม่เกี่ยวครับ ผมแค่เบื่อ เบื่อที่ต้องอยู่นานขึ้นกว่าจะได้เลื่อนชั้น เป็นนักโทษชั้น ดี ดีมาก จนถึงชั้นเยี่ยม ใช้เวลานานมาก อภัยโทษมาผมก็ไม่ได้ แต่ถ้าถามว่าผมรู้สึกอะไรกับคำนี้มั๊ย ไม่รู้สึกครับ และอีกอย่างผมไม่กลัวการติดคุกครับ...”

กรณีศึกษาที่ 3

เรือนจำกลางบางขวาง

(รหัส P 3)

ปัจจัยภูมิหลัง

ปัจจุบันอายุ 36 ปีสภาพครอบครัวในวัยเด็กเติบโตมาในครอบครัวที่มีฐานะยากจนตอนนี้บิดาอายุประมาณ 56 ปีและมารดาอายุ 54 ปีบิดามีอาชีพเป็นช่างทาสีส่วนแม่เป็นแม่บ้านเลี้ยงลูกและอาศัยทำบายศรีหารายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ เลี้ยงครอบครัวบิดามารดาได้แยกทางกันตอน น.ช. อายุ 16 ปีโดยบิดามีภรรยาใหม่และมีลูกด้วยกันสองคน น.ช.มีพี่น้องร่วมบิดามารดาสี่คนรวมเป็นหกคนประวัติการศึกษาจบเพียงระดับประถมศึกษาปีที่หกเพราะขณะศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถูกไล่ออกเนื่องจากทะเลาะวิวาทบ่อยครั้งโดนทัณฑ์บนนับครั้งไม่ถ้วนเมื่อโรงเรียนเชิญผู้ปกครองไปที่โรงเรียนมารดามักจะทะเลาะกับครูเพราะเข้าข้างลูกจึงออกจากโรงเรียนหลังจากออกจากโรงเรียนก็อยู่แต่กับเพื่อนที่เสพยาด้วยกันเนื่องจากอยู่ในแหล่งยาเสพติดครอบครัว น.ช. จึงขायยาบ้าโดยทั้งแม่และน้องอีกสองคนถูกจับเช่นเดียวกันโดยอ้างว่าแม่ถูกจับแทนน้องชายเพราะตำรวจไม่ยอมจับน้องชายซึ่งเป็นเยาวชนอายุเพียง 15 ปีและจับแม่ไปแทนมารดาจำคุกอยู่ที่ณฑสถานหญิงธนบุรีกำหนดโทษ 4 ปีตอนนี้พ้นโทษแล้วสภาพครอบครัวในวัยเด็กขาดความอบอุ่นและมีความรู้สึกหวาดกลัวเพราะบิดาชอบทำร้ายทุบตีมารดาโดยบอกกล่าวความรู้สึกในวัยเด็กว่า

“ ไม่เคยกลัวที่พ่อแม่ตีกัน แต่สิ่งที่ผมกลัวคือผมไม่รู้ว่าถ้าเขาเลิกกันแล้วผมจะอยู่กับใคร”

สุดท้ายบิดามารดาก็เลิกกัน แต่พอเขาเลิกกันผมเลือกที่จะอยู่คนเดียวเพราะผมก็เหมือนอยู่ตัวคนเดียวมาได้สักระยะแล้วจนชินประวัติการกระทำผิด น.ช.ผันตัวเองจากการเสพยาเป็นผู้ขายยาเสพติดโดยเริ่มเสพตั้งแต่อายุ 16 ปีทั้งยาบ้ายาไอซ์และกัญชาโดยมีรายได้จากการขายยาเสพติดขั้นต่ำคือวันละ 10,000 บาทและสูงสุดคือวันละ 70,000 บาทโดยขายเฉลี่ยสัปดาห์ละครั้งพอเงินหมดก็ขายใหม่

ประวัติการกระทำผิด

ถูกจับกุมครั้งแรกตั้งแต่อายุ 16 ปีกระทำผิดในช่วงเป็นเยาวชนจำนวนสองครั้งโดยถูกส่งไปที่บ้านเมตตาในคดีครอบครองยาบ้าหนึ่งเม็ดศาลสั่งให้ฝึกอบรมสามเดือนแล้วออกมาได้เพียงสามเดือน

ก็ถูกจับอีกครั้งในคดีจำหน่ายยาบ้า 30 เม็ดทั้งนี้ศาลตัดสินให้ฝึกอบรมที่บ้านกรรมาหนึ่งปีพ้นโทษ ออกมาในวัยเกิน 18 ปีถูกจำคุกครั้งแรกในคดีจำหน่ายยาบ้า 100 เม็ดศาลตัดสินจำคุกสามปีหกเดือน ถูกส่งไปที่เรือนจำพิเศษธนบุรี แต่กระทำผิดวินัยโดยแหงผู้ต้องขังจากลพบุรีจึงย้ายไปที่เรือนจำจังหวัด ออยุธยาโดยปล่อยตัวลวันต้องโทษจำคุกเพียงเจ็ดวันหลังจากนั้นมีโอกาสออกไปใช้ชีวิตอยู่ข้างนอก นานที่สุด

แค่สองปีกลับมากระทำผิดอีกครั้งตอนอายุ 24 ปีในคดีจำหน่ายยาบ้า 14 เม็ดศาลตัดสิน จำคุกสามปีพ้นโทษตามป่วยหรือปล่อยตัวกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกในคดีจำหน่ายยาไอซ์ 5 กรัม ศาลตัดสินจำคุกสี่ปีหกเดือนละครั้งปัจจุบันกระทำผิดทั้งหมด 5 คดีคือคดียาบ้าสองคดีชิงทรัพย์ พยายามฆ่าเจ้าพนักงานถูกศาลตัดสินจำคุกรวม 24 ปี 17 เดือน 15 วัน

พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ

หากย้อนไปสมัยเป็นเยาวชน น.ช. ได้ฝึกวิชาสักจนกลายเป็นอาจารย์สักในเรือนจำโดยเริ่ม สักให้เพื่อนตั้งแต่อยู่บ้านเมตตาอายุ 16 ปีมีรายได้เดือนละเป็นหมื่นบาทการรับจ้างสักในเรือนจำจึง เป็นช่องทางในการหารายได้โดยไม่ต้องพึ่งพาทางบ้านนอกจากนั้นประวัติการต้องโทษจำคุกจำนวน 4 ครั้ง (ไม่รวมตอนเป็นเยาวชน) ตอนจำคุกครั้งแรกเคยเป็นนักโทษชั้นดีชั้นเยี่ยม แต่เพราะกระทำผิด วินัยในเรือนจำทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายแหวงเพื่อนผู้ต้องขังที่มาจากจังหวัดลพบุรีขณะจำคุกอยู่ที่ เรือนจำพิเศษธนบุรีทำให้ถูกลดชั้นและย้ายเรือนจำและหลังจากนั้นก็เป็นักโทษชั้นเลวมากมาตลอด ทั้งที่เกิดจากการกระทำผิดซ้ำและการกระทำผิดวินัยในเรือนจำปัจจุบัน น.ช. เป็นนักโทษชั้นเลวมาก มาเป็นระยะเวลา 2 ปี 5 เดือนที่อยู่แดน 10 ก็เป็แดนความผิดคือคุมขังผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยมี จำนวนกว่าร้อยคนอยู่ยังชอยเพราะรอบล่าสุดยกพวกตีกันกับบ้านสมุทรปราการ น.ช. อยู่บ้านฝั่งธน โดยอ้างว่าบ้านสมุทรปราการมารังแกเพื่อนในบ้านด้วยเหตุที่เล่นหมากรุกแล้วไม่พอใจกันโดนลงโทษ ยี่สิบกว่าคนแม่ทราบตีว่าหากกระทำผิดวินัยจะทำให้ถูกลดชั้นเป็นชั้นเลวมาก แต่ก็ไม่รู้สึกรังไรมากแค่ รู้สึกว่าคงทำให้ติดคุกนานขึ้นกว่า แต่ก่อนเพราะนักโทษชั้นเลวมากต้องอยู่ในเรือนจำเพื่อครองชั้นนาน กว่าชั้นอื่น ๆ จึงจะได้เลื่อนชั้นและหากถามว่าทำไมถึงเข้าออกหลายรอบนี่คือคำตอบที่สะท้อน ความรู้สึกของ น.ช.

“...ลูกผมอยากกินเอ็มเควันเกิดอยากได้ของขวัญอยากได้ของเหมือนเพื่อนที่โรงเรียนวัน ๆ หนึ่งผมต้องใช้เงินสองสามพันเพื่อให้ลูกสองคนที่คิดว่างานไหนจะทำให้ผมมีรายได้พอใช้...”

“...ผมต้องมีชีวิตต่อไปให้ได้เพื่อดูแลแม่กับลูกอีก 2 คนตอนนี้ลูกผมอยู่ม. 4 อาศัยอยู่กับพี่ชายผมส่วนลูกอีกคนอยู่กับแม่ยายซึ่งแม่ยายไม่ชอบผมอยู่แล้ว เพราะเขาฐานะดีผมเป็นคนมีการศึกษาน้อยให้ผมไปทำงานได้วันละสองสามร้อยทำงานเป็นสิบปีคงไม่มีบ้านสักหลังแน่ถ้าผมต้องเกมคูก็ชินสำหรับผมแล้ว ...”

ส่วนตัวคิดว่าตนเองเป็นคนใจร้อนเวลาโมโหจะควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ก็ไม่ได้โทษใครที่ทำให้เป็นแบบนี้ทั้งหมดเป็นเพราะตัวผมเอง แต่คนเราก็เลือกไม่ได้ใครก็อยากเกิดมาแล้วไม่ต้องลำบากวันนี้ผมไม่ได้เสียใจอะไรทุกสิ่งที่ทำไปผมได้ตัดสินใจดีแล้วถ้ามันจะต้องกลับมาอีกผมก็ไม่กลัวผมหวังแค่ว่าในอนาคตลูกอาจดูแลผมก็ได้ผมหวังแค่นั้น

กรณีศึกษาที่ 4

เรือนจำกลางบางขวาง

(รหัส P 4)

ปัจจัยภูมิหลัง

ปัจจุบันอายุ ๓๗ ปีสถานภาพเล็กร้างเคยมีภรรยา แต่ไม่มีบุตรด้วยกันผ่านมาแล้วหลายคน มีพี่น้องทั้งหมด 3 คน (น้องต่างบิดา) น.ช. เป็นบุตรคนโตพอเสียชีวิตตั้งแต่ น.ช. อายุได้ 7 วันก็ถูกรถชนเสียชีวิตส่วนมารดามีครอบครัวใหม่ น.ช. เลยอาศัยอยู่กับยายเพราะมารดามีลูกกับพ่อเลี้ยงอีกสองคนเป็นคนหัวรั้นตั้งแต่เด็กและไม่ค่อยสนใจการเรียนด้วยความรู้สึกน้อยใจในครอบครัวสัก ๆ แต่ไม่ได้บอกกับใครเริ่มเสพยาครั้งแรกตอนอายุ 14 ปีด้วยความอยากรองของตัวเองแล้วก็เริ่มขายทำให้เรียนไม่จบม. 3 ก็โดนออกจากโรงเรียนเพราะทะเลาะกับอาจารย์ฝ่ายปกครอง

“ อาจารย์เขาไปประจานว่าพวกผมเอายาเสพติดเข้าไปขายในโรงเรียน ผมเลยยุยงน้ำลายใส่อาจารย์และหลังจากนั้นผมก็ไม่ไปโรงเรียนอีกเลย ”

ประวัติการกระทำผิด

น.ช. กระทำผิดทั้งหมด ๗ ครั้งตั้งแต่เป็นเยาวชนเคยจำคุกมาทั้งหมด 5 เรือนจำประกอบด้วย เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เรือนจำพิเศษมีนบุรี เรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำกลางชลบุรี เรือนจำจังหวัดสระแก้ว เรือนจำกลางเขาบิน ตอนเป็นเยาวชน กระทำผิดครั้งที่ 1 อายุ 14 ปีคดีลักทรัพย์ (ลักพระเครื่อง) รอลงอาญาครั้งที่ 2 อายุ 18 ปีคดีครอบครองยาบ้า 4 เม็ดรอลงอาญาครั้งที่ 3 อายุ 21 ปีคดีลักทรัพย์มอเตอร์ไซด์จำคุก 3 ปี 4 เดือนครั้งที่ 4 อายุ 23 ปีลักทรัพย์ทองยายตัวเองจำคุก 9 เดือนครั้งที่ 5 อายุ 24 ปีครอบครองเพื่อเสพยาบ้า 2 เม็ดส่งบำบัดค่ายทหารครั้งที่ 5 อายุ 25 ปีคดีชิงทองหนึ่งสลึงจำคุก 10 ปีครั้งที่ 7 อายุ 35 ปีคดีครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายยาบ้า 4,000 เม็ดศาลตัดสินจำคุก 25 ปีจำมาแล้ว 2 ปีเหลือโทษจำต่อไปอีก 23 ปีระยะห่างในการกลับมาก่อทำผิดซ้ำในแต่ละครั้งไม่เกิน 1 ปี

พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ

น.ช. ชอบสักตามร่างกายและทุกครั้งที่ถูกจำคุกจะสักทุกครั้งจนรอยสักเต็มตัวทั้งแขนและขา มีรอยกราฟฟิกและชื่อเพื่อนในคุกชื่อภรรยานอกจากนั้นยังมีข้อความต่างๆ เช่นคนที่ไว้ใจสุดท้ายร้ายที่สุด“ การสักชื่อเพื่อนที่อยู่ด้วยกันเพื่อต้องการแสดงออกว่ารักกันมากเป็นวิธีวิัยรุ่นในคุกก็เป็นแบบนี้แหละพี่” การกระทำผิดวินัยในเรือนจำเป็นเรื่องปกติเคยลักลอบเปิดโต๊ะบอลได้วันละสี่ห้าพันบาทเคยถูกส่งไปฝึกแบบเข้มข้น 2 ปียังไม่รู้สึกเซ็ดหลายการถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากเหมือนจำไม่ได้รู้สึกอะไรมาแค่แข็งที่ต้องอยู่ยาวกว่าเดิมไม่เหมือนก่อนโดนขังเดี่ยวและงดเยี่ยม 3 เดือนแต่คงไม่เป็นอะไรเพราะ“ ตอนนี้จะ 2 ปีแล้วยังไม่เคยมีใครมาเยี่ยมผมเลยสัญญากับน้ำไว้ว่าจะสร้างบ้านให้เขาตอนที่แล้วพันโทขอออกไปแค่วชให้ยังไม่ได้ทำตามสัญญาทั้งหมด” “ สภาพความเป็นจริงมันตรงกันข้ามกับที่คิดข้างในคุกไม่มีเงินมันยังมีข้าวกิน แต่ข้างนอกต้องกินต้องใช้ทุกอย่างด้วยเงินจะไปทำงานเขาก็ไม่รับอยู่แล้วที่บอกสังคมให้โอกาสมันไม่จริงถึงเวลาก็ไม่ให้คงมี แต่อาชีพอิสระที่พอทำให้ก็ขึ้นอยู่กับต้นทุนแต่ละคน” “ ผมเคยคิดจะกลับตัวกลับใจไปรับเหมาทาสีได้วันละ 250 บาททำได้แค่สองเดือนมันเหนื่อยทางที่ตีมีให้เดินผมไม่ค่อยเดินมันได้เงินห้าล้าบเราอยากได้อะไรก็มีก็เลยเป็นแบบนี้” ความคิดเห็นส่วนตัวผมเคยอบรมสักศาสนาตอนนั้นได้บวช 1 ปีถือว่าได้ซึมซับสิ่งดีๆ บ้าง แต่พอสึกมาก็ยังเหมือนเดิมอยากได้อะไรก็มีแบบคนอื่นไปวิ่งวินมอเตอร์ไซด์เพราะคนคุมวินเคยติดคุกด้วยกันสุดท้ายกลับสู่วันวเดิม 50 เปอร์เซ็นต์ในการเข้ามาอยู่ในเรือนจำทำให้มีเครือข่ายมากขึ้นทั้งที่ช่วยเหลือกันในทางบวกและทางลบขึ้นอยู่กับว่าเราเลือกทางเดินไหนเท่านั้นเอง

กรณีศึกษาที่ 5

เรือนจำกลางบางขวาง

(รหัส P 5)

ปัจจัยภูมิหลัง

ปัจจุบันอายุ 40 ปี เป็นคนจังหวัดสงขลา มีพี่น้องร่วมบิดามารดา 6 คน ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เพราะพ่อและแม่มีอาชีพกรีดยางจึงต้องดูแลตัวเองตั้งแต่เด็ก และต้องดูแลน้องๆ เพราะเป็นบุตรคนโต จบการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ก็ออกจากโรงเรียนกลางคัน เพราะเป็นคนขี้เกียจเรียน จึงออกมาทำงานหาเงินและเป็นคนดี รันไม่ค่อยเชื่อฟังพ่อแม่ แล้วก็ไปประกอบอาชีพช่างซ่อมมอเตอร์ไซด์ ตั้งแต่ออกจากโรงเรียนก็เริ่มเสพยาเสพติดแล้วก็ขายไปด้วยเลยเพื่อให้ได้ยอดมาเสพ ปัจจุบันมีภรรยาและบุตร 2 คน บุตรคนโตอายุ 20 ปีมีครอบครัวแล้วตั้งแต่จบ ม.3 คนเล็กอายุ 18 ปีแต่ก็ไม่มีเงินส่งให้เรียนต่อ จึงออกมาทำงานทำ ซึ่งไม่อยากให้ลูกเป็นเหมือนตัวเอง

“...ผมเริ่มเสพยาตั้งแต่เรียน พอเสพก็เริ่มขายด้วยเลย เพราะเพื่อนแถวบ้านที่กินเที่ยวกลางคืนด้วยกันชวนเสพ เลยขี้เกียจไปโรงเรียน และก็ออกจากโรงเรียนเพราะมัวแต่เสพยา ใครห้ามก็ไม่ฟัง...”

ประวัติการกระทำผิด

กระทำผิดครั้งแรก ตอนอายุ 23 ปี ในคดีครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายยาบ้า จำนวน 20 เม็ด น. ช. กระทำผิดครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 ในคดีครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดยาบ้า 36,000 เม็ดและยาไอซ์ 2 กิโลกรัม ศาลตัดสินจำคุก 50 ปี

พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ

น.ช. กระทำผิดตั้งแต่ในช่วงวัยรุ่น ต้องโทษครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 แต่ก็พยายามไม่ทำผิดกฎระเบียบเรือนจำ เพราะเรียนรู้ว่าถ้าอยากจะออกจากเรือนจำเร็ว ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำ การเข้าเรือนจำครั้งนี้ทำให้ตกอยู่ในชั้นเลวมาก ซึ่งที่ผ่านมาเข้ามาไม่นานก็ได้ออก แต่ครั้งนี้ไม่เหมือนครั้งก่อน เพราะถูกตัดสินถึง 50 ปี ดังนั้นจึงรู้สึกท้อแท้สิ้นหวังเหมือนกัน ไม่รู้จะตายในคุก

หรือไม่ แต่ก็ยังอยากจะออกไปเจอลูกเมียข้างนอก จึงพยายามไม่มีเรื่องทะเลาะวิวาท เคารพกฎ มีอบรมหรืออะไรก็จะพยายาม แต่ครั้งก่อนๆ ยอมรับว่าไม่ได้คิดแบบนี้ เพราะการเข้ามาอยู่ในคุกทำให้ได้รู้จักเพื่อนฝูง เครือข่ายเสพติดที่ใหญ่ขึ้น ทำให้ออกไปยังยามใจไปกระทำผิดอีก เพราะต้องการเงินมาใช้เลี้ยงดูครอบครัว และการได้เงินมามากก็ใช้จ่ายมาก ทำให้สุรุ่ยสุร่าย ปกติเป็นคนไม่ฟังใครอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นใครห้ามก็ไม่ฟัง เพราะคิดว่าตัวเองเป็นใหญ่ในครอบครัว และคิดว่าเงินจะสามารถซื้อความสุขทุกอย่างได้ แต่ตอนนี้รู้แล้วว่ามันไม่ใช่ และหวังแค่ว่าลูกผมจะไม่เดินทางผิดเหมือนอย่างที่ผมเป็น

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” น.ช. ตอบว่า

“...คำว่าชั้นเลวมาก คงไม่ได้มีความหมายอะไรกับผม แต่มันอาจกระทบต่อความรู้สึกของลูกเมียผม ที่มาเยี่ยมแล้วต้องรู้ว่าพ่ออยู่ในชั้นเลวมาก มันคงดูแลมากต่อพวกเขา แต่มันคงทำอะไรไม่ได้เพราะทุกอย่างเกิดจากตัวผมเองที่เลือกเดินทางนี้...”

กรณีศึกษา ที่ 6

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

(รหัส P 6)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P6 ปัจจุบันอายุ 40 ปี สถานภาพหย่าร้าง มีบุตรชาย 1 คน เล็กเกิดที่จังหวัดบุรีรัมย์ แต่มาเติบโตที่กรุงเทพฯ ย่านตลาดสวนพลู สภาพครอบครัวนั้น คุณพ่อเสียชีวิตตั้งแต่เขายังอายุได้ 9 ขวบ แม่ก็ไปทำงานอยู่ประเทศเยอรมันโดยจะส่งเงินมาให้กับญาติที่เขาไปอาศัยอยู่ด้วย น.ช. เรียนจบระดับมัธยมศึกษาชั้นปี 3 สาเหตุที่เรียนจบแค่ ม.3 เพราะความเกเรไม่สนใจเรียน จึงตัดสินใจไม่เรียนต่อโดยขอมาช่วยญาติขายของ บ้านญาติที่ไปอาศัยอยู่ด้วยนั้นมีอาชีพขายปลาทุและขายเสื้อผ้า น.ช.ช่วยขายของเล็กน้อย ซึ่งระหว่างนั้นก็เข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการเริ่มเสพยาบ้าซึ่งซื้อมาจากเด็กวัยรุ่นแถวบ้าน จนเมื่ออายุ 16 ปี กระทบผิดครั้งแรกจนทำให้เขาต้องเข้าไปอยู่ในสถานพินิจ หลังจากออกจากสถานพินิจมา เขาเริ่มผันตัวเองจากผู้เสพ กลายมาเป็นผู้ค้า จนนำไปสู่การจำคุกในครั้งต่อมาอีกถึง 3 ครั้ง เขาเองมีรายได้จากการขายยาเสพติดก่อนที่เขาจะต้องโทษในครั้งปัจจุบันนี้สูงถึงเดือนละ 200,000 - 300,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเงินที่ได้มาก็จะนำไปเที่ยวเตร่ เล่นการพนันและใช้เลี้ยงลูกน้อง ที่เลี้ยงไว้สำหรับทำงานให้ เขาเองเริ่มเป็นผู้ค้าตั้งแต่อายุ 17 ปี จนตอนต้องโทษครั้งนี้เขาเข้ามาตอนอายุ 38 ปี ใช้ชีวิตเป็นนักค้ายาเสพติดมากกว่า 20 ปี และเมื่อถามว่า คิดว่าจะเลิกได้หรือไม่ กรณีศึกษาระบุว่า

“...ผมตอบแบบไม่โกหกพี่นะ ผมเลิกไม่ได้หรอก ไม่รู้จะไปทำอะไรแล้วพี่ แต่ว่าครั้งนี้ศาลตัดมาเยอะ ตัดมา 30 กว่าปี และก็ดูแล้วว่าครั้งนี้ผมอยู่นานแน่ ก็ยังตอบไม่ได้เหมือนกันครับว่าออกไปครั้งนี้จะเป็นไง...”

ประวัติการกระทำผิด

ปัจจุบันจำคุกมาเป็นเวลา 1 ปี 8 เดือน มีประวัติการกระทำผิด ดังนี้

ครั้งที่ 1 ฐานความผิด พระราชบัญญัติยาเสพติด เมื่อตอนอายุ 16 ปี

ครั้งที่ 2 ฐานความผิดจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งขณะนั้นเขาอายุ 18 ปี ศาลตัดสินจำคุก 1 ปี 11 เดือน

ครั้งที่ 3 คดีจำหน่ายยาเสพติดและครอบครองอาวุธปืน ครั้งนี้ศาลตัดสินจำคุก 6 ปี 9 เดือน

ครั้งที่ 4 คดีจำหน่ายยาเสพติด ด้วยจำนวนของกลางเป็นยาบ้า 4,000 เม็ด ยาไอซ์ 1.45 กรัม ยาอี 198 เม็ด ซึ่งครั้งสุดท้ายนี้ศาลตัดสินจำคุก 37 ปี

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

การจำคุกครั้งปัจจุบันนี้ กรณีศึกษาระบุว่ายังไม่เคยกระทำผิดวินัยในเรือนจำเลยแม้แต่ครั้งเดียว แต่ด้วยความที่เป็นการกระทำผิดซ้ำกลับมาเป็นครั้งที่ 3 จึงทำให้เขาถูกจัดอยู่ในผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” เมื่อถามว่า แล้วสำหรับการต้องโทษใน 2 ครั้งแรกนั้นเคยกระทำผิดวินัยจนถูกลดชั้นหรือไม่ น.ช.ตอบว่า เคยกระทำผิดวินัยบ้าง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการทะเลาะวิวาทกันระหว่างบ้านระหว่างกลุ่ม แต่ก็ไม่เคยถูกลงโทษจนถึงขนาดลดชั้น และเมื่อถามว่าแล้วครั้งนี้มีโอกาสกระทำผิดวินัยในเรือนจำจนถูกลดชั้นหรือไม่ได้เลื่อนชั้นหรือไม่ ได้คำตอบว่า

“...ไม่ทำแน่นอนครับพี่ ตอนนั้นผม 40 แล้วผมอยากกลับบ้านเร็วๆ แค่นี้ก็แยแล้วครับ ยิ่งระเบียบใหม่มาด้วย ชั้นเลวมากอย่างพวกผม กว่าจะได้เลื่อนชั้นก็ยากมากแล้วครับ ถ้ายังทำผิดอีกกว่าจะได้ปล่อย ผมแก่พอดีครับ...”

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับ การตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” หรือมันมีผลอะไรกับเราบ้างหรือไม่ ตอบว่า

“...สิ่งที่แรกที่คิดเลยนะพี่ กูติดนานแน่ครั้งนี้ ผมพอรู้ว่าระเบียบใหม่ชั้นนี้มันขึ้นยาก อภัยมาก็ไม่ได้กับเขา กว่าจะมีโอกาสได้เลื่อนชั้นเป็นชั้นกลาง 3 ปีต้องมีครับพี่ แต่ถ้าถามว่าคำนี้ทำให้รู้สึกอะไรมั๊ย รู้สึกไม่ตีมั๊ย ไม่เลยครับเฉยๆเลย เซ็งเรื่องที่มีมันต้องติดนานแค่นั้นเลยครับ...”

กรณีศึกษา ที่ 7

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

(รหัส P 7)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P7 ปัจจุบันอายุ 35 ปี สถานภาพโสด ภูมิลำเนาเป็นคนกรุงเทพฯ เขตรามอินทรา สภาพครอบครัวในวัยเด็กนั้นพ่อแม่แยกทางกัน ตอนอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเขาอาศัยอยู่กับแม่ เรียนจบระดับชั้น ปวช. ซึ่งระหว่างเรียนอยู่นั้นก็เริ่มเข้าวงการยาเสพติด เริ่มจากเสฟและไม่นานก็พัฒนามาเป็นผู้ค้ารายย่อย เขาเล่าให้ฟังว่า เขาเองเคยใช้ยาเสพติดหลายประเภท ทั้งกัญชา ยาบ้า เคตามีนและยาไอซ์ และขายทุกอย่างที่หามาได้ เขามีรายได้จากการค้ายาเสพติดในช่วงแรกนั้นไม่มากนักเนื่องจากเป็นรายย่อยลูกค้าไม่มาก แต่หลังจากต้องโทษครั้งแรก ตอนอายุ 18 ปี ครั้งนั้นศาลตัดสินจำคุก 5 ปี 10 เดือน ซึ่งระหว่างที่จำคุกอยู่นั้นทำให้ได้มีโอกาสรู้จักเครือข่ายนักค้ายาเสพติด รู้จักเทคนิคต่างๆจากเพื่อนผู้ต้องขัง เมื่อพ้นโทษออกมาเขาเริ่มพัฒนาชีวิตนักค้ายาเสพติดของเขา เริ่มมีเครือข่ายและลูกค้ามากขึ้น มีรายได้จากการค้ายาเสพติดมากขึ้นและก็เรียนรู้เทคนิคที่จะทำให้รอดพ้นจากการถูกจับหรือหากถูกจับก็จะมีของกลางจำนวนมากๆที่จะทำให้เขาต้องจำคุกนาน ไม่นานเขาก็พลาดถูกจับครั้งนี้ศาลตัดสิน จำคุกเพียง 2 ปี เมื่อพ้นโทษออกมาสำหรับครั้งที่ 2 นี้ เขาเองเริ่มมองหางานอย่างอื่นทำไม่ยอมเอาชีวิตไปผูกไว้กับการค้ายาเสพติดอย่างเดียว คิดว่าจะค้ายาเสพติดแค่เป็นรายได้เสริมไม่น่าจะพลาดถูกจับ (ความคิด ณ เวลานั้น) เพราะไม่ยอมติดคุกแต่ก็ยังมีรู้สึกดีกับเม็ดเงินที่เข้ามาง่าย จึงไปสมัครงานเป็นผู้ช่วยกู้เงินเดือนประมาณ 12,000 บาท ซึ่งเขาบอกว่าจริงๆก็พอใช้ครับ แต่เขาก็ยังเลือกที่จะมีรายได้จากการค้ายาเสพติดอีกทางด้วย สรุปลงเป็นผู้ช่วยกู้ที่อยู่ 8 เดือน ถูกจับอีกครั้งในคดีทำร้ายร่างกายต้องกลับเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำอีกครั้ง เมื่อพ้นโทษออกมาครั้งนี้ทุกอย่างเปลี่ยนไป เขาเองกลับมาเป็นนักค้าเต็มตัว ทำให้เขามีรายได้เดือนละกว่า 300,000 บาท ซึ่งก็เป็นช่วงชีวิตที่เขาเองเรียกมันว่าความสุข มีเพื่อนมีลูกน้องมีบาร์มีอยู่พอสมควร แต่ก็อ้างว่า

“...พี่เชื่อมัยว่าก่อนผมถูกจับครั้งนี้นะพี่ ผมบอกกับแฟนผมว่าผมจะเลิกทำยาแล้ว ผมจะเปิดร้านอาหารขอเก็บเงินอีกสักก้อน หลังจากนั้นอีกอาทิตย์เดียวผมก็เกมครับพี่ ครึ่งนี้หนักเลยตัดมา 25 ปี...”

ประวัติการกระทำผิด

ครั้งที่ 1 อายุ 18 ปี คดียาเสพติด ศาลตัดสินจำคุก 5 ปี 10 เดือน (ติดจริง 4ปี 8 เดือน)

ครั้งที่ 2 อายุ 25 ปี คดียาเสพติด ศาลตัดสินจำคุก 2 ปี (ติดจริง 1ปี 8 เดือน)

ครั้งที่ 3 อายุ 28 ปี คดีทำร้ายร่างกาย ศาลตัดสินจำคุก 1 ปี 2 เดือน

ครั้งที่ 4 อายุ 32 ปี คดียาเสพติด ครึ่งนี้ศาลตัดสิน 25 ปี ด้วยจำนวนของกลางเป็นยาบ้า 2,000 เม็ด

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

ครั้งนี้เมื่อเข้ามาถูกจัดให้อยู่ในผู้ต้องขังชั้นกลาง เนื่องจากไม่ได้ถูกเพิ่มโทษกรณีกระทำผิดซ้ำ แต่กระทำวินัยในเรือนจำด้วยความผิดฐานทะเลาะวิวาท ครั้งนั้นเป็นการยกพวกตีกันระหว่าง 2 บ้าน ประมาณ 30 คนเข้าตะลุมบอนกัน จึงถูกลงโทษ ตัดชั้น ลงมาเป็นชั้น “เลว” และยังกระทำผิดวินัยฐานลักลอบสีกลายอีก 3 ครั้ง แต่ไม่ได้ถูกลงชั้นลงมา แล้วก็มากระทำผิดวินัยเรือนจำฐานลักลอบฝ่าตัดแปลงอวัยวะเพศ (ผ่าเบนซ์) จนถูกลงชั้นลงมาเป็นชั้น “เลวมาก” ซึ่ง ณ ปัจจุบันเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับ การตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” หรือมันมีผลอะไรหรือไม่ คำตอบคือ

“...กระทบครับ เพราะเดี๋ยวมันขึ้นชั้นขาก ถ้าอภัยมา ผมก็ไม่ได้กับเขาว่าจะได้ก็อีกนาน ...”

เมื่อถามต่อไปว่าคิดอย่างไรกับคำว่าเลวมาก เหมาะสมหรือไม่กรมราชทัณฑ์ควรต้องเปลี่ยนมัย ได้คำตอบว่า

“...ไม่ต้องเปลี่ยนหรอกครับ ไม่มีผลหรอกถ้าจะเปลี่ยน เปลี่ยนให้เลื่อนชั้นได้เร็วๆ ดีกว่าครับ (หัวเราะ)...”

กรณีศึกษาที่ 8

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

(รหัส P 8)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P8 ปัจจุบันอายุ 43 ปี สถานภาพคือมีภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส และมีบุตร 1 คน ภูมิลำเนาเป็นคนจังหวัดอ่างทอง แต่มาใช้ชีวิตและเรียนอยู่ใน กทม.ย่านแฟลตดินแดง พ่อและแม่เป็นข้าราชการ กทม. ด้วยความที่ชุมชนในย่านนั้นเป็นชุมชนแออัด แฟลตดินแดงเองก็จัดอยู่ในประเภทนั้น ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดสูงมาก เด็กวัยรุ่นในย่านนั้นเติบโตมาพร้อมกับอบายมุขและยาเสพติด สิ่งเหล่านี้สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในย่านที่อาศัยอยู่ เขาเองจบเพียงชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 เนื่องจากสาเหตุเกี่ยวกับยาเสพติด เขาถูกไล่ออกจากโรงเรียนเพราะสุขภาพในโรงเรียน หลังจากถูกไล่ออกจากโรงเรียน ก็ออกเก็บขยะขายกับพ่อ เพราะพ่อเองทำงานเกี่ยวกับขยะของ กทม. ก็มีรายได้พอสมควร วันละ 400-500 บาท น.ช.ใช้ชีวิตแบบนั้นมาเรื่อยๆ ตลอดช่วงชีวิตวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นตอนต้นของเขา เขาเล่าว่าในช่วงนั้นแม่พรรคพวกเพื่อนฝูงจะเสพยาเสพติดหรือค้ายาเสพติดกันเยอะ และเขาก็ได้เห็นพฤติกรรมเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลา แต่น.ช.เล่าว่า เขาเลือกที่จะเสพยาแค่กัญชา และก็ไม่เคยขายถ้าไม่มีเงินก็ไม่ไปขวนขวายหาเงินมาซื้อยาเสพติด จนเมื่ออายุ 20 ปี เขาเริ่มเสพยาบ้าและไม่นานก็ผันตัวเองมาเป็นผู้ค้าเต็มตัว น.ช.เล่าให้ฟังว่าเขามีรายได้ถึงเดือนละ 4-5 หมื่นบาท จากการขายยาเสพติดแม้จะเพิ่งเข้าวงการค้ายาเสพติดได้ไม่นาน น.ช. โลดแล่นอยู่ในวงการนี้อยู่ราวๆ 5 ปีก็ถูกจับ ครั้งนั้นศาลตัดสินจำคุก 6 ปี ติดจริง 4 ปี 4 เดือน เมื่อพ้นโทษออกมาได้ไม่นานก็ถูกจับกลับเข้าเรือนจำอีกครั้งด้วยข้อหาเดิม คือจำหน่ายยาเสพติด หลังจากพ้นโทษออกมาในครั้งที่ 2 ได้ประมาณ 1 ปีเศษก็ถูกจับอีกครั้งในข้อหาครอบครองยาเสพติด น.ช.เล่าให้ฟังว่าหลังจากพ้นโทษครั้งที่ 3 ออกมา เขาตัดสินใจเลิกเสพยาบ้า ด้วยสาเหตุว่า

“...ผมไม่อยากจะกระแวงตำรวจพี่ เวลาไปไหนมาไหนก็กลัวด่านตรวจ จะขายยากี่ไม่สะดวก ผมคิดว่าถ้าผมยังเสพยาอยู่ จะทำให้การขายยาของผมยากขึ้น บางทีพอเสพยาจนมึน ก็ทำงานเสียครบพี่ ผมเลยเลิกเสพยาอย่างเดียว...”

ประวัติการกระทำผิด

ครั้งที่ 1 อายุ 25 ปี ความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด ศาลตัดสินจำคุก 6 ปี (ติดจริง 4 ปี 4 เดือน)

ครั้งที่ 2 อายุ 31 ปี ความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด ศาลตัดสินจำคุก 3 ปี

ครั้งที่ 3 อายุ 35 ปี ความผิดฐานครอบครองยาเสพติด ศาลตัดสินจำคุก 9 เดือน

ครั้งที่ 4 อายุ 40 ปี ความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด ศาลตัดสินจำคุก 25 ปี

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

ณ วันที่เข้าสัมภาษณ์ น.ช.จำคุกครั้งนี้มาเป็นระยะเวลา 3 ปี และถูกจัดอยู่ในชั้น “เลวมาก” เนื่องจากเป็นการกระทำผิดซ้ำกลับเข้ามาเกินกว่า 3 ครั้ง แต่ตลอดระยะเวลา 3 ปีที่อยู่ที่นี่ไม่เคยกระทำความผิดวินัยในเรือนจำ แต่เนื่องด้วยเงื่อนไขของการเลื่อนชั้นที่กรมราชทัณฑ์กำหนด ทำให้ต้องใช้เวลาในการที่จะได้เลื่อนชั้น จาก “ชั้นเลวมาก” เลื่อนขึ้นมาเป็น “ชั้นเลว”

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” หรือมันมีผลอะไรกับเราบ้างมั๊ย น.ช. ตอบว่า

“...ก่อนติดคุกครั้งนี้ ผมเพิ่งได้เมียและมีลูกด้วยกัน 1 คนครับพี่ ลูกยังเล็กอยู่เลย ครั้นนี้พอต้องมาอยู่ชั้นเลวมาก กว่าที่จะขึ้นไปได้นานเลย พี่เห็นมั๊ยนี่ 3 ปีแล้วเพิ่งจะได้มีสิทธิ์เลื่อนชั้น...”

เมื่อถามว่าคำว่า “เลวมาก” ในความคิดของคุณมีผลอะไรกับสภาพจิตใจมั๊ย คิดว่าเราอยากจะทำตัวให้เลวมาก เหมือนกับชื่อของชั้นนี้หรือไม่ น.ช. ตอบว่า

“...ผมติดมาหลายครั้งนะครับพี่ ผมไม่เคยเห็นมีใครคิดหรือพูดแบบนี้ให้ผมได้ยินเลย ถ้าส่วนตัวผมนะพี่ ผมอยากจะทำให้มันดีขึ้น ให้ได้เลื่อนชั้นเร็วๆ ...”

กรณีศึกษาที่ 9

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

(รหัส P 9)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P 9 ปัจจุบันอายุ 38 ปี สถานภาพสมรส มีบุตร 4 คน เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน ภูมิลำเนาเป็นคนกรุงเทพฯ อาศัยอยู่ในเขตสลัมคลองเตย พ่อและแม่แยกทางกันตอนเอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 1 พ่อมีภรรยาใหม่และทั้งพ่อและภรรยาใหม่ ขายยาเสพติดทั้ง 2 คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 น.ช.ออกจากโรงเรียนกลางคืนเมื่อตอนศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยเหตุผลว่าไม่ชอบเรียนและเกรง น.ช.เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุ 12 ปี และเริ่มเสพยาบ้าตอนอายุประมาณ 16 ปี จนเมื่ออายุประมาณ 19 ปี น.ช.ถูกจับในข้อหาครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 (เมทแอมเฟตามีน) ครั้งนี้ศาลตัดสินรอลงอาญาเนื่องจากเป็นความผิดครั้งแรก หลังจากนั้นก็เข้าออกเรือนจำอยู่บ่อยครั้ง ทั้งเรื่องของยาเสพติด เรื่องของการทำร้ายร่างกาย น.ช. เล่าให้ฟังว่า

“ผมโดนจับหลายครั้งครับ แต่ผมสู้คดีหลุดมาหลายคดี น่าจะ 10 ครั้งได้ครับ”

น.ช.จำคุกครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4 นอกจากเรื่องของยาเสพติดและจำหน่ายยาเสพติด น.ช.ประกอบอาชีพเป็นช่างซ่อมมอเตอร์ไซด์ แต่งรถชิง มีรายได้จากการเป็นช่างซ่อมรถประมาณเดือนละ 10,000 บาท แต่อย่างไรก็ตาม น.ช.เลือกอาชีพช่างซ่อมรถเป็นเพียงงานอดิเรก เพราะเขาเองเลือกที่จะค้าขายยาเสพติด เนื่องจากทำให้เขามีรายได้สูงถึงเดือนละ 5-6 หมื่นบาท น.ช.เล่าให้ฟังถึงปัญหาสุขภาพแวดล้อมที่เขาอยู่อาศัยว่า

“...พี่คงนึกภาพสลัมคลองเตยออกนะพี่ ที่นั่นเรื่องแบบนี้มันหาง่าย เด็ก 11-12 ขวบเดี๋ยวนี้มันเสพยาบ้ากันแล้ว อย่างของผมทั้งพ่อและแม่ใหม่ผมก็ขายพอก็รู้ว่าผมขาย ผมก็เลยเฉยๆครับ...”

ประวัติการกระทำผิด

ครั้งที่ 1 อายุ 19 ปี ความผิดฐานครอบครองยาเสพติด (รอลงอาญา)

ครั้งที่ 2 อายุ 22 ปี ความผิดฐานครอบครองยาเสพติด (ศาลตัดสินจำคุก 9 เดือน)

ครั้งที่ 3 อายุ 25 ปี ความผิดปกติทางร่างกาย (ศาลตัดสินจำคุก 1 ปี 6 เดือน)

ครั้งที่ 4 อายุ 28 ปี ความผิดปกติครอบครัวและจำหน่ายยาเสพติด (ศาลตัดสินจำคุก 3 ปี 10 เดือน)

ครั้งที่ 5 ครั้งล่าสุด อายุ 37 ปี ความผิดปกติจำหน่ายยาเสพติด ของกลางเป็นยาบ้า 2,000 เม็ด ครั้งนี้ศาลตัดสินจำคุก 22 ปี 6 เดือน

หมายเหตุ : มีข้อมูลที่กรณีศึกษาถูกจับอีกประมาณ 4-5 ครั้ง แต่สู้คดีชนะ

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

น.ช. เล่าให้ฟังว่าทุกครั้งที่เข้ามาอยู่ในเรือนจำ เขาจะต้องมีเรื่องให้ทำผิดวินัยในเรือนจำทุกครั้ง ซึ่งการผิดวินัยที่หนักที่สุดก็คือจากการจำคุกครั้งก่อนหน้านั้น ครั้งนั้นถูกตัดสินจำคุก 3 ปี 10 เดือน แต่เขาถูกจับว่ากระทำความผิดวินัยในเรือนจำว่าด้วยการใช้ยาเสพติดและมือถือ ทำให้เขาถูกเพิ่มโทษอีก เขาจำคุกครั้งนั้นนานกว่า 5 ปี ซึ่งในระหว่างนั้นก็มีการกระทำความผิดวินัยอื่นๆอีกหลายครั้ง เช่น ทะเลาะวิวาท ลักลอบสีกลาย แต่ถูกลงโทษแค่เพียงเล็กน้อยไม่ได้ถึงกับถูกลงโทษแต่อย่างใด น.ช. กล่าวว่า

“...สมัยนี้คุณไม่เหมือนเมื่อก่อน เมื่อก่อนถึงเกรงก็ยังมีเงิน มีบารมีอยู่สบายครับ สมัยนี้ไม่รู้จะเกรงไปทำไม ไม่คุ้มเลย รอบนี้ผมเข้ามาปีกว่าแล้ว ยังไม่เคยกระทำความผิดวินัยเลย และไม่คิดจะทำด้วยแค่นี้ก็แย่แล้วครับ...”

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับ การตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” หรือมันมีผลอะไรกับตนเองบ้าง น.ช.บอกกับเราว่า

“...ผมก็ไม่รู้จะอธิบายอย่างไร แต่ผมว่าเขาไม่น่าใช้คำนี้ มันฟังแล้วยังไงไม่รู้ ตัวผมไม่เท่าไร แต่ญาติพี่น้องผมบางคนเขาไม่เข้าใจ เขาไม่รู้ว่ามันมีชั้นนี้อยู่ด้วย เขาก็จะถามว่าผมไปทำอะไรเขาถึงให้ผมอยู่ชั้นนี้ อะไรประมาณนี้ครับ...”

เมื่อถามว่าควรเปลี่ยนชื่อยัง น.ช.ตอบว่า ควรเปลี่ยนครับ มันน่าจะมีคำที่ฟังแล้วดูดีกว่านี้

กรณีศึกษาที่ 10

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

(รหัส P 10)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P 10 ปัจจุบันอายุ 39 ปี สถานภาพ มีภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส 2 คน และมีบุตร 3 คน สภาพครอบครัว พ่อแม่อยู่ด้วยกัน ภูมิลำเนาเป็นคนจังหวัดภูเก็ต ด้วยความที่ครอบครัวค่อนข้างยากจน ต้นรับจ้างและหาเงินใช้เองตั้งแต่เขา อยู่ ม. 1 โดยไปรับจ้างทำงานที่แพปลา ต้นเรียนจบระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจากการพูดคุยทำให้ทราบว่า การที่ต้นเลือกเส้นทางยาเสพติด เนื่องจากว่า สมัยที่เขาทำงานที่แพปลา มีรุ่นพี่คนนึงเพิ่งออกจากคุก และเขาเองนับถือรุ่นพี่คนนี้มาก จนเรียกว่า “ลูกพี่” เขาเล่าว่า ลูกพี่คนนี้เปรียบเสมือนไอดอล พี่ชายของเขาเองก็เสพยาบ้า (ปัจจุบันจำคุกอยู่เรือนจำจังหวัดภูเก็ต) แล้วก็เป็นที่เพื่อนกับลูกพี่ต้นคนนี้ด้วย ต้นเคยหนีไปอยู่เชียงใหม่กับลูกพี่เพียงเพราะอยากหาเงินใช้เอง อยากเป็นแบบไอดอลของเขา

เกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ต้นเคยใช้ยาเสพติดเกือบทุกประเภท แต่ที่ใช้บ่อยที่สุดก็คือ ยาไอซ์กับยาบ้า หลังจากที่ดิน จำคุกครั้งแรก เมื่อตอนอายุ 19 ปี เมื่อพ้นโทษออกมาเขามีอาชีพรับจ้างคุมห้องในจังหวัดภูเก็ต ได้ค่าจ้างวันละประมาณ 2,500 บาท ซึ่งก็ถือว่าสูงมากแล้ว แต่ก็ยังไม่เลิกข้องเกี่ยวกับยาเสพติด จนทำให้ต้นต้องเข้าออกเรือนจำมากถึง 4 ครั้ง ก่อนเข้ามาในเรือนจำครั้งล่าสุดนี้ เขามีรายได้จากการขายยาเสพติดมากกว่า 100,000 บาทต่อเดือน แต่ก็หมดไปกับการเที่ยวเตร่

ประวัติการกระทำผิด

ครั้งที่ 1 อายุ 19 ปี ความผิดฐานครอบครองยาเสพติด (ศาลตัดสินจำคุก 1 ปี)

ครั้งที่ 2 อายุ 23 ปี ความผิดฐานครอบครองและจำหน่ายยาเสพติด (ศาลตัดสินจำคุก 2 ปี 6 เดือน)

ครั้งที่ 3 อายุ 28 ปี ความผิดฐานครอบครองและจำหน่ายยาเสพติด (ศาลตัดสินจำคุก 14 ปี 6 เดือน ติดจริงเพียง 6 ปี 9 เดือน เนื่องจากประพัตติตัวดีระหว่างอยู่ในเรือนจำและได้รับพระราชอภัยโทษหลายครั้ง)

ครั้งที่ 4 อายุ 37 ปี ความผิดปกติครอบครองและจำหน่ายยาเสพติด ด้วยของกลางเป็นยาบ้า จำนวน 60,774 เม็ด (ศาลตัดสินจำคุก 28 ปี 9 เดือน)

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

สาเหตุที่ ต้น ถูกจัดให้อยู่ในชั้น “เลวมาก” เนื่องจากเป็นการกระทำผิดซ้ำมากกว่า 3 ครั้ง แต่เมื่อดูจากเอกสารของทางเรือนจำประกอบกับคำบอกเล่าของตนเอง เขาไม่เคยกระทำผิดวินัยในเรือนจำเลยสักครั้ง จากการจำคุกทั้ง 4 ครั้ง ของเขา ต้นลืกลบสักลายทุกครั้งที่จำคุก แต่ก็ไม่เคยถูกจับได้ จนถูกลงโทษทางวินัยเลยแม้แต่ครั้งเดียว ต้นเล่าว่า

“...ผมรู้ว่าต้องทำตัวอย่างไร เพื่อที่จะได้กลับบ้านก่อนกำหนดที่ศาลตัดสิน ผมจะไม่สร้างปัญหาให้ตัวเองเด็ดขาด...”

ครั้งนี้ผมก็ไม่รู้ด้วยว่าผมต้องอยู่ชั้น “เลวมาก” ยิ่งพอมารู้เกณฑ์การเลื่อนชั้นยิ่งทำให้เขาเครียดมาก

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับ การตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” หรือมันมีผลอะไรกับเราบ้างมั๊ย ต้นตอบว่า

“...ผมไม่รู้ว่าจะต้องลงมาชั้นนี้เลย และเพิ่งรู้ว่าจะได้ขึ้นถึงชั้นกลาง ก็อย่างน้อย 3 ปี โคตรเซ็งครับพี่...”

ต้นรู้ว่าชั้นของผู้ต้องขังสำคัญขนาดไหน เขาไม่ยอมอยู่ในนี้นาน และถึงแม้ว่าการถูกจัดให้อยู่ในชั้น “เลวมาก” ตั้งแต่แรกเข้า ต้นก็ไม่คิดจะทำตัวเกร เพราะนี่เป็นวิธีที่เขาใช้มาตลอดจากการจำคุกทุกครั้งที่ผ่านมา และมันทำให้เขาจะได้กลับบ้านไปอยู่กับภรรยาและลูกเร็วขึ้นกว่าที่ศาลกำหนด

กรณีศึกษาที่ 11

เรือนจำกลางคลองเปรม

(รหัส P 11)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P11 ปัจจุบันอายุ 26 ปี ก่อนต้องโทษมีภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียน และมีลูกด้วยกัน 2 คน เป็นผู้ชายทั้งคู่ ภูมิลำเนาเป็นคน กทม. เขตบางเขน น.ช. จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 3 เล็กมีชีวิตที่ค่อนข้างปกติ เหมือนเด็กวัยรุ่นผู้ชายทั่วไป เกรตามประสาวัยรุ่น ตอนอายุ 19 ปี ต้องเข้าสถานพินิจ เนื่องจากก่อคดีร่วมกับผู้อื่น หลังจากนั้นเมื่อออกจากสถานพินิจก็ไม่ได้ทำงานอะไร อย่างไรก็ตามขณะนั้นไม่เคยมีประวัติข้องเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน จนกระทั่งเมื่ออายุ 22 ปี เกิดอยากลองเสฟขึ้นมา และถูกตำรวจจับตั้งแต่ครั้งแรกที่เสฟ (ยาไอซ์) ทำให้เลิกเสฟยาเสพติดโดยเด็ดขาด แต่ด้วยความที่เป็นคนเพื่อนฝูงเยอะ ใจถึง จึงมีเพื่อนๆที่เป็นกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ให้เลิกช่วยหาลูกค้าให้ ในระยะแรกๆ น.ช.เป็นเพียงตัวเชื่อมระหว่างผู้ค้าและผู้เสฟ มีรายได้จากเปอร์เซ็นต์ที่เพื่อนแบ่งให้ ไม่นานก็ผันตัวมาเป็นผู้ค้าเต็มตัว ทำให้มีรายได้ขั้นต่ำต่อวันประมาณ 10,000 บาท มีรายได้ขั้นต่ำ เดือนละ 3-4 แสนบาทต่อเดือน เงินที่หามาได้ใช้ไปกับการเที่ยวเตร่ และเสฟยาเสพติดชนิดหนึ่งทีน.ช.ชื่นชอบ คือ ยาเค (เคตามีน) เขาเล่าให้ฟังว่าเขาชอบยาที่ออกฤทธิ์ทำให้เมา ไม่นานก็ถูกจับดำเนินคดียาเสพติด (ยาไอซ์ 2 ซีด) ศาลพิพากษาตัดสินจำคุก 25 ปี ตอนนั้น อายุเพียง 23 ปี ปัจจุบันจำคุกมาแล้ว 3 ปี 4 เดือน แม้จะเป็นการติดคุกครั้งแรกและเพิ่งติดได้ไม่นาน แต่ด้วยความที่เป็นวัยรุ่น ไม่ยอมอมคน มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนผู้ต้องขัง มาแล้วถึง 4 ครั้ง จนในที่สุดถูกลดชั้น จนมาอยู่ ชั้น “เลวมาก” ครั้งล่าสุดทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังต่างชาติ สัญชาติไนจีเรีย โดยอ้างว่าผู้ต้องขังต่างชาติพวกนี้มักจะข่มขู่ผู้ต้องขังไทย เมื่อผู้ต้องขังไทยหรือคนไทยไม่ไหว ก็จะก่อเหตุชกต่อย แต่พวกไนจีเรียจะไม่สู้ เขาใช้วิธีฟ้องเจ้าหน้าที่ ทำให้หลายคนถูกลดชั้นแบบเดียวกับเขาเพราะอารมณ์ชั่ววูบ ทนการข่มขู่ไม่ไหว

ประวัติการกระทำผิด

ครั้งที่ 1 เข้าสถานพินิจ ตอนอายุ 19 ปี คดีร่วมกันฆ่า

ครั้งที่ 2 อายุ 23 ปีถูกศาลพิพากษา จำคุก 25 ปี คดี พรบ.ยาเสพติด (ยาไอซ์)

ระหว่างจำคุกกระทำผิดวินัย 4 ครั้ง ทั้งหมดเป็นความผิดฐาน ทะเลาะวิวาท

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

ในระหว่างที่อยู่ในเรือนจำพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง คือ ชอบทะเลาะวิวาท ไม่ยอมใครแค่พูดจาไม่เข้าหูก็สามารถมีเรื่องชกต่อยได้ โดยกล่าวว่า

“...ผมก็ไม่อยากถูกตัดชั้นนะพี่ ผมรู้ แต่พอถึงเวลา มันอารมณ์ชั่ววูบครับ ผมอดใจไม่อยู่ผมก็เลยต่อย ผมไม่ชอบให้ใครมาลบเหลี่ยมผม...”

และกล่าวต่อว่าปัจจุบันถูกขังขอย และย้ายแดนไปเรื่อยๆ เขาเริ่มเบื่อกับรูปแบบนี้แล้ว เขาเล่าต่อว่าตอนนี้ผมพยายามใจเย็นให้มากที่สุด เพื่อที่จะได้ไม่ต้องถูกขังขอยอีก

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับ การตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” คำตอบคือ

“...สำหรับผม ผมไม่รู้สึกอะไรเลย แค่รู้ว่าเป็ดตรงที่มันอยู่นาน ติดนาน แต่พอแม่ผมตกใจ เขาไม่เข้าใจคำว่าเลวมาก เข้าไม่เข้าใจว่าผมไปทำอะไรมา หรือไม่รู้เลยว่ามันมีชั้นนี้ด้วยหรอ เขารู้ตอนเขียนจดหมายไปหา ซึ่งมันต้องระบุ ชั้นด้วยครับ...”

กรณีศึกษาที่ 12

เรือนจำกลางคลองเปรม

(รหัส P 12)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P12 ปัจจุบันขณะต้องโทษมีอายุ 35 ปี ถูกตัดสินจำคุกครั้งนี้เป็นครั้งแรก ศาลตัดสินลงโทษจำคุก 35 ปี ในฐานความผิดร่วมกันฆ่าผู้อื่น ปัจจุบัน น.ช. จำคุกมาแล้วเป็นเวลากว่า 12 ปี ภูมิลำเนาเป็นคนจังหวัดสระบุรี มีบุตรชาย 1 คน กับภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 หลังจากนั้นเมื่อเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา แต่สุดท้ายต้องถูกไล่ออกจากโรงเรียนขณะศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง

ชีวิตครอบครัวของ น.ช. ในวัยเด็ก พ่อกับแม่ได้แยกทางกันตอนอายุได้ประมาณ 15 ปี สาเหตุเพราะว่า พ่อชอบดื่มเหล้า และเมื่อเมาเหล้ากับมากก็จะชอบทุบตีทำร้ายแม่ทุกครั้ง พฤติกรรมเช่นนี้เกิดขึ้นเป็นประจำ บ่อยครั้งมากตั้งแต่จำความได้ เขาเองยังเคยช่วยห้ามพ่อไม่ให้ทำร้ายแม่ในบางครั้ง ซึ่งสุดท้ายเมื่อทั้งสองแยกทางกันแล้ว น.ช. เลือกอยู่กับแม่ ที่มีอาชีพรับจ้างซักผ้า หลังจาก น.ช. ถูกออกจากโรงเรียน ก็ประกอบอาชีพรับจ้างทำสีอยู่กับนายชายและลูกพี่ลูกน้อง มีรายได้ต่อเดือนไม่มาก ประมาณ 7 พัน ถึง 9 พันบาทต่อเดือน ซึ่งเมื่อถามว่าพ่อใช้ต่อการดำรงชีวิตหรือไม่ น.ช. ตอบแบบค่อนข้างหนักแน่นว่าพ่อใช้ครับ **“ผมไม่ค่อยได้ใช้อะไร อยู่ที่บ้านเราแค่นี้พ่อครับ”**

จากการสนทนาพอจะมองได้ว่าจริงๆแล้ว น.ช. มีความแตกต่างไปจาก ผู้ต้องขังรายอื่นๆอยู่มาก ในเรื่องของมุมมองด้านการเงิน เมื่อถามต่อว่าตอนทำงานเป็นช่างทาสี เคยพบเห็นการใช้ยาเสพติดจากคนที่ทำงานด้วยกันหรือไม่ น.ช. เล่าว่าพบเห็นอยู่บ่อยครั้ง แต่เขาเองไม่เคยสนใจ หลายครั้งที่ดูเพื่อนเสพยาบ้า จนเสริ้งแต่ก็ไม่เคยคิดที่จะสนใจ เขาเพิ่งมาเสพยาตอนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ในช่วงนั้นเป็นช่วงที่ยังมีการระบาดของยาเสพติดภายในเรือนจำอยู่ เขาเองได้ยาเสพติดมาจากการตัดยอดให้มาของเจ้าของยาและช่วยดูต้นทางให้เมื่อเวลาที่เพื่อนๆ มีการเล่นการพนัน จากสถานการณ์ข้างต้น นำมาสู่การกระทำผิดวินัยครั้งแรก จากการถูกตรวจปัสสาวะ พบว่ามีการใช้ยาเสพติด น.ช. จึงถูก

ลงโทษทางวินัยและถูกลดชั้นจากชั้นกลาง มาเป็นชั้น “เลวมาก” และนั่นเป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำผิดวินัยต่อมาอีกหลายต่อหลายครั้ง จนปัจจุบัน น.ช. เล่าให้ฟังว่า

“...ตลอดระยะเวลาที่ติดมา 12 ปี ผมเองเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากมาตลอด และไม่เคยได้รับสิทธิประโยชน์ใดๆ ไม่เคยได้รับพระราชทานอภัยโทษกับเขาเลย แต่ผมเองก็ไม่ได้สนใจนะ เพราะตอนกระทำผิดวินัยครั้งที่ 2 ผมยอมรับแทน ว่า เป็นเจ้าของโทรศัพท์ที่ถูกจับได้จากการจู่โจมตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ทำให้ผมได้สิ่งตอบแทนหลายอย่างจากการรับผิดในครั้งนั้น จากข้าใหญ่เจ้าของตัวจริง เขาส่งเงินให้แม่และพี่สาวทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่มากพอสมควร สำหรับความผิดครั้งนี้ ผมว่ามันคุ้มค่า...”

“...ผมเคยคุยกับเพื่อนหลายคนที่เป็นคนรับผิดแทน ผมว่ามันคุ้มนะ ได้มีเงินส่งให้แม่แล้วก็ลูก ชีวิตความเป็นอยู่ในนี้ของผมก็สบายขึ้นเยอะ ถึงแม้จะไม่มีชั้น ผมคิดแค่นี้ ตอนนั้น”

ครั้งนี้ศาลตัดสินเพิ่มโทษ น.ช. มาอีก 12 เดือน และทำให้เขายังคงเป็นนักโทษชั้น “เลวมาก” ต่อไป หลังจากนั้นก็ทำผิดวินัยเรื่อยมา

ประวัติการกระทำผิด

สำหรับการต้องโทษในครั้ง นี้ เป็นความผิดครั้งแรก ในข้อหาร่วมกันฆ่าผู้อื่น แต่หลังจากจำคุก น.ช.ปู กระทำผิดวินัยในเรือนจำที่เป็นความผิดให้ต้องถูกลดชั้น มีประวัติการกระทำผิดวินัยทั้งหมด 5 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ปี 2555 เป็นความผิดฐานเสพยาเสพติด ชนิดเมทแอมเฟตามีน (ยาไอซ์) / เพิ่มโทษ 12 เดือน

ครั้งที่ 2 ปี 2557 เป็นความผิดฐานมิและใช้เครื่องมือสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ / เพิ่มโทษ 8 เดือน

ครั้งที่ 3 ปี 2560 ความผิดฐานทะเลาะวิวาท

ครั้งที่ 4 ปี 2560 ความผิดฐานทะเลาะวิวาท

ครั้งที่ 5 ปี 2562 ความผิดฐานทะเลาะวิวาท

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำนั้น น.ช.หลังจากที่กระทำผิดวินัยครั้งแรก จนถูกลดชั้นและเพิ่มโทษนั้น ทำให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากระทำผิดวินัยมาโดยตลอด ซึ่งในระยะหลังที่ยาสเสพติดและโทรศัพท์มือถือ ถูกกวาดล้างออกไปจนหมดจากเรือนจำ การกระทำผิดวินัยส่วนใหญ่ก็คือการทะเลาะวิวาท กับผู้ต้องขังต่างชาติ เขาเล่าให้ฟังว่าส่วนใหญ่ผู้ต้องขังชาวไทย ส่วนมากจะมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังชาวไนจีเรียอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากชาวไนจีเรียพวกนี้ มักที่จะด่าทอและแสดงอาการไม่พอใจในทุกๆเรื่อง และเมื่อใครอดใจไม่ได้ ลงมือชกต่อยผู้ต้องขังชาวไนจีเรีย พวกนั้นจะไม่สู้แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ ทำให้ต้องถูกลงโทษทางวินัย และนี่เป็นอีกหนึ่งชนวนเหตุให้ผู้ต้องขังชาวไทยกับผู้ต้องขังชาวต่างชาติมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันอยู่บ่อยครั้ง ในเรือนจำกลางคลองเปรม

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับ การตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” น.ช.ตอบว่า “สิ่งเดียวเลยที่คิดว่าเป็นปัญหา คือทำให้ต้องอยู่ที่นี่นาน กว่าจะได้กลับบ้านก็ต้องรอล้อยบาย เมื่อถามต่อไปว่าเรารู้สึกอย่างไรกับคำว่า “เลวมาก” คิดว่าถ้าไม่เรียกเราแบบนี้หรือเปลี่ยนชื่อชั้นเป็นแบบอื่นเราอาจจะทำตัวดีกว่านี้หรือไม่ คำตอบคือ

“...ไม่รู้นะพี่ผมเชื่อว่าหลายคนในนี้คิดแบบผม ว่าไม่มีผลอะไรเลย ต่อให้เปลี่ยนชื่อเป็นอะไรผมก็เป็นแบบนี้แหละพี่ ผมแค่อยากกลับบ้าน นั่นแหละที่ผมคิด...”

กรณีศึกษาที่ 13

เรือนจำกลางคลองเปรม

(รหัส P 13)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P 13 ปัจจุบันอายุ 37 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6 ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เรียนแค่ระดับประถม ก็คือเรื่องของยาเสพติดและทะเลาะวิวาท ชีวิตครอบครัว พ่อแม่แยกทางกัน ตั้งแต่เขายังเป็นเด็กโดยหลังจากที่พ่อแม่แยกทางกัน น.ช. อาศัยอยู่กับย่าและอา ด้วยความที่สิ่งแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัด เริ่มใช้ยาเสพติดตั้งแต่อายุ 12 ปี จนทำให้เขาเข้าออกสถานพินิจถึง 3 ครั้ง ตอนเป็นเยาวชน และใช้ชีวิตข้องเกี่ยวกับยาเสพติดมาโดยตลอด คือทั้งเสพและค้า เมื่อถามถึงรายได้ที่เอาไว้อาศัยมาจากรองทางไหน น.ช. กล่าวว่า ก่อนที่จะถูกจับครั้งนี้มีรายได้จากการค้ายา ประมาณ 2-3 หมื่นบาทต่อเดือน เพราะเขาเสพติดด้วยจึงเหลือแค่นั้น ความจริงได้มากกว่านี้ โดยยาเสพติดที่ใช้และค้า มีทั้งยาไอซ์และยาบ้า

ประวัติการกระทำผิด

ประวัติการกระทำผิดในช่วงเยาวชน หากนับการเข้าสถานพินิจ จำนวน 3 ครั้งแล้ว การเข้าเรือนจำครั้งนี้ถือเป็นการกระทำผิดครั้งที่ 4 สำหรับการใช้ชีวิตเป็นผู้ต้องราชทัณฑ์

ครั้งที่ 1 ปี พ.ศ. 2546 คดียาเสพติด

ครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2546 คดียาเสพติด

ครั้งที่ 3 ปี พ.ศ. 2548 คดียาเสพติด

ครั้งที่ 4 เข้ามาเมื่อปี พ.ศ. 2549 คดีปล้น ศาลตัดสิน 16 ปี ปัจจุบันจำคุกมาแล้ว 14 ปี อยู่ในชั้นเลวมากมาโดยตลอด

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

จากข้อมูลเอกสารของทางเรือนจำและคำบอกเล่าของน.ช. ในระหว่างที่จำคุกโดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 มีสถานะอยู่ในชั้นเลวมากตั้งแต่เข้ามาในเรือนจำ เนื่องจากเป็นการกระทำผิดซ้ำเข้ามา

เกิน 3 ครั้ง และตลอดระยะเวลาที่ใช้ชีวิตในเรือนจำ ก็กระทำผิดวินัยมาโดยตลอด ทั้งเรื่องของการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การมีและใช้โทรศัพท์มือถือในเรือนจำ ซึ่งเป็นความผิดอาญาด้วย ทำให้ต้องถูกเพิ่มโทษจากกรณีนี้ และยังมีกระทำผิดวินัยอื่นๆ เช่น การทะเลาะวิวาท เพราะขณะอยู่ข้างในเรือนจำ พยายามหารายได้ด้วยการรับจ้างทวงหนี้ทำให้หลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทไม่ได้ และค่าจ้างของเขาก็คือยาเสพติดนั่นเอง เจ็บเกล้าให้ฟังว่า ในยุคก่อนหน้านี้ย้อนหลังไป 7-8 ปี ในเรือนจำยังมีของผิดกฎหมายอยู่เยอะ ทำให้เขาเองไม่ได้เดือดร้อนกับการอยู่ข้างในเรือนจำ กลับยังมีอำนาจอยู่ไม่ใช่น้อย เขามีแม้กระทั่งเงินที่จะส่งให้อาที่อยู่ข้างนอกได้ด้วยซ้ำ แต่ปัจจุบันสิ่งเหล่านั้นถูกกวาดล้างไปจนหมด การทำตัวเกรง ไม่ได้มีอะไรดีขึ้น เงินทองยาเสพติด ก็ไม่ได้มีเหมือนสมัยก่อน ทำให้เขาเองเริ่มที่จะมองถึงการได้กลับไปใช้ชีวิตภายนอก และอยากที่จะเลิกเป็นคนเกรง ปัจจุบันเจ็บรับหน้าที่เกี่ยวกับงานโยธาในเรือนจำ และพยายามจะไม่ก่อเรื่องอีก

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับ การตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” หรือมันมีผลอะไรกับเราบ้างหรือไม่ น.ช.กล่าวว่า

“...ผมอยู่ที่เรือนจำมา 14 ปีแล้วครับ ไม่เคยได้เลื่อนชั้น อยู่ชั้นเลวมากมาตลอด และถ้าถามว่าคิดอย่างไรมีผลอะไรมั๊ย ผมว่าไม่มีนะครับ ต่อให้เป็นชื่ออื่นผมก็ทำแบบนี้แหละพี่ ผมแค่อยากได้เงิน อยากเสพยา...”

“...ตอนนั้นผมรู้สึกดีด้วยซ้ำที่อยู่ชั้นนี้ เพราะเจ้าหน้าที่ทำอะไรผมไม่ได้แล้ว ลงโทษอะไรผมก็ไม่ได้ เต็มที่ก็ขังชอย(ขังเดี่ยวหรือขังในห้องเล็กๆ ไม่มีทีวี ไม่มีพัดลม) ซึ่งผมว่ามันธรรมดามากสำหรับคนอย่างพวกผม แต่ตอนนี้เบื่อแล้วพี่พอแล้วมันไม่มีอะไรคุ้มแล้วพี่ตอนนี้...”

กรณีศึกษาที่ 14

เรือนจำกลางคลองเปรม

(รหัส P 14)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P14 ปัจจุบันอายุ 38 ปี สถานภาพโสด เรียนจบการศึกษาระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะโดนไล่ออกจากโรงเรียนตั้งแต่มัธยมศึกษา ปีที่ 1 ด้วยสาเหตุทะเลาะวิวาท และลักทรัพย์อยู่บ่อยครั้ง ภูมิลำเนาเป็นคนกรุงเทพมหานคร อยู่ย่านฝั่งธนบุรีและบริเวณที่อาศัยอยู่นั้น ก็เป็นแหล่งของอาชญากรรมและยาเสพติด น.ช.เต็บโตมาในครอบครัวที่พ่อแม่อย่าร้างกัน จึงอาศัยอยู่กับพ่อที่ประกอบอาชีพเป็นช่างเหล็ก น.ช.เป็นคนนิสัยใจร้อนมาก พูดไม่เข้าหูแค่นิดเดียว ก็พร้อมจะเรื่องได้ทันที และเริ่มเข้าสถานพินิจ ด้วยความผิดฐานลักทรัพย์ตั้งแต่ อายุ 14 หลังจากนั้น ก็ตอนอายุ 16 และ 17 ปี ในฐานความผิดเดิมคือคดีลักทรัพย์ และเข้าเรือนจำ ครั้งแรกตอนอายุ 18 ปี ในคดีลักทรัพย์เช่นกัน การลักทรัพย์และชิงทรัพย์เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายและเสพยาเสพติด เนื่องจากชุมชนที่เขาอยู่เป็นชุมชนสลัม การเสพยาเสพติด การเล่นเกมพนันนั้น เป็นเรื่องปกติ น.ช. ใช้ชีวิตเป็นนักค้ายาเสพติด แต่เนื่องจากเป็นคนใช้เงินสุรุ่ยสุร่าย และเสพยาเสพติดในปริมาณมาก ทำให้บางครั้งต้องออกไปลักทรัพย์หรือชิงทรัพย์ด้วย เพื่อนำเงินมาจ่ายค่ายาเสพติด เมื่อถามว่าเงินที่ได้ต่อเดือน จากการขายยาเสพติดและการลักทรัพย์ชิงทรัพย์เท่าไร น.ช.ตอบว่า เกือบหนึ่งแสนบาท ส่วนใหญ่การชิงทรัพย์ที่ทำก็คือ การตระเวนออกกระชากสร้อย โดยจะตระเวนขี่มอเตอร์ไซด์ไปกับแฟน ซึ่งแต่ละครั้งที่ออกจะกระทำกับเหยื่อประมาณ 4-5 ราย เมื่อได้ทองมาก็จะนำไปขายให้ร้านที่รับซื้อทองแล้วเอาไปหลอม ซึ่งเป็นร้านที่รู้จักกันในวงการนี้ บางครั้งก็นำทองไปขายให้กับคนในชุมชนราคาถูกๆ

ประวัติการกระทำผิด

หวานเริ่มกระทำความผิดตั้งแต่เป็นเยาวชน จนทำให้เขาต้องเข้าไปอยู่ในสถานพินิจถึง 3 ครั้ง ก่อนที่เมื่ออายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ หวานต้องเข้ามาขังเรือนจำเป็นครั้งแรก จากฐานความผิดคดีลักทรัพย์ เมื่อปี พ.ศ. 2543-2544 และเข้าออกเรือนจำหลายครั้ง เมื่อถามว่าจำได้มัยว่ากี่ครั้ง น.ช. ตอบว่า “จำไม่ได้ครับ ผมซี้เกียจนึก หลายครั้งครับพี่ เข้าๆออกๆ ผมอยู่ข้างในนานกว่าอยู่ข้างนอกครับพี่”

ครั้งล่าสุด เมื่อปี พ.ศ. 2557 ครั้งนี้เป็นความผิดหลายฐานความผิด คือ ปล้น,พยายามฆ่า,และ พรบอาวุธปืน ครั้งนี้ศาลตัดสินจำคุก 33 ปี 4 เดือน และถูกจัดให้มาแล้วจากความผิดครั้งล่าสุด เป็นระยะเวลา 4 ปี และอยู่ชั้นเลวมากมาโดยตลอด เนื่องจากการกระทำผิดวินัยในเรือนจำประกอบด้วย

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

การปฏิบัติตัวขณะอยู่ในเรือนจำนั้น น.ช.กระทำผิดวินัยในเรือนจำมาโดยตลอด ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นความผิดฐานทะเลาะวิวาท น.ช.เล่าให้ฟังว่า การที่เขาเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ทำให้เขาไม่กลัวการที่จะต้องทะเลาะวิวาท หรือการถูกลงโทษ เนื่องจากเป็นชั้นที่ถูกห้ามถูกงดประโยชน์ต่างๆ อยู่แล้ว และเวลาเกิดเรื่องทะเลาะวิวาทเขามักจะถามคู่กรณีว่า

“...กูอะไม่มีชั้น มึงอะ กล้าแลกกับกูริป่าว กูไม่มีอะไรเสียถ้าแลกเอา...”

นี่คือคำถามและความคิดที่เขาทำตลอด ด้วยความที่เป็นคนเกร ใจร้อนจึงเกิดการทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ผู้ต้องขังอยู่บ่อยครั้ง และแม้ว่าจากการพูดคุยสอบถาม จะบอกว่าตอนนี้เบื่อแล้ว เบื่อที่จะมีเรื่องทะเลาะวิวาทแล้ว แต่ถ้ามีใครมาด่าพ่อ ด่าแม่ ก็คงยอมไม่ได้ น.ช.กล่าวว่า “ถ้าด่าพ่อด่าแม่ผมยอมไม่ได้ มีเรื่องแน่นอน ถ้าเรื่องอื่นผมพอยอมได้ ไม่อยากมีเรื่อง แต่ถ้าลามไปถึงพ่อแม่เมื่อไร ทันทีครับพี่” นี่คือคำพูดที่น.ช.ย้ำ

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับ การตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” หรือมันมีผลอะไรกับเราบ้างมั๊ย

“...ถ้าเมื่อก่อนนะพี่ ผมว่าดีซะอีกไม่มีอะไรต้องคิดมาก ทำอะไรก็ทำ ไม่สนใจกฎระเบียบทำอะไรผมไม่ได้อยู่แล้ว แต่ถ้าถามตอนนี้พี่ เริ่มอยากกลับบ้านแล้วครับ ไม่อยากอยู่นาน ครั้งนี้ผมตัดมานานด้วย ผมคิดว่าผมจะเลิกเกรแล้วครับ...”

และเมื่อถามต่อว่า คำว่าชั้นเลวมาก ทำให้เรารู้สึกแย่มั๊ยกรมราชทัณฑ์ควรที่จะเปลี่ยนมั๊ย และถ้าเปลี่ยนคิดว่าจะมีผลอะไรมั๊ย น.ช.ตอบว่า “ผมว่าไม่นะครับ ผมไม่รู้คนอื่นคิดอย่างไรนะครับ แต่ถ้าผม ผมว่าไม่เกี่ยวเลย เปลี่ยนคำผมก็เลวแบบนี้อะพี่ ผมยอมรับ”

กรณีศึกษาที่ 15

เรือนจำกลางคลองเปรม

(รหัส P 15)

ปัจจัยภูมิหลัง

กรณีศึกษา P15 ปัจจุบันอายุ 42 ปี มีภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสและบุตรด้วยกัน 1 คน ภูมิลำเนาเป็นคนกรุงเทพฯ แถวบางกอกน้อย พุทธมณฑลสาย 4 กรณีศึกษา P15 เล่าให้ฟังว่า น.ช. โตมากับวงการนักร้องและอวยมุข พ่อของเขามีอาชีพเป็นนักมวย และผันตัวเองมาเป็นนักร้อง คุ่มบ่อน คุ่มช่อง ญาติผู้ใหญ่ทุกคนล้วนแล้วแต่อยู่ในวงการนี้ทุกคน บางคนคุ่มบ่อน บางคนก็คุ่มช่อง คุ่มบาร์ น.ช. โตมาด้วยสภาพแวดล้อมแบบนี้ แต่สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจคือ พ่อและญาติของเขาทุกคนไม่มีใครข้องเกี่ยวกับยาเสพติดเลยไม่ว่าจะเสพหรือค้า เขาอยู่ในวงการนักร้องโดยที่ไม่มีเรื่องของยาเสพติด มาเกี่ยวข้อง พ่อของน.ช. ย้ำเสมอว่า

“...หากวันไหนมีมึงไปยิงคนตายมา ทุกคนที่นี่จะช่วยมึงไม่มีใครยอมให้มึง ติดคุก แต่ถ้ามึงยุ่งกับเรื่องยา กูไม่ช่วยและจะไม่มีใครช่วยมึงด้วย...”

คำนี้คือคำสอนที่จำและยึดถือมาตลอด มีภรรยา 1 คนซึ่งเป็นคนในตระกูลดังของจังหวัด นครปฐม และลูกน้อย 1 คน แต่แล้วก็เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เขานั้นต้องเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด เขาเล่าให้ฟังว่า เขาเองเป็นเจ้าของร้านคาราโอเกะ ไม่มีปัญหาเรื่องเงินเลย รายได้ดีพอสมควร จนวันหนึ่งเพื่อนเขามาขอร้องให้ช่วย โดยขอร้องให้ช่วยปล่อยยาบ้าให้(จำนวนมาก) เขาเองแม้ไม่เคยข้องเกี่ยวกับยาเสพติดก็จริง แต่เพื่อนฝูงที่มีมากมายล้วนแต่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ทั้งนั้น จึงตัดสินใจทำตามคำขอร้องดังกล่าว โดยอ้างว่า

“...จริงๆผมไม่อยากจะยุ่งเลยพี่ แต่วันนั้นไม่รู้ทำไมยอมช่วยมัน อีกอย่าง ผมคิดว่าจะหาเงินเปิดร้านใหม่ด้วย มันพอดีกันเลยพี่...”

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม แม่ น.ช. ไม่ได้ถูกจับคดียาเสพติด เขาเข้ามาด้วยความผิดฐานร่วมกันปล้น และพยายามฆ่า สาเหตุจากการที่เมื่อนายาเสพติดไปขายแล้วยังไม่สามารถเก็บเงินได้ ทวงถามไปหลายรอบก็ยังไม่ได้รับการตอบสนอง โป้และเพื่อนสนิทอีก 3 คนจึงไปตามทวงหนี้ที่บ้าน ของคู่กรณีดังกล่าว มีการทำร้ายร่างกายและใช้อาวุธ ผลสรุปคือศาลตัดสินจำคุก 26 ปี สำหรับ น.ช. และพวก ซึ่งครั้งนี้เป็นการต้องโทษครั้งแรกของเขา

ประวัติการกระทำผิด

ครั้งนี้เป็นความผิดครั้งแรก ความผิดฐานร่วมกันปล้น และพยายามฆ่าจำคุกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ศาลตัดสินจำคุก 26 ปี สรุปคือจำคุกมาแล้วประมาณ 15 ปี

พฤติกรรมขณะอยู่เรือนจำ

จากข้อมูลเอกสารของทางเรือนจำที่มีประกอบกับคำบอกเล่าของน.ช. พบว่าระหว่างที่จำคุกอยู่นั้น เคยกระทำผิดวินัยในเรือนจำมากกว่า 20 ครั้ง ซึ่งทั้งหมดคือการกระทำผิดวินัยฐานทะเลาะวิวาท น.ช.เล่าให้ฟังว่า

“...มันอยู่ในช่วงวัยรุ่นด้วยครับพี่ตอนเข้ามา อย่างที่ผมบอกอะพี่ ผมโตมาในวงการนี้ อยู่ข้างนอกผมไม่เคยกลัวใครเข้ามาในนี้ผมก็ไม่เคยยอมใครไม่กลัวใคร แต่เดี๋ยวนี้เลิกแล้วพี่...”

ถามต่อว่าทำไมถึงพูดว่าเลิกแล้ว เพราะตลอดเวลาที่อยู่ที่นี่เกรมาตลอด นี่ถ้าไม่ทำผิดวินัยออกไปนานแล้ว น.ช.เล่าต่อว่า

“...ไม่รู้พี่จะเชื่อผมป่าวนะ เมื่อปีที่แล้วมีเด็กผู้หญิงคนนึงมาเยี่ยมผม อายุประมาณ 16-17 ปี ตอนเจอที่ช่องเยี่ยมผมไม่รู้ว่ามีใคร ผมจำไม่ได้ ผมถามเขาว่า “ขอโทษนะผมติดมานาน ผมจำไม่ได้จริงๆครับ” เขาพูดกับผมว่า ทำไมแม่ใจร้ายจัง แม่ไม่เคยบอกหนูเลยว่าพ่ออยู่ในนี้ หนูรู้จากยาย หนูเลยอยากมาเยี่ยมพ่อ...”

น.ช.เล่าให้ฟังต่อว่าเขานั้นลืมไปแล้วจริงๆว่าเขามีลูกสาว เนื่องจากหลังเขาติดคุก พ่อตาก็ให้ภรรยาเขาเลิกทันทีและดูแลลูกตัวเอง ภรรยาผมมาเยี่ยมแค่ 2 ครั้งแล้วก็ไม่มีอีกเลย ซึ่งน.ช.เล่าให้ฟังว่าทุกวันนี้เขาเองก็ยังไม่ทราบถึงสาเหตุว่าทำไมต้องทำขนาดนั้น จากเหตุการณ์ครั้งนั้นการมาเยี่ยมของลูกสาวทำให้ความคิดเปลี่ยน น.ช.เล่าว่า “ตอนนั้นผมสัญญากับตัวเองแล้วว่าพี่ ผมเลิกเกรแล้ว ผมอยากออกไปหาลูกสาว ผมนอนร้องไห้อยู่ 3 วันครับพี่ หลังจากวันที่เขามาเยี่ยม”

ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก”

เมื่อถามว่าคิดอย่างไรกับ การตกเป็นผู้ต้องขังชั้น “เลวมาก” หรือมันมีผลอะไรกับเราบ้างหรือไม่ เขาตอบว่า

“...ไม่มีผลเลยพี่ ผมแทบไม่เคยคิดถึงเรื่องนั้นเลยด้วยซ้ำ ผมทำตาม
อารมณ์อย่างเดียวเลยครับ อยากกลับบ้านก็อยากนะพี่แต่ผมใช้อารมณ์นำพี่
พอเกิดเรื่องแล้วก็แล้วไปช่างมัน...”

แต่ตอนนี้อยากกลับบ้านมากๆคิดถึงลูกสาว รู้แล้วว่าออกไปเขายังมีลูกสาวอยู่ หลังจากที่ใช้
ชีวิตในคุกมากกว่า 15 ปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางสรุปปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

กรณีศึกษา	ปัจจัยส่วนบุคคล							
	อายุขณะกระทำผิดครั้งแรก	อายุปัจจุบัน	การศึกษา	สถานภาพ	อาชีพ	ครอบครัวในวัยเด็ก	เสพยา	อายุที่เริ่มเสพยา
P1	21	34	ม.3 (โดนไล่ออก ตอนม. 5)	โสด	รับเหมา ก่อสร้าง	พ่อเป็นบุคคล สาบสูญอยู่กับ ย่า	เสพและ ขาย	17
P2	13	28	ป.6 (โดนไล่ออก)	มีแฟน	ขายยา เสพติด	พ่อแม่แยกทาง อยู่กับแม่ที่มี สามีและลูก ใหม่	เสพและ ขาย	13
P3	16	36	ป.6 (โดนไล่ออก ตอน ม.1)	เลิกร้าง	ขายยา เสพติด	พ่อแม่แยกทาง แม่ตามใจ	เสพและ ขาย	15
P4	14	37	ป.6 (โดนไล่ออก ตอน ม.3)	เลิกร้าง	ขายยา เสพติด	พ่อเสียแม่มี ครอบครัวใหม่ (อยู่กับยาย)	เสพและ ขาย	14
P5	23	40	ป.5 (ออก จากโรงเรียน เพราะไม่ อยากเรียน)	สมรส/มี บุตรอายุ 20 ปี	ขายยา เสพติด	พ่อแม่กรีดขาง ไม่มีเวลาดูแล	เสพ	20
P6	16	40	ม.3 (เกเรไม่ยอม เรียนต่อ)	หย่าร้าง	ขายยา เสพติด	พ่อเสียชีวิต/แม่ ไปต่างประเทศ /อยู่กับญาติ	เสพและ ขาย	16
P7	18	35	ป.ว.ช.	โสด	ผู้ช่วยกึ่ง/ ขายยา เสพติด	พ่อแม่แยกทาง	เสพและ ขาย	12
P8	25	43	ป.6 ถูกไล่ ออกเพราะ เสพกัญชาใน โรงเรียน	มีภรรยา และบุตร	เก็บขยะ	พ่อแม่ทำงาน เก็บขยะ	กัญชา และยาบ้า	11

กรณีศึกษา	ปัจจัยส่วนบุคคล							
	อายุขณะกระทำผิดครั้งแรก	อายุปัจจุบัน	การศึกษา	สถานภาพ	อาชีพ	ครอบครัวในวัยเด็ก	เสพยา	อายุที่เริ่มเสพยา
P9	19	38	ม.2 ออกจากโรงเรียน กลางคัน เพราะเกเร	สมรสมี บุตร 4คน	ขายยา	พ่อแม่แยกทาง ทั้งพ่อและแม่ ขายยาเสพติด	บุหรี่และ ยาบ้า	12
P10	19	39	ม.3 ออก จากโรงเรียน เพราะติดยา เสพติด	เลิกร้าง และมี ครอบครัว ใหม่	ขายยา/ รับจ้างคุม ห้อง	หนีออกจาก บ้าน / พี่ชายติด คุก	ยาไอซ์ และยาบ้า	13
P11	19	26	ม.3 ออก จากโรงเรียน เพราะเข้า สถานพินิจ	มีภรรยา และบุตร 2 คน	ขายยา	พ่อแม่ตามใจ	ยาไอซ์ และยาเค	19
P12	23	35	ป.6 ถูกไล่ ออกตอนอยู่ ม.2	มีภรรยา และบุตร 1 คน	ช่างทาสี	พ่อแม่แยกทาง	ยาบ้า	23 เสพตอน จำคุก
P13	12	37	ป.6 ไม่เรียน ต่อเพราะติด ยาและเกเร	โสด	ขายยา	พ่อแม่แยกทาง	ยาบ้าและ ยาไอซ์	12
P14	14	38	ป.6 ถูกไล่ ออกตอนม.1 เพราะลัก ทรัพย์และ ทะเลาะ วิวาท	โสด	ขายยาลัก และชิง ทรัพย์	พ่อแม่แยกทาง	ยาบ้า	14
P15	27	42	-	มีภรรยา และบุตร	เจ้าของ ร้านค้า โอเค	เติบโตในวงการ นักเลงและ อบายมุข	ไม่เสพ	-

ตารางสรุปปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

กรณีศึกษา	ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการกระทำผิด				
	กระทำผิดในช่วงเป็นเยาวชน	จำนวนครั้งที่กระทำผิด	คดี	กำหนดโทษครั้งปัจจุบัน	กระทำผิดวินัยในเรือนจำ
P1	√	3	คดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	ตลอดชีวิต	ลักลอบสั๊กภายในเรือนจำ
P2	√	5	คดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	จำคุก 25 ปี	ทะเลาะวิวาท การพนัน
P3	√	6	คดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	24 ปี 17 เดือน 15 วัน	รับจ้างสั๊ก ทะเลาะวิวาท การพนัน
P4	√	7	คดีลักทรัพย์ คดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	จำคุก 25 ปี	การพนัน/สั๊กภายใน
P5	√	3	คดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	จำคุก 50 ปี	-
P6	√	4	คดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น และพรบ.อาวุธปืน	จำคุก 37 ปี	ทะเลาะวิวาท
P7	√	4	ทำร้ายร่างกาย และคดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	25 ปี	ลักลอบสั๊กภายใน/ทะเลาะวิวาท
P8	√	4	คดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	25 ปี	-
P9	√	5	คดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายและยาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	22 ปี 6 เดือน	ยาเสพติด มือถือ ทะเลาะวิวาทและลักลอบสั๊ก
P10	√	4	คดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	28 ปี 9 เดือน	ลักลอบสั๊กภายใน
P11	√	2	คดีร่วมกันฆ่าผู้อื่น และยาเสพติด	25 ปี	ทะเลาะวิวาท 4 ครั้ง
P12	√	ครั้งแรก	คดีร่วมกันฆ่า และถูกเพิ่มโทษในเรือนจำฐานเสพยาเสพติด	35 ปี	เสพยา/ใช้มือถือในเรือนจำ ทะเลาะวิวาท รวม 5 ครั้ง
P13	√	4	คดียาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น และคดีปล้น	16 ปี	ยาเสพติด โทรศัพท์มือถือและทะเลาะวิวาท (นับครั้งไม่ถ้วน)
P14	√	มากกว่า 10 ครั้ง	คดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์และยาเสพติดที่มีระดับรุนแรงขึ้น	33 ปี 4 เดือน	ทะเลาะวิวาท (นับครั้งไม่ถ้วน)

กรณีศึกษา	ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการกระทำผิด				
	กระทำผิดในช่วงเป็นเยาวชน	จำนวนครั้งที่กระทำผิด	คดี	กำหนดโทษครั้งปัจจุบัน	กระทำผิดวินัยในเรือนจำ
P15	✓	จำคุกครั้งแรก (กระทำผิดจริงนับไม่ถ้วน)	ร่วมกันปล้นและพยายามฆ่า	26 ปี	ทะเลาะวิวาท (มากกว่า 20 ครั้ง)

ตารางสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

กรณีศึกษา	ปัจจัยแวดล้อมภายใน/ภายนอกเรือนจำ			
	การถูกตีตราจากสังคม	การเรียนรู้พฤติกรรมกระทำผิด	ความเคยชินกับโทษจำคุก	ความรู้สึกต่อชั้นเลวมาก
P1	ไม่เคยสมัครงาน เพราะขายแต่ยาเสพติด	มีเครือข่ายและเรียนรู้วิธีการเอาตัวรอดไม่ให้ถูกจับได้จากการค้ายาเสพติด	พยายามเอาตัวรอดในเรือนจำ	ไม่รู้สึกอะไรแค่เบื่อและเซ็งที่ต้องอยู่นานขึ้น
P2	อคติกับแม่ที่มีครอบครัวใหม่มากกว่าไม่มีใครรัก	เรียนรู้การขายยาเสพติดตั้งแต่เด็ก จากสังคมรอบข้าง	ชินและใช้ชีวิตในเรือนจำมากกว่าข้างนอก	เบื่อที่ต้องอยู่ในเรือนจำนานขึ้น
P3	ถูกตีตราเพราะครอบครัวขายยาเสพติดและติดคุกกันเกือบหมด	เรียนรู้การเสพและขายตั้งแต่วัยเด็กจากชุมชนที่อยู่อาศัย	ชินกับโทษจำคุก เพราะอยู่ข้างในมากกว่าข้างนอก	ไม่ได้รู้สึกอะไร เพราะเคยชิน
P4	ขายยาตั้งแต่เรียน ถูกอาจารย์ ประจานและไล่ออก ชอบสีกลาย	การเข้าเรือนจำทำให้มีเครือข่ายมากขึ้น ส่วนใหญ่จึงทำให้กระทำผิดที่หนักขึ้นและต้องโทษสูงขึ้น	เข้าออกคุกเป็นประจำ ตั้งแต่เป็นเยาวชน ปล่อยตัวออกมาไม่กี่เดือนก็ถูกจับอีก	เคยชินและไม่ได้รู้สึกอะไร อยู่ในคุกยังมีข้าวกิน แต่อยู่ข้างนอก อัจฉริยะ
P5	ไม่ได้ถูกตีตราจากสังคม แต่เป็นเพราะการกระทำตนเอง	ยอมรับว่าได้เครือข่ายจากในเรือนจำ	ไม่ได้รู้สึกชิน แต่คิดว่าทำไปเพราะไม่มีทางเลือกอื่น	ส่วนตัวไม่รู้สีก และครอบครัวคงรู้สึกแย
P6	ถูกเพ่งเล็งจากตำรวจเพราะอยู่ในวงการค้ายา กว่า 20 ปี	เรียนรู้การเอาตัวรอดจากการถูกจับกุมทำให้ยามใจทำมากขึ้น	ไม่เคยชิน แต่ไม่มีงานอื่นให้ทำ จำเป็นต้องทำ	รู้สึกเฉยๆ แคร่รู้สึกว่าจะต้องอยู่นานขึ้น
P7	ไม่ได้ถูกตีตรา แต่เกิดจากการกระทำตนเอง	รู้จักเครือข่ายและเทคนิคการทำผิดจากในเรือนจำ	ไม่ได้เคยชิน แต่ก็สามารถเอาตัวรอดในเรือนจำ	กระทบแค้ในเรื่องต้องใช้เวลาานกว่าจะเลื่อนชั้น

กรณีศึกษา	ปัจจัยแวดล้อมภายใน/ภายนอกเรือนจำ			
	การถูกตีตราจากสังคม	การเรียนรู้พฤติกรรมกระทำผิด	ความเคยชินกับโทษจำคุก	ความรู้สึกต่อชั้นเลวมาก
P8	ถูกเพ่งเล็งจากตำรวจเรื่องยาเสพติด	เรียนรู้และได้เครือข่ายยาเสพติด	ยังไม่ชิน เพราะเพิ่งมีภรรยาและบุตรก่อนต้องโทษปัจจุบันจึงอยากกลับไปใหม่	อยากทำตัวให้ดีขึ้น เพื่อได้เลื่อนชั้น
P9	คนที่โตมาจากสลัมก็เป็นแบบนี้เกือบหมด	เรียนรู้จากครอบครัวและสภาพชุมชนที่อาศัยเป็นแหล่งขายยา	เคยชินเพราะคนในครอบครัวก็ติดคุก	กระทบต่อความรู้สึกญาติพี่น้อง
P10	ตีตราตนเองจากการสักรายในเรือนจำ	เรียนรู้จากคนในครอบครัวและคนใกล้ชิด	ยังไม่เคยชินแต่เรียนรู้การเอาตัวรอดในเรือนจำ	รู้สึกแข็งที่กว่าจะได้เลื่อนชั้นยาวนานขึ้น
P11	ถูกเพ่งเล็งเพราะเป็นพ่อค้ายาเสพติด	เกรและคบกับเพื่อนที่เป็นแก๊งค์ค้ายาเสพติด	ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ อารมณ์ร้อน	ไม่รู้สึกอะไร แต่ทำให้พ่อแม่รู้สึกผิดหวัง
P12	การกระทำผิดวินัยซ้ำซากทำให้ไม่สามารถเปลี่ยนตัวเองได้	ซึมซับความรุนแรงตั้งแต่วัยเด็กจากพ่อทำร้ายแม่สู่การก่อคดีฆ่า	เรือนจำเป็นจุดเปลี่ยนชีวิตให้ก้าวสู่ด้านมืดที่สุดและเคยชินเพราะสามารถแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	ไม่มีผลต่อความรู้สึกให้อยากปรับเปลี่ยนพฤติกรรม แต่ทำให้อยู่ยาวนานขึ้น

กรณีศึกษา	ปัจจัยแวดล้อมภายใน/ภายนอกเรือนจำ			
	การถูกตีตราจากสังคม	การเรียนรู้พฤติกรรมกระทำผิด	ความเคยชินกับโทษจำคุก	ความรู้สึกต่อชั้นเลวมาก
P13	อยู่ในชุมชนแออัดที่เป็นแหล่งยาเสพติด	เรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็กในการเสพและขายยาเสพติด	เคยชินตั้งแต่เป็นเยาวชนถูกควบคุมตัวในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ถึง 3 ครั้ง	รู้สึกดีที่อยู่ในชั้นเลวมากมาโดยตลอด เพราะเจ้าหน้าที่ทำอะไรไม่ได้แล้ว
P15	อยู่กับสภาพแวดล้อมของอบายมุข	เรียนรู้จากครอบครัวและสังคมแวดล้อมที่อยู่กับการคุมขังและคุมขัง	กระทำผิดตั้งแต่เป็นวัยรุ่น อารมณ์ร้อนและไม่ยอมใคร	ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกว่า 20 ครั้ง

สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

ลักษณะทางประชากร	ความสอดคล้องกัน
-อายุ	กระทำผิดครั้งแรกตั้งแต่เป็นเยาวชน และเคยเข้าสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
-อาชีพ	มีรายได้จากการขายยาเสพติดเป็นหลัก อาชีพอื่นเป็นเพียงอาชีพเสริมเพื่อปิดบังการกระทำผิด
-การศึกษา	จบการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา และถูกไล่ออกหรือออกจากโรงเรียนกลางคัน
-ฐานความผิด	กระทำผิดในคดียาเสพติดเป็นหลัก และมีระดับความรุนแรงที่มากขึ้นตามลำดับ ทำให้กำหนดโทษสูงขึ้น โดยส่วนใหญ่กำหนดโทษเกินกว่า 20 ปีถึงตลอดชีวิต
-จำนวนครั้งที่ต้องโทษ	ต้องโทษจำคุกเกิน 3 ครั้งขึ้นไป แต่การกระทำผิดจริงที่ไม่ได้ถูกจับกุมนับครั้งไม่ถ้วนในหลายราย
ปัจจัยแวดล้อมทางสังคม	ความสอดคล้องกัน
ความผูกพันทางสังคม	เติบโตในครอบครัวที่แตกแยก ไม่ได้ได้รับความรักและความอบอุ่นจากครอบครัว หรือมีพ่อแม่ แต่ไม่มีเวลาในการอบรมขัดเกลา
การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม	มีการเรียนรู้พฤติกรรมและการกระทำผิดตั้งแต่เป็นเยาวชนจากชุมชนแวดล้อมหรือเพื่อนที่คบ และการเข้าสถานพินิจและเรือนจำเป็นจุดเปลี่ยนให้ได้เรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมที่มากขึ้น ทั้งเทคนิค วิธีการและเครือข่าย ทำให้ยากต่อการปรับเปลี่ยนตนเอง
การถูกตีตราจากสังคม	ส่วนใหญ่ถูกเพ่งเล็งจากตำรวจมากกว่า เพราะเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด และโดยมากสกลายตามตัวหรือบนหน้า ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าเคยต้องโทษจำคุก

จากประเด็นสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลเป็นภาพรวมของผู้ต้องขังชั้นเลวมากทั้ง 15 ราย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ภาพรวมลักษณะภูมิหลังของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังชั้นเลวมากส่วนใหญ่ มีข้อมูลลักษณะทางประชากรสอดคล้องกับที่ได้มีการนำข้อมูลจากฐานระบบคอมพิวเตอร์มาวิเคราะห์ โดยเฉพาะในด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ มีอายุขณะกระทำผิดในวัยรุ่น อายุไม่มากนัก ทำให้ขาดความยั้งคิด และขาดโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวข้องกับอบายมุขและยาเสพติดตั้งแต่วัยเรียน นำไปสู่วงจรของการกระทำผิด ซึ่งยังมีอายุน้อยเท่าไร โอกาสที่จะกลับไปกระทำผิดซ้ำจนติดเป็นนิสัยยังมีมากขึ้น โดยเฉพาะในคดียาเสพติด และเมื่อเคยชินกับการถูกลงโทษจำคุก และขาดความผูกพันกับคนใน

ครอบครัว ทำให้ผลักดันตัวเองออกจากสังคมภายนอก และไม่เกรงกลัวที่จะกระทำผิดวินัยและถูกลงโทษ เพราะทำไปเพื่อความอยู่รอด สอดคล้องกับทฤษฎีควบคุมทางสังคม (Social bonding Theory) ที่เชื่อพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นผลมาจาก พันธะของบุคคลที่มีต่อสถาบันทางสังคมได้อ่อนแอหรือถูกทำลาย (Hirshi, 1961 อ้างถึงใน พรชัย ชันดี, 2553) ดังนั้น บุคคลที่ขาดพร่องในความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มในสังคม ซึ่งได้แก่ครอบครัว โรงเรียน ในขณะเดียวกัน เมื่อขาดข้อผูกมัด กับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม กล่าวคือ โดนไล่ออกจากโรงเรียน มักจะมีแนวโน้มที่จะผลักดันให้เกิดการไปรวมกลุ่มกับเพื่อนที่เสพยาเสพติด หรือเกี่ยวข้องกับอบายมุข และมีความเชื่อในสิ่งๆ ว่าเงินจะสามารถหาความสุขให้ตนเองและครอบครัวได้ นำไปสู่การประกอบอาชญากรรม ดังที่กรณีศึกษาผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ได้กล่าวว่า

“...ผมเรียนจบแค่ ป. 6 เพราะเรียนต่อมัธยมก็โดนไล่ออกจากเรียนตอนชั้น ม. 2 เนื่องจากครูจับได้ว่าจำหน่ายยาเสพติดในโรงเรียน การเสพยาทำให้ผมลืมความน้อยใจ แม่ทิ้งผมอยู่กับยายตั้งแต่เด็ก พ่อกับแม่แยกทางกัน แม่เองก็มีครอบครัวใหม่ และมีลูกใหม่ด้วย เขาคงไม่ได้รับผมหรอก...”

กรณีศึกษา P1

สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2563

“...ลูกผมอยากกินเอ็มเควันเกิดอยากได้ของขวัญอยากได้ของเหมือนเพื่อนที่โรงเรียนวัน ๆ หนึ่งผมต้องใช้เงินสองสามพันเพื่อให้ลูกสองคนพ่คิดว่างานไหนจะ ทำให้ผมมีรายได้พอใช้...”

“...ผมต้องมีชีวิตต่อไปให้ได้เพื่อดูแลแม่กับลูกอีก 2 คนตอนนี้ลูกผมอยู่ม. 4 อาศัยอยู่กับพี่ชายผมส่วนลูกอีกคนอยู่กับแม่ยายซึ่งแม่ยายไม่ชอบผมอยู่แล้ว เพราะเขาฐานะดีผมเป็นคนมีการศึกษาน้อยให้ผมไปทำงานได้วันละสองสามร้อยทำงานเป็นสิบปีคงไม่มีบ้านสักหลังแน่ถ้าผมต้องเกมคุกก็ชินสำหรับผมแล้ว...”

กรณีศึกษา P5

สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2563

2.2 การเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุขก่อนต้องโทษ

จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังชั้นเลวมากส่วนใหญ่ ทั้งหมดมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตั้งแต่เป็นเยาวชน ในช่วงที่เรียนอยู่ในระดับประถมหรือมัธยมศึกษาตอนต้น เริ่มต้นจากการเสพจนติด และผันตัวเองไปสู่การขายยาเสพติด และถูกจับกุมเข้าสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร สอดคล้องกับทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน ของเอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland's Differential Associations Theory) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมทางอาชญากรเรียนรู้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ซึ่งความประพฤตินี้แสดงมาในลักษณะอาชญากร ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอในการติดต่อ และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ส่วนใหญ่การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นตั้งแต่เป็นเยาวชน ในสภาพแวดล้อมที่ผู้ต้องขังเติบโตมา โดยเฉพาะในครอบครัวที่ขายยาเสพติดและคนในครอบครัวต้องโทษจำคุก คุณบ่อน คุณช่อง อยู่ในชุมชนแออัดที่เป็นแหล่งยาเสพติด ตลอดจนการเข้าไปอยู่ในสถานพินิจ และเรือนจำ ทำให้ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการที่หลากหลายขึ้น มีเครือข่ายยาเสพติดมากขึ้น นำไปสู่การกระทำผิดติดนิสัย ส่วนใหญ่ต้องโทษจำคุกเกินกว่า 3 ครั้งขึ้นไป โดยมีข้อความจากการสัมภาษณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

“...ผมจบแค่ป.6 เพราะขณะเรียนต่อ ม.1 ก็ถูกไล่ออกเนื่องจากทะเลาะวิวาทบ่อยครั้ง โดนทัณฑ์บนนับครั้งไม่ถ้วน เมื่อโรงเรียนเชิญผู้ปกครองไปที่โรงเรียน แม่ก็มักจะทะเลาะกับครูเพราะเข้าข้างผม สุดท้ายผมจึงออกจากโรงเรียน หลังจากออกจากโรงเรียนก็อยู่แต่กับเพื่อนที่เสพยาด้วยกันเนื่องจากอยู่ในแหล่งยาเสพติดครอบครัวผมจึงขายยาบ้า โดยทั้งแม่และน้องอีกสองคนถูกจับเช่นเดียวกัน...”

กรณีศึกษา P5

สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2563

“...ผมเริ่มเสพยาตั้งแต่เรียน พอเสพก็เริ่มขายด้วยเลย เพราะเพื่อนแถวบ้านที่กินเที่ยวกลางคืนด้วยกันชวนเสพ เลยซื้ก็เลยไปโรงเรียน และก็ออกจากโรงเรียนเพราะมั่วแต่เสพยา ใครห้ามก็ไม่ฟัง...”

กรณีศึกษา P5

สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2563

2.3 ประวัติการกระทำผิด

จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังชั้นเลวมากส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดมีประวัติการกระทำผิดมากกว่า 3 ครั้งและเกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด ในระดับที่มีความรุนแรงขึ้น มีเพียงรายเดียวที่กระทำผิดครั้งแรกและถูกลดชั้นเนื่องจากการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ ลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าเรือนจำ สอดคล้องกับผลการศึกษาของGendreau, Goggin และ Law (1997) พบว่าทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้านสังคมประวัตินิยมหลังก่อนต้องโทษและอายุเป็นตัวทำนายปัจจัยส่วนบุคคลที่แข็งแกร่งที่สุด ต่อการลงโทษทางวินัย ตลอดจนการศึกษาวิจัยของ สุภาพร อุพาลาบัตร (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทยปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงของเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนที่อายุที่กระทำผิดครั้งแรกน้อยกว่า 14 ปี การมีทัศนคติที่ดีต่อการกระทำผิด ระดับสติปัญญาการมีพฤติกรรมก้าวร้าว การเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มเพื่อนนักเลง การสื่อสารในครอบครัวที่ไม่ดี การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่แน่นอน และการอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับ การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย การอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งสามารถทำนายความแปรปรวนของการกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงของเด็ก และเยาวชนไทยได้ร้อยละ 86.2 และมีความตรงในการทำนายได้ถูกต้องร้อยละ 93.06 โดยมีข้อความจากการสัมภาษณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

“...ผมติดคุกครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 ครั้งแรก ถูกตัดสินจำคุกแค่ 1 ปี 3 เดือน พอกระทำผิดซ้ำ จึงโดนเพิ่มโทษ เป็น 3 ปี จริงๆ ผมก็ขายเล็กๆน้อยๆ เป็นแค่รายย่อย ขายครั้งละไม่กี่ 10 เม็ด แต่หลังจากต้องโทษครั้งที่ 2 และพ้นโทษออกไป เริ่มผันตัวเองเป็นผู้ค้ารายใหญ่ขึ้น และเรียนรู้วิธีที่จะรอดจากการถูกจับได้ ซึ่งเรียนรู้จากเพื่อนข้างใน เริ่มใช้วิธีคล้ายๆเป็นพ่อค้าคนกลาง ภาษา

ผู้ค้ายาเสพติดเรียกว่า “ไม่จับยา” จนพลาด มาอีกรอบ ครั้งนี้หนักถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต และถูกจัดชั้นให้อยู่ในชั้นเลวมาก เนื่องจากกระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 3...”

กรณีศึกษา P1

สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2563

2.4 พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ

จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังชั้นเลวมากส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดมีพฤติกรรมที่ละเมิดต่อกฎระเบียบวินัยของเรือนจำ ไม่เชื่อฟังคำสั่ง

“...ผมขอบอกรอยสัก และทุกครั้งที่ถูกจำคุกจะสักทุกครั้งจนรอยสักเต็มตัวทั้งแขนและขา ผมขอสักชื่อเพื่อนในคุก ชื่อภรรยา และคำที่มันกินใจ แบบคนที่ไว้ใจสุดทำร้ายที่สุด ถ้าถามว่าทำไมถึงสักชื่อเพื่อน ก็เพราะต้องการแสดงออกว่ารักกันมาก มันเป็นวิถีวัยรุ่นในคุกก็เป็นแบบนี้แหละพี่ การกระทำผิดวินัยในเรือนจำเป็นเรื่องปกติ ผมเคยลักลอบเปิดโต๊ะบอลพอยเกม ก็ถูกส่งไปฝึกแบบเข้มข้น 2 ปียังไม่รู้สึกเซ็ดหลายการถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากมันไม่ได้รู้สึกอะไรมากก็แค่เบื่อที่อยู่ยาวกว่าเดิม ไม่เหมือนก่อนโดนขังเดี่ยวและงดเยี่ยม 3 เดือน แต่คงไม่เป็นอะไรเพราะ ตอนนี้จะ 2 ปีแล้วยังไม่เคยมีใครมาเยี่ยมผมเลยสัญญากับน้ำไว้ว่าจะสร้างบ้านให้เขารอบที่แล้วพันโทขออกไปแค่บวชให้ยังไม่ทำตามสัญญาทั้งหมด...”

กรณีศึกษา P5

สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2563

2.5 ภาพรวมความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังชั้นเลวมากส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากเหมือนกัน คือ การใช้คำเรียกชื่อชั้นว่า “เลวมาก” ไม่ได้มีผลกระทบต่อความรู้สึก แต่สิ่งที่กระทบแท้จริงแล้ว คือการถูกตัดสิทธิประโยชน์ต่างๆ และการต้องครองขังนานขึ้นกว่าจะได้มีโอกาสเลื่อนชั้น ซึ่งเมื่อก่อนไม่ได้เป็นแบบนี้ กรมราชทัณฑ์เพิ่งมาปรับเปลี่ยนแก้ไขกฎหมายไม่นานมานี้ เมื่อตกอยู่ในชั้นเลวมาก จึงขาดแรงจูงใจในการเข้ากิจกรรมต่างๆ และเคยชินกับโทษจำคุก ไม่ได้รู้สึกเกรงกลัว ดังเช่นที่ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก สอดคล้องกับทฤษฎีติดตรา (Labeling Theory) จะมีความคิดหรือความเชื่อที่ตนเองเป็นบุคคลมีบุคลิกอย่างไร ขึ้นอยู่กับการที่คนในสังคมโดยเฉพาะบุคคล ที่ใกล้ชิดได้กำหนดความหมายให้ ซึ่งบุคคลดังกล่าวก็จะแสดงออกหรือมีบุคลิกตามความเชื่อที่ตนเองถูกบุคคลอื่นกำหนดให้เป็นเช่นนั้น การถูกติดตราว่าเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก จึงทำให้รู้สึกว่าไม่มีอะไรจะเสีย และกลายเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนแบบถาวร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของเพลินใจ แต่เกษมและคณะ (2549) เรื่อง เบื้องหลังชีวิตของอาชญากรมืออาชีพ พบว่าส่วนใหญ่เคยถูกจับกุมดำเนินคดี 2-4 ครั้ง แต่ทำผิดจริงทั้งที่เคยถูกจับกุมและไม่เคยถูกจับกุมนับครั้งไม่ถ้วน โดยในการกระทำผิดจะทำโดยตั้งใจ มีการวางแผนไตร่ตรองไว้ก่อนอย่างรัดกุม ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันสู่การเป็นอาชญากรมืออาชีพ คือ ความต้องการทรัพย์สินเงินทองตอบสนองความต้องการของตนเอง เพราะทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ได้รับการยอมรับจากสังคมโดยมีการศึกษาที่ให้สัมภาษณ์น่าสนใจ ดังนี้

“...ผมว่าคำว่า ชั้นเลวมากไม่ได้ส่งผลต่อความรู้สึกติดตราอย่างที่คิดกันครับ ผมแค่เบื่อ เบื่อที่ต้องอยู่นานขึ้นกว่าจะได้เลื่อนชั้นเป็นนักโทษชั้น ดี ดีมาก จนถึงชั้นเยี่ยม ใช้เวลานานมาก อกภัยโทษมาผมก็ไม่ได้ แต่ถ้าถามว่าผมรู้สึกอะไรกับคำนี้มั๊ย ไม่รู้สึกครับ” และอีกอย่างผมไม่กลัวการติดคุกครับ..”

กรณีศึกษา P5

สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2563

“...ผมก็ไม่รู้จะอธิบายอย่างไร แต่ผมว่าเขาไม่น่าใช้คำนี้ มันฟังแล้วยังไงไม่รู้ ตัวผมไม่เท่าไร แต่ญาติพี่น้องผมบางคนเขาไม่เข้าใจ เขาไม่รู้ว่ามันมีชั้นนี้อยู่ด้วย เขาก็จะถามว่าผมไปทำอะไรเขาถึงให้ผมอยู่ชั้นนี้ ผมว่าควรเปลี่ยนคำเรียกครับ มันน่าจะมีคำที่ฟังแล้วดูดีกว่านี้...”

กรณีศึกษา P7

สัมภาษณ์, 22 พฤษภาคม 2563

“...ตลอดระยะเวลาที่ติดมา 12 ปี ผมเองเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากมาตลอด และไม่เคยได้รับสิทธิประโยชน์ใดๆ ไม่เคยได้รับพระราชทานอภัยโทษกับเขาเลย แต่ผมเองก็ไม่ได้สนใจนะ เพราะตอนกระทำผิดวินัยครั้งที่ 2 ผมยอมรับแทน ว่าเป็นเจ้าของโทรศัพท์ที่ถูกจับได้จากการจู่โจมตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ทำให้ผมได้สิ่งตอบแทนหลายอย่างจากการรับผิดในครั้งนั้น จากขาใหญ่เจ้าของตัวจริง เขาส่งเงินให้แม่และพี่สาวทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่มากพอสมควร สำหรับความผิดครั้งนี้ ผมว่ามันคุ้มค่า...”

กรณีศึกษา P12

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY
สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2563

3. ผลการศึกษาจากการประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ (Focus Group)

จากการประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่เรือนจำ/ทัณฑสถานกลุ่มเป้าหมาย 3 แห่ง ประกอบด้วย เรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำกลางคลองเปรม และทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จำนวน 3 ครั้ง รวม 33 คน ในด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัย สามารถสรุปประเด็นสำคัญในภาพรวมได้ดังนี้

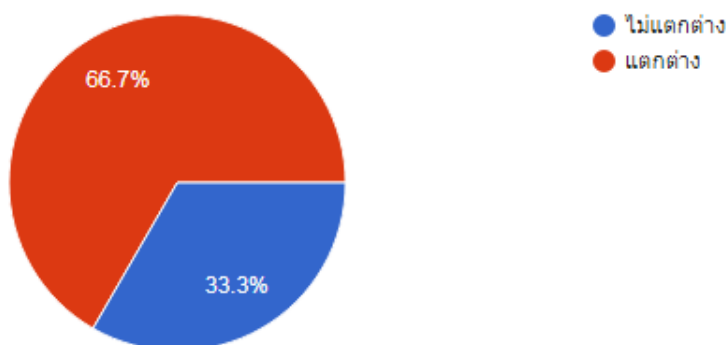
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ผู้ให้ข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 51.5 รองลงมาอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 36.4 มีกลุ่มที่อายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 12.1 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโทสูงสุด ร้อยละ 42.4 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี ร้อยละ 36.4 ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 18.2 มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 51.5 รองลงมาคือประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี ร้อยละ 36.4

ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ และนักทัณฑวิทยาในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 39.4 และร้อยละ 36.4 ตามลำดับ มีตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ เพียงร้อยละ 12.1 ในระดับปฏิบัติงาน/ปฏิบัติการ ร้อยละ 51.5 และชำนาญงาน/ชำนาญการ ร้อยละ 48.5 สังกัดส่วนควบคุมรักษาการณ์และส่วนทัณฑปฏิบัติจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 24.2 รองลงมาคือส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง ร้อยละ 21.2

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

จากประสบการณ์ในควบคุมและแก้ไขผู้ต้องขัง พฤติกรรมผู้ต้องขังในแต่ละชั้นมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขัง เมื่อถามในประเด็นที่ว่า “พฤติกรรมของผู้ต้องขังในแต่ละชั้นมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร”

เจ้าหน้าที่ ที่ตอบว่าแตกต่างกันส่วนใหญ่ให้ความสำคัญไปที่เรื่องวินัยของผู้ต้องขัง กล่าวคือ ผู้ต้องขังชั้นดีขึ้นไปจะประพฤติตัวอยู่ในระเบียบวินัย มากกว่าผู้ต้องขังชั้นเลวมากหรือชั้นเลว ที่มักจะทำผิดวินัยในเรือนจำอยู่บ่อยครั้ง

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขัง เมื่อถามในประเด็นที่ว่า “ท่านคิดว่าผู้ต้องขังชั้นเลวมากสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้หรือไม่ เพราะเหตุใด”

-เชื่อว่าสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้-

- เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนแก้ไขได้ สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมได้ แต่ยาก และต้องใช้เวลานาน
- เชื่อว่าปรับเปลี่ยนได้ แต่ตัวเขาเองต้องคิดจะเปลี่ยน
- เชื่อว่าปรับเปลี่ยนได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม สังคมให้โอกาส
- เชื่อว่าปรับเปลี่ยนได้ โดยกรมราชทัณฑ์ต้องใช้แนวทางเฉพาะและเข้มงวด

-เชื่อว่าไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้-

- เชื่อว่าสภาพแวดล้อมและสังคมที่เขาอยู่ทำให้เขาไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้
- ด้วยความที่เป็นคนขี้เกียจแต่อยากมีรายได้สูง ทำให้เลือกที่จะกระทำผิดอยู่เรื่อยๆ ไม่เกรงกลัวการจำคุก

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในประเด็นคำถาม “ท่านคิดว่าแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชั้นต่างๆ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด”

- โดยสรุปคือเห็นว่าแตกต่างกันมาก ในเรื่องของสิทธิของผู้ต้องขัง อย่างเช่นการตี ตรวนผู้ต้องขัง สิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลซึ่งปัจจุบันพัฒนาไปมาก
- แตกต่างในเรื่องของการเลื่อน-ลดชั้น , การพักโทษและลดการลงโทษ ซึ่งปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ไปค่อนข้างมาก

***ในส่วนที่เห็นว่าไม่แตกต่างหรือแตกต่างกันน้อยมาก มองว่าหลักสูตรต่างๆโปรแกรมต่างๆที่ใช้กับผู้ต้องขังไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง เป็นรูปแบบเดิมๆ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในประเด็นคำถาม “ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังถูกลดชั้นและตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก”

- ตัวผู้ต้องขังเอง
- สภาพครอบครัว
- สภาพแวดล้อม สังคม
- สังคมไม่ให้โอกาส, ขาดระเบียบวินัย, เกิดจากสภาพแวดล้อมในเรือนจำ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในประเด็นคำถาม “กรมราชทัณฑ์ควรเน้นที่การควบคุมหรือให้ความสำคัญกับการแก้ไขพฤติกรรม กับผู้ต้องขังชั้นเลวมาก เพราะเหตุใด”

-กลุ่มที่มองว่าควรเน้นการควบคุม เป็นหลัก-

- มองว่าการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยในเรือนจำ ต่อให้ทำได้ดีเพียงใด แต่เมื่อผู้ต้องขังกลุ่มนี้พ้นโทษออกไป เมื่อกลับสู่สังคมก็จะมีพฤติกรรมแบบเดิม
- มองว่าผู้ต้องขังกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำซาก เคยให้โอกาสแล้วแต่ก็ยังกลับมากระทำผิดเหมือนเดิม
- มองว่าควรเน้นการควบคุม เพื่อให้เช็ดหลาย หลายจำ
- มองว่าควรเน้นการควบคุม โดยแยกออกจากผู้ต้องขังกลุ่มอื่นอย่างชัดเจน ป้องกันการเรียนรู้ในเรือนจำ

-กลุ่มที่มองว่าควรเน้นการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย-

- เชื่อว่าการควบคุมไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ เมื่อพ้นโทษออกไปก็จะกลับมากระทำผิดอีก จึงควรเน้นการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย
- เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนสามารถแก้ไขได้
- เชื่อว่าคนเรากระทำผิดเพราะความจำเป็น เช่น เพราะครอบครัว ทัศนคติ สังคม
- เชื่อว่าต้องเน้นการแก้ไข เพราะถึงอย่างไรผู้ต้องขังกลุ่มนี้ก็ต้องพ้นโทษกลับไปสู่สังคม ทำอย่างไรจะให้สังคมปลอดภัย

ความแตกต่างในด้านการควบคุมพฤติกรรม ประกอบด้วยความคิดเห็นดังนี้

“...ผู้ต้องขังชั้นเลวหรือเลวมาก ซึ่งปัจจุบันเรียกว่าชั้นต้องปรับปรุง หรือปรับปรุงมากมี 2 ด้านคือ ด้านอยากปรับปรุงพฤติกรรมปฏิบัติตามระเบียบของเรือนจำเพื่อให้ผ่านการเลื่อนชั้น กับด้านลบ คือชั้นก็แยะอยู่แล้วก็ ทำตัวให้แยะเลย ไม่สนใจไม่มีอะไรให้ลดชั้นอีกแล้ว...”

เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวาง

ประชุมกลุ่มย่อย, 21 พฤษภาคม 2563

“...ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก มีจำนวนน้อยมากที่มีพฤติกรรมเป็น อันตรายต่อสังคม แต่มีจำนวนมากที่ไม่ได้เป็นตัวอันตรายต่อสังคม แต่ กระทบผิดเนื่องจากสภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ เช่นคดียาเสพติด...”

เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวาง

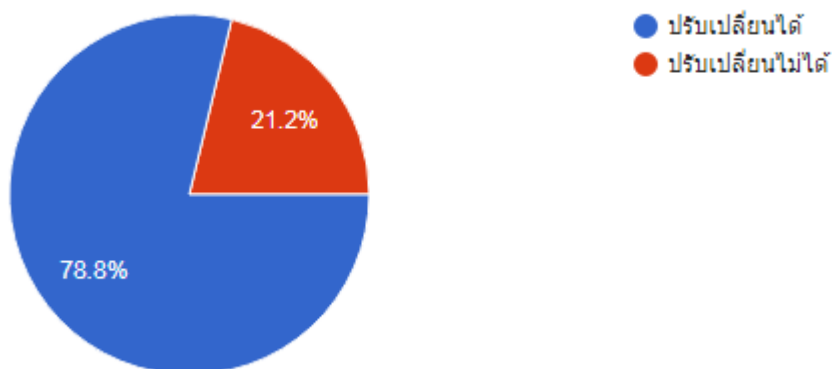
ประชุมกลุ่มย่อย, 21 พฤษภาคม 2563

“...ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำมา 3 ครั้งขึ้นไป ซึ่งมีปัจจัยหลายสาเหตุ เช่น เศรษฐกิจ ภาวะอารมณ์ จากแรงกดดัน หาก เรือนจำแก้ไขตรงตามเหตุที่เกิด อาจจะสามารถทำให้ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้...”

เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางคลองเปรม

ประชุมกลุ่มย่อย, 22 พฤษภาคม 2563

ความคิดเห็นว่าผู้ต้องขังชั้นเลวมาก สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมได้หรือไม่
เพราะเหตุใด

“...เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความดีด้วยจิตสำนึกของตัวเอง การสอนให้พวกเขามีวิธีคิดที่ดี ให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนเปิดความเคยชิน จะสามารถปรับเปลี่ยนได้...”

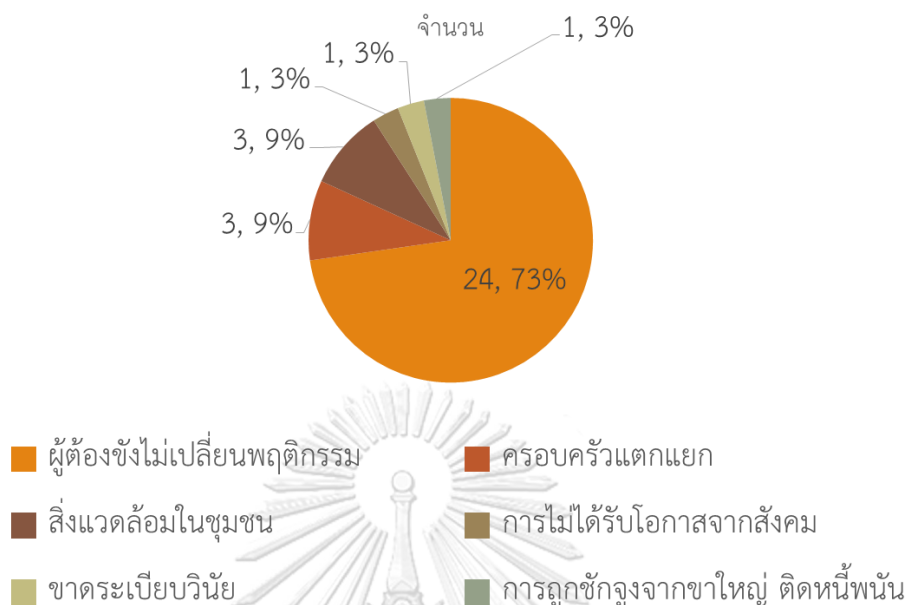
เจ้าหน้าที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง
ประชุมกลุ่มย่อย, 25 พฤษภาคม 2563

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

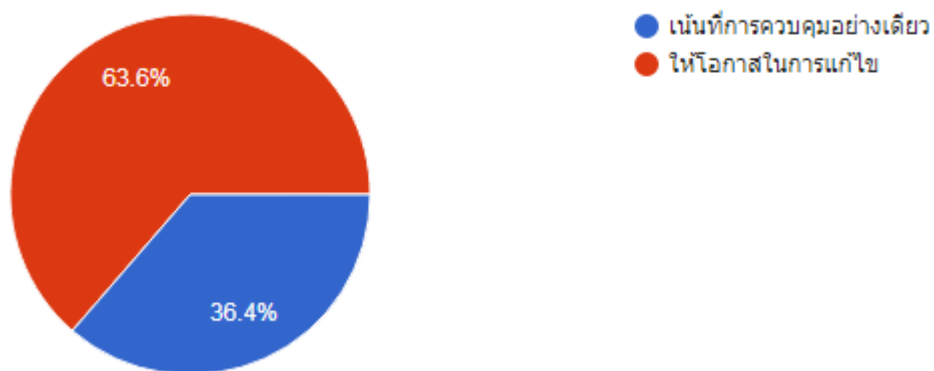
“...ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำมา 3 ครั้งขึ้นไป ซึ่งมีปัจจัยหลายสาเหตุ เช่น เศรษฐกิจ ภาวะอารมณ์ จากแรงกดดัน หากเรือนจำแก้ไขตรงตามเหตุที่เกิด อาจจะสามารถทำให้ผู้ต้องขังชั้นเลวมากปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้...”

เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางคลองเปรม
ประชุมกลุ่มย่อย, 22 พฤษภาคม 2563

ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังถูกลดชั้นและตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

กรมราชทัณฑ์ต้องดำเนินการอย่างไรกับผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ควรเน้นที่การควบคุม หรือควรให้ความสำคัญกับการแก้ไข เพราะเหตุใด

เหตุผลของกลุ่มที่เน้นการควบคุม

“...แก้ไขปรับปรุงได้อย่างไร หรือเลวอย่างไร เมื่อออกมาสู่ภายนอก
ความเป็นตัวตนก็กลับมา...”

เจ้าหน้าที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง
ประชุมกลุ่มย่อย, 25 พฤษภาคม 2563

เหตุผลของกลุ่มที่เน้นการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย

“...กรมราชทัณฑ์มีภารกิจในการควบคุมแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง หาก
เน้นเรื่องการควบคุมผู้ต้องขังอย่างเดียวก็จะมีจำนวนผู้ต้องขังมากขึ้น เมื่อครบ
กำหนดการควบคุมปล่อยตัวออกไปก็เกิดการกระทำผิดซ้ำและกลับเข้ามาอีก
หากในกระบวนการควบคุมมีการแก้ไขที่ชัดเจน เช่น การฝึกวิชาชีพที่เป็น
ความต้องการของตลาดจริงๆ ผู้ต้องขังมีความรู้ในวิชาชีพหลากหลายวิชาเมื่อ
ปล่อยตัวออกไปก็สามารถไปประกอบอาชีพได้จริง ทำให้ได้รับการยอมรับจาก
ครอบครัวและสังคม กรมราชทัณฑ์ควรกล้าฝึกวิชาชีพหรือจัดหาแรงงานรับจ้าง
ที่เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังจริงๆ งานที่ให้ผู้ต้องขังทำทุกวันนี้เช่นถักอวน พับ
ถุงกระดาษ งานประดิษฐ์ เย็บปักถักร้อย เป็นงานที่ใช้แรงงานมาก ผลตอบแทน
ต่ำ ผู้ต้องขังเมื่ออยู่ข้างนอกไม่สามารถทำเองได้เพียงลำพัง หรือทำก็ไม่พอกิน
เย็บอวนแต่ละผืนต่อคนใช้เวลา 1-2 วัน ค่าจ้าง 30 บาทต่อผืน ยังไม่พอซื้อข้าว
สักจานเลย...”

เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางคลองเปรม
ประชุมกลุ่มย่อย, 22 พฤษภาคม 2563

“...การควบคุมไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ อีกทั้งยังจะส่งผลต่อความก้าวร้าว ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มโปรแกรมเฉพาะและมีการแสวงหาวิธีการแก้ไขที่เหมาะสมกับคนกลุ่มนี้ให้มากขึ้น และติดตามการเปลี่ยนแปลงหลังการปล่อยตัวให้มากขึ้น...”

เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวาง

ประชุมกลุ่มย่อย, 21 พฤษภาคม 2563

4. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ประการแรกของการศึกษาลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ทั้งข้อมูลจากฐานระบบคอมพิวเตอร์ ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังชั้นเลวมากส่วนใหญ่ มีข้อมูลลักษณะทางประชากรสอดคล้องกัน โดยเฉพาะในด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ มีอายุขณะกระทำผิดในวัยรุ่น อายุไม่มากนัก ทำให้ขาดความยั้งคิด และขาดโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวข้องกับอบายมุขและยาเสพติดตั้งแต่วัยเรียน นำไปสู่วงจรของการกระทำผิด ซึ่งยังมีอายุน้อยเท่าไร โอกาสที่จะกลับไปกระทำผิดซ้ำจนติดเป็นนิสัยยังมีมากขึ้น โดยเฉพาะในคดียาเสพติด และเมื่อเคยชินกับการถูกลงโทษจำคุก และขาดความผูกพันกับคนในครอบครัว ทำให้ผลักตนเองออกจากสังคมภายนอก และไม่เกรงกลัวที่จะกระทำผิดวินัยและถูกลดชั้น เพราะทำไปเพื่อความอยู่รอด ส่วนผู้ต้องขังชั้นเลวมากที่เกิดจากการถูกลดชั้นจากการกระทำผิดวินัยเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 พบว่ามีเฉพาะในกลุ่มผู้ต้องขังชาย โดยเฉพาะในกรณีลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าเรือนจำ และความผิดฐานหลบหนีสถานที่ควบคุม

ภูมิหลังด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีอาชีพที่ไม่มั่นคง คือรับจ้างทั่วไป รองลงมาคือ เกษตรกร ค้าขาย และว่างงานมีจำนวนใกล้เคียงกัน สะท้อนให้เห็นว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิตที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้าขายยาเสพติด เพราะรายได้ไม่เพียงพอ จึงกระทำผิดซ้ำและกลายเป็นผู้กระทำผิดติดนิสัย (Habitual Offenders) สอดคล้องกับการศึกษาของ Grant Duwe, (2017) ที่ศึกษาการทำผิดระเบียบวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำ ถือเป็นความล้มเหลวของผู้ต้องขังที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของสถาบัน (Camp et al., 2003) พบว่าปัจจัยทั้งระดับบุคคลและระดับสถาบันมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ โดยทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้านสังคม ประวัติภูมิหลังก่อนต้องโทษและอายุเป็นตัวทำนายปัจจัยส่วนบุคคลที่แข็งแกร่งที่สุด ต่อการลงโทษ

ทางวินัย และการศึกษาของ Gendreau, Goggin, and Law (1997) ที่พบว่า ความสำเร็จตามความคาดหวังทางสังคม เช่น การศึกษา การจ้างงาน สถานภาพสมรส ฯลฯ ปัจจัยด้านครอบครัว และเชื้อชาติมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ

สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ทั้ง 15 ราย พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจคือ ข้อมูลปัจจัยภูมิหลัง ด้านครอบครัว ส่วนใหญ่มีปัญหาความแตกแยกในครอบครัวหรือเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาแยกทางกันหรือเติบโตมาจากญาติพี่น้อง ขาดความอบอุ่นและทำตัวมีปัญหาเพื่อเรียกร้องความสนใจ กลายเป็นคนติดเพื่อน และหันเข้าหายาเสพติด สอดคล้องกับทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social Bond Theory) ที่มีสมมติฐานว่า พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นผลมาจาก พันธะของบุคคลที่มีต่อสถาบันทางสังคมได้อ่อนแอหรือถูกทำลาย (Hirshi, 1961) และองค์ประกอบที่สำคัญคือในด้านความผูกพัน (Attachment) เพราะการที่บุคคลมีความผูกพัน หรือความรักใคร่กับบุคคลอื่น หรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ส่งผลให้บุคคลสร้างความรู้สึกร่วมหรือสำนึกร่วม ที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคม ดังนั้นความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์หรือด้านความรักของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม เมื่อผู้ต้องขังชั้นเลวมากขาดสิ่งเหล่านี้จึงง่ายต่อการก้าวล่วงวงของการกระทำผิดซ้ำๆ

นอกจากนั้น การที่ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งขึ้นไป จึงนำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนถาวร (Secondary Deviance) นักทฤษฎีตีตราเชื่อว่าสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนถาวรมาจากกระบวนการควบคุมทางสังคมที่ทำให้บุคคลที่ถูกลงโทษทางสังคมไม่ว่าจะเป็น การถูกดำเนินคดี หรือการถูกสังคมดูถูกและไม่ให้เข้าร่วมในสังคม การปฏิบัติตามกระบวนการควบคุมนี้ จะสร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่บุคคลที่ถูกจับกุมหรือลงโทษ ทำให้เขาเกิดความรูสึกนึกคิดว่าเป็นคนภายนอกสังคมเป็นคนเลวที่สังคมไม่ต้องการ สิ่งเหล่านี้จะทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดและสำคัญตนเองว่าเป็นอาชญากร ซึ่งจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมอาชญากรหรือเบี่ยงเบนที่ถาวรตลอดไป (Tannenbaum, 1938 ; Becker, 1963 ; Lemert ,1967) และยากต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม

แผนภาพที่ 2 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างลักษณะทางประชากร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็น
ผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย” ใช้วิธีการศึกษาคาร์วิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งในวิธีการศึกษาในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังที่ตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกลดชั้นเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังที่ตกเป็นผู้ต้องขังที่ชั้นเลวมาก โดยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Research) สำหรับการศึกษาในเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังที่จัดเก็บด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของกองแผนงานและยุทธศาสตร์กรมราชทัณฑ์ ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ต้องขังชั้นเลวมากเพื่อจัดทำกรณีศึกษา (Case Study) และการจัดประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ (Focus Group) ในเรือนจำเป้าหมายที่มีสถิติผู้ต้องขังชั้นเลวมากสูงสุด 3 อันดับ ประกอบด้วยทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เรือนจำกลางบางขวาง และ เรือนจำกลางคลองเปรม โดยสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง แห่งละ 5 ราย รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 ราย โดยพิจารณาจากคุณลักษณะสำคัญ อาทิ ความหลากหลายแห่งประเภทคดี ลักษณะพฤติกรรมกระทำผิด จำนวนครั้งที่กระทำผิด เพื่อให้ครอบคลุมในทุกมิติ ตลอดจนการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จากเรือนจำเป้าหมาย 3 แห่ง ๆ ละครั้ง ทั้งนี้ กำหนดกลุ่มเจ้าหน้าที่เรือนจำที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการแก้ไขผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นทีมสหวิชาชีพ จำนวนรวมทั้งสิ้น 33 คน

การนำเสนอผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

ผลสรุปของการนำข้อมูลทางสถิติเพื่อนำมาวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ทั้งข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลด้านคดี จากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ของกองแผนงานกรมราชทัณฑ์ (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2563) พบว่าผู้ต้องขังชั้นเลวมากของกรมราชทัณฑ์ มีจำนวน 7,899 คน (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2563) แบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน 7,353 คน และเพศหญิง จำนวน 546 คน

ประเภทของการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ผู้ต้องขังกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งขึ้นไป
2. ผู้ต้องขังชั้นเลวมากที่เกิดจากการถูกลดชั้นจากการกระทำผิดวินัยเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560
3. กลุ่มที่กระทำผิดตามประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง กำหนดความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ คดีสะเทือนขวัญ หรือคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน พ.ศ.2563 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2563 ที่ให้จัดชั้นนักโทษเด็ดขาดเข้าใหม่อยู่ในชั้นต้องปรับปรุงมาก (ชั้นเลวมาก) ในความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ คดีสะเทือนขวัญ หรือคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน ดังต่อไปนี้ ให้จัดชั้นนักโทษเด็ดขาดเข้าใหม่อยู่ในชั้นต้องปรับปรุงมาก

สำหรับข้อมูลทางสถิติลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก จำแนกตามเพศ ฐานความผิด อายุขณะกระทำผิดครั้งปัจจุบัน ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ผู้ต้องขังชั้นเลวมากส่วนใหญ่เป็นชาย ร้อยละ 93.1 และหญิง 6.9 แยกตามฐานความผิด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังชั้นเลวมากทั้งชายและหญิงเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งขึ้นไป กระทำผิดในคดีอาญาผิดมากที่สุด และผู้ต้องขังหญิงพบในสัดส่วนที่สูงกว่า คือ ร้อยละ 92.1 ในขณะที่ผู้ต้องขังชาย ร้อยละ 68.5 รองลงมาคือคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ 23.2 คดีเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ 2.4 และคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ร้อยละ 23.2 ส่วนผู้ต้องขังชั้นเลวมากที่เกิดจากการถูกลดชั้นจากการกระทำผิดวินัยเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 พบว่ามีเฉพาะในกลุ่มผู้ต้องขังชาย โดยเฉพาะในกรณีลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าเรือนจำ และความผิดฐานหลบหนีสถานที่ถูกควบคุม ภูมิหลังด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีอาชีพที่ไม่มั่นคง คือรับจ้างทั่วไป รองลงมาคือ เกษตรกร ค้าขาย และว่างงานมีจำนวน

ใกล้เคียงกัน สะท้อนให้เห็นว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิตที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้าขายยาเสพติด เพราะรายได้ไม่เพียงพอ จึงกระทำความผิดซ้ำและกลายเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย (Habitual Offender)

2. ปัจจัยต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

ปัจจัยต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก นอกจากปัจจัยภูมิหลัง ลักษณะทางประชากรที่ได้กล่าวไปแล้ว พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ส่วนใหญ่มีปัญหาความแตกแยกในครอบครัวหรือเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาแยกทางกันหรือเติบโตมาจากญาติพี่น้อง ขาดความอบอุ่นและทำตัวมีปัญหาเพื่อเรียกร้องความสนใจ กลายเป็นคนติดเพื่อน และหันเข้าหายาเสพติด ถูกไล่ออกจากโรงเรียน ส่งผลให้ผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ไม่อาจสร้างความรู้สึกรักหรือสามัคยานึก ที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคม ดังนั้นความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์หรือด้านความรักของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม กลายเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (Antisocial) เมื่อผู้ต้องขังชั้นเลวมากขาดสิ่งเหล่านี้จึงง่ายต่อการก้าวสู่วังวนของการกระทำผิดซ้ำๆ กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้งขึ้นไป จึงนำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนถาวร (Secondary Deviance) บุคคลที่ถูกลงโทษทางสังคมไม่ว่าจะเป็นการถูกดำเนินคดี หรือการถูกสังคมดูถูกและไม่ให้เข้าร่วมในสังคม การปฏิบัติตามกระบวนการควบคุมนี้จะสร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่บุคคลที่ถูกจับกุมหรือลงโทษ ทำให้เขาเกิดความรู้สึกนึกคิดว่าเป็นคนภายนอกสังคมเป็นคนเลวที่สังคมไม่ต้องการ สิ่งเหล่านี้จะทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดและสำคัญตนเองว่าเป็นอาชญากร ซึ่งจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมอาชญากรหรือเบี่ยงเบนที่ถาวรตลอดไป และยากต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม

3. แนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

การประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ (Focus Group)

จากการประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่เรือนจำ/ทัณฑสถานกลุ่มเป้าหมาย 3 แห่ง ประกอบด้วย เรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำกลางคลองเปรม และทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จำนวน 3 ครั้ง รวม 33 คน ในด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัย สามารถสรุปประเด็นสำคัญในภาพรวมได้ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ผู้ให้ข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 51.5 รองลงมาอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 36.4 มีกลุ่มที่อายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 12.1 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโทสูงที่สุด ร้อยละ 42.4 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี ร้อยละ 36.4 ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 18.2 มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 51.5 รองลงมาคือ ประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี ร้อยละ 36.4 ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ และ นักทัณฑ์หวัดในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 39.4 และร้อยละ 36.4 ตามลำดับ มีตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ เพียงร้อยละ 12.1 ในระดับปฏิบัติงาน/ปฏิบัติการ ร้อยละ 51.5 และชำนาญงาน/ชำนาญการ ร้อยละ 48.5 สังกัดส่วนควบคุมรักษาการณ์และส่วนทัณฑ์ปฏิบัติจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 24.2 รองลงมาคือส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง ร้อยละ 21.2

ความแตกต่างของพฤติกรรมผู้ต้องขังในแต่ละชั้นมี มีเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีความแตกต่างของพฤติกรรมผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ร้อยละ 66.7 ไม่แตกต่าง ร้อยละ 33.3 เหตุผลที่แตกต่าง ส่วนใหญ่เห็นว่า กลุ่มที่ตกเป็นชั้นเลวมากเนื่องจากการกระทำผิดที่ผ่านมาที่กำหนดโทษจำคุกน้อย เป็นคนไม่มีระเบียบวินัย เพราะผู้ต้องขังชั้นที่สูงกว่าพยายามรักษาสีทีประโยชน์ของตนเอง ส่วนชั้นที่ต่ำขาดความสนใจในการเลื่อนชั้น ไม่สนใจสีทีประโยชน์ และมักเป็นกลุ่มกระทำผิดวินัยเรื้อรัง จึงยากต่อการปกครอง ผู้ต้องขังที่อยู่ในชั้นนี้มาจากการประพฤติดนไม่ถูกระเบียบ ละเมิดข้อบังคับต่างๆของกฎระเบียบของเรือนจำ/ทัณฑสถาน ซึ่งผู้ต้องขังในชั้นเลวลงมาหากมีกำหนดโทษสูง ส่งผลให้ผู้ต้องขังไม่สนใจเรื่องชั้นอีกต่อไปเพราะคิดว่าอีกนานกว่าตนเองจะได้รับการพ้นโทษ ผู้ต้องขังกลุ่มนี้จึงยากต่อการควบคุมอาจจะไปกระทำผิดซ้ำอีกได้ ซึ่งการกำหนดชั้นของผู้ต้องขังนั้นส่วนหนึ่งเป็นมาตรการควบคุมผู้ต้องขังให้ประพฤติตนเหมาะสม อยู่ในระเบียบเพื่อจะได้รับสิทธิต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขังให้พ้นโทษเร็ว ฉะนั้นผู้ต้องขังชั้นเลวลงมา จึงเป็นกลุ่มที่ต้องเฝ้าระวัง แต่ก็ไม่ถึงขั้นต้องระวังเป็นพิเศษ

ความคิดเห็นต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมของผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ส่วนใหญ่เห็นว่าปรับเปลี่ยนได้ ร้อยละ 78.8 ที่ปรับเปลี่ยนไม่ได้มีเพียงร้อยละ 21.2 โดยให้เหตุผลว่าการที่จะปรับเปลี่ยนใครคนใดคนหนึ่งได้ ต้องขึ้นอยู่กับความคิด ทัศนคติ แต่ต้องใช้ระยะเวลาและกิจกรรมที่สามารถช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถปรับเปลี่ยนความคิดได้ ต้องมุ่งเน้นที่การปลูกฝังจิตสำนึก ความเสียสละ ค่านิยม สังคม วัฒนธรรม มากกว่าการฝึกวิชาชีพเพียงด้านเดียว และต้องใช้เวลามากกว่าปกติ ซึ่งผู้ต้องขังชั้นเลวมากส่วนใหญ่มักจะมีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจ ต้องการการยอมรับจากกลุ่ม หากไม่ได้รับการยอมรับแล้วมักจะมีพฤติกรรมที่จะทำให้กลุ่มยอมรับ

เช่น ทำผิดระเบียบเรียนจำเพื่อให้ผู้ต้องขังอื่นเห็นว่าตนแน่จริง เพราะฉะนั้นต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพฤติกรรมในเชิงบวก

ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังถูกลดชั้นและตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากตัวผู้ต้องขังเองที่ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ การไม่ได้รับโอกาสจากสังคม ร้อยละ 9.1 ที่เหลือคือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน ครอบครัว ขาดระเบียบวินัย ไม่ปฏิบัติตามกฎ

กรมราชทัณฑ์ควรให้โอกาสในการแก้ไขกลุ่มผู้ต้องขังชั้นเลวมาก มากกว่าเน้นที่การควบคุมอย่างเดียว ถึงร้อยละ 63.3 เพราะการควบคุมเพื่อการลงโทษตามแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาแบบดั้งเดิม (Classical School) ไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และบุคคลเหล่านี้ก็ไม่ได้อยู่ในเรือนจำทั้งชีวิต ถ้าออกมาภายนอกอาจยิ่งสร้างปัญหาให้สังคมมากขึ้น กรมราชทัณฑ์มีภารกิจในการควบคุมแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง หากเน้นเรื่องการควบคุมผู้ต้องขังก็จะมีจำนวนมากขึ้น เมื่อครบกำหนดการควบคุมปล่อยตัวออกไปก็เกิดการกระทำผิดซ้ำและกลับเข้ามาอีก หากในกระบวนการควบคุมมีการแก้ไขที่ชัดเจน เช่น การเข้าโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังที่ยากต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และ ผู้ต้องขังมีความรู้ในวิชาชีพหลากหลายวิชาเมื่อปล่อยตัวออกไปก็สามารถไปประกอบอาชีพได้จริง ทำให้ได้รับการยอมรับจากครอบครัวและสังคม กรมราชทัณฑ์ควรกล้าฝึกวิชาชีพหรือจัดหาแรงงานรับจ้างที่เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังจริงๆ งานที่ให้ผู้ต้องขังทำทุกวันนี้ เช่น ถักอวน พับถุงกระดาษ งานประดิษฐ์ เย็บปักถักร้อย เป็นงานที่ใช้แรงงานมาก ผลตอบแทนต่ำ ผู้ต้องขังเมื่ออยู่ข้างนอกไม่สามารถทำเองได้เพียงล้างล้าง หรือทำก็ไม่พอเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว

4. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากข้อค้นพบในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย” ผู้วิจัยเห็นว่าระบบการจัดชั้นผู้ต้องขังมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักทัณฑ์วิทยา หรือหลักการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เพราะมีความเชื่อมโยงกับการได้รับประโยชน์ในการปล่อยตัวออกไปก่อนครบกำหนดโทษ ด้วยวิธีการพักการลงโทษ หรือลดวันต้องโทษจำคุก เรือนจำต้องทำหน้าที่ควบคู่กันไปทั้งสองอย่างคือการควบคุมผู้ต้องขังไม่ให้หลบหนีกับการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง จึงต้องมีระบบการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำและให้ความร่วมมือกับโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูต่างๆ โดยผู้ที่ให้ความร่วมมือจะมีโอกาสที่จะได้รับการปล่อยตัว

ไปก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา ดังนั้น แม้ผู้ต้องขังชั้นเลวมากจะยากต่อการแก้ไข แต่เจ้าหน้าที่เรือนจำส่วนใหญ่ยังเห็นว่า บุคคลดังกล่าวยังสามารถปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมตนเองได้ แม้จะใช้ระยะเวลาและทรัพยากรที่มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ดังนั้น การควบคุมเพื่อลงโทษอย่างเดียวไม่ใช่ทางออกในการแก้ไขปัญหา แต่จะยิ่งสร้างปัญหาในอนาคต ดังนั้นในส่วนที่สามารถเติมเต็มให้ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เห็นคุณค่าในตนเอง ควรให้โอกาสในการพัฒนา และเน้นการฝึกระเบียบวินัยโดยเข้มข้น ตลอดจนออกแบบโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังกลุ่มนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพ และส่วนใหญ่ กลุ่มที่กระทำผิดซ้ำเพราะมีปัญหาด้านการเสพยาเสพติด จึงควรเน้นที่การบำบัดแก้ไขการติดยาเสพติดเป็นหลักควบคู่กับการพัฒนาด้านอื่นๆ ต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในอนาคต 3 ประการ ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ดังนี้

4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.) กรมราชทัณฑ์ควรมีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อแยกการควบคุมตามชั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการควบคุมและแก้ไขผู้ต้องขังให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของกลุ่มต่างๆ เนื่องจากผู้ต้องขังที่อยู่ในชั้นดีขึ้นไปจะลักษณะที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบเรือนจำมากกว่า ดังนั้นรูปแบบวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังควรมีความแตกต่างกัน และป้องกันการเรียนรู้พฤติกรรม

2.) กรมราชทัณฑ์ควรมีนโยบายในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชั้นที่ถูกลดชั้นอย่างชัดเจน และสร้างแรงจูงใจในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เล็งเห็นถึงสิทธิและประโยชน์ที่พึงได้จากการปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของเรือนจำ

4.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.) เรือนจำและทัณฑสถานควรเน้นการให้ทีมสหวิชาชีพให้ความสำคัญกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ยากต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นลำดับแรก

2.) ควรมีการออกแบบโปรแกรมแก้ไขเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ทั้งกลุ่มที่กระทำผิดซ้ำเกิน 3 ครั้ง (Habitual Offender) กระทำผิดวินัยในเรือนจำ และกลุ่มที่มีพฤติกรรมเป็นภัยอันตรายต่อสังคม ซึ่งควรมีการทดลองนำร่องดำเนินการเพื่อประเมินผลการนำไปใช้จริง

4.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

- 1.) ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบหลังการบังคับใช้กฎหมายในการขยายระยะเวลาการเลื่อนชั้นผู้ต้องขัง
- 2.) ควรมีการศึกษาเพื่อออกแบบโปรแกรมเฉพาะสำหรับการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังชั้นเลวมาก เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมในปฏิบัติตามกฎระเบียบ และไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ

บรรณานุกรม

Amanda Pompoco et al. (2017). Reducing Inmate Misconduct and Prison Returns with Facility Education Programs, American Society of Criminology.

Charles Crawford. (2017). Habitual Offender Laws, The Encyclopedia of Corrections, 10.1002/9781118845387, (1-4).

Knap, M. (1999). The five-factor model of personality and psychopathy. Unpublished doctoral dissertation, Queen's University, Kingston, Ontario, Canada.

The National Offender Management Service Annual Report and Accounts for 2016-2017.
Ref: ISBN 9781474146890, HC 198 2016-17PDF, 142 pages.

PATRICK A. LANGAN, PH.D DAVID J. LEVIN, PH.D BJS Statisticians U.S. Department of Justice.

Office of Justice Programs, Bureau of Justice Statistics Special Report, June 2002, NCJ 19342.

Raymund E. Narag, Jordan Galehan & Clarke Jones. (2017). Challenges to inmate classification in a developing country setting: implications for context-based inmate classification schemes International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice, 2017.

ภาษาไทย

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม. (2548). มาตรฐานการเลื่อนลดชั้นนักโทษ.

กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์. (2552). สารานุกรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ. กรุงเทพฯ.

กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์. (2555). รูปแบบการเลื่อนชั้นของผู้ต้องขังให้เหมาะสมกับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์.

_____. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานทัณฑปฏิบัติ. กรมราชทัณฑ์.

เดชา สังขวรรณ. (2549). การเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ. ศูนย์วิจัยและพัฒนา

อาชญา.

วิทยาและกระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

นันทิ จิตสว่าง. (2545). หลักทัณฑ์วิทยา. นนทบุรี : กรมราชทัณฑ์.

นิตา ศิลารัตน์ และ ดร.สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ. การดำเนินชีวิตในสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติด. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2556).

พรชัย ขันดี และคณะ. (2553). ทฤษฎี และงานวิจัยทางอาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ : บุกเน็ท.

เพลินใจ แต่เกษมและคณะ. (2549). เบื้องหลังชีวิตของอาชญากรมืออาชีพ .ศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชญาวิทยา กรมราชทัณฑ์.

วสันต์ สิงคเสลิต. (2543). การสร้างวินัยผู้ต้องขังด้วยระบบการตัดคะแนนความประพฤติ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางอุดรธานี.

เวชยันต์ ลูกอินทร์. (2545). ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของคนที่กระทำผิดซ้ำในคดีอุกฉกรรจ์ : กรณีศึกษาผู้ต้องขัง

เรือนจำกลางสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชญาวิทยา. (2548). การรับรองมาตรฐานเรือนจำกับประสิทธิผลของงานราชทัณฑ์ไทย. สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชญาวิทยา กรมราชทัณฑ์กระทรวงยุติธรรม : กรุงเทพฯ.

สัญญาชัย ดุจดำเกิง (2558). สิทธิประโยชน์ของผู้ต้องขังกับระบบการจัดชั้น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สารานุกรมราชทัณฑ์นานาชาติ. (2541). กรมราชทัณฑ์.

สุภาพร อุपालบัติ. (2552). การกระทำผิดซ้ำในคดีรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย : การวิเคราะห์สถานการณ์เชิงภูมิศาสตร์และปัจจัยเสี่ยง, วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขา Public Health Nursing มหาวิทยาลัยมหิดล.

อำนวยการ หอมขจร. (2546). พฤติกรรมที่กระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑ์สถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเกริก.

เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชีวศึกษา. (2551). ผลงานวิจัยดำเนินงาน
ราชทัณฑ์ ปี พ.ศ. 2548-2550 : สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ .กรุงเทพฯ.

เอกสารวิจัยราชทัณฑ์เปรียบเทียบประเทศบรูไน. (2547).

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์
และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทรศัพท์ 0 2218 3210
ที่ อว 64.2.2 (จว.2)/482/2563 วันที่ 18 พฤษภาคม 2563
เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

เรียน นายวีรวัฒน์ บุญนิกุล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ใบรับรองโครงการวิจัย
 2. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
 3. หนังสือยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย
 4. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม

ตามที่คุณวิจัยได้เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ในการนี้คณะกรรมการฯ เห็นสมควรให้โครงการวิจัยของท่านได้รับการพิจารณาแบบเต็มขั้นตอน (Full Board Review) ผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย มีดังนี้

โครงการวิจัยที่ 041/63 เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนา พฤตินิสัย (FACTORS AFFECTING TO BE A VERY BAD CLASS PRISONER AND THE REHABILITATION APPROACH) ของนายวีรวัฒน์ บุญนิกุล ผ่านการพิจารณารับรอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งทัย แรงผลสัมฤทธิ์)

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2
 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อาคารจามจรี 1 ชั้น 1 ห้อง 114 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
 โทรศัพท์ : 0 2218 3210-11 E-mail: curec2.ch1@chula.ac.th

COA No. 079/2563

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 041/63 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย

ผู้วิจัยหลัก นายวีรวัฒน์ บุญนิกุล

หน่วยงาน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิจารณาจริยธรรมการวิจัยโดยยึดหลัก ของ Declaration of Helsinki, the Belmont report, CIOMS guidelines และ The international conference on harmonization – Good clinical practice (ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)
ประธานคณะกรรมการ

ลงนาม หนึ่งทัย แรงผลสัมฤทธิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งทัย แรงผลสัมฤทธิ์)
กรรมการและเลขานุการ

รูปแบบการพิจารณาทบทวน: แบบเต็มขั้นตอน

วันที่รับรอง: 18 พฤษภาคม 2563

วันหมดอายุ: 17 พฤษภาคม 2564

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

1. ข้อเสนอโครงการวิจัย
2. ประวัติและผลงานของผู้วิจัย
3. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มผู้ร่วมการวิจัย
4. หนังสือยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย
5. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม

เลขที่โครงการ.....	0.4.1 / 6.3
วันที่รับรอง.....	18 พ.ค. 2563
วันหมดอายุ.....	17 พ.ค. 2564

เงื่อนไข

1. ผู้วิจัยรับทราบว่าเป็นการผิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-13) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักฐานในการปิดโครงการ
8. โครงการวิจัยที่ได้รับการอนุมัติโครงการโดยการพิจารณาทบทวนแบบกรณียกเว้น (Exemption review) ปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อ 1.6 และ 7 เท่านั้น

แบบสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง (In-depth Interview)

คำชี้แจง

1. กรุณาตอบคำถามตามความเป็นจริง
2. การตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวคุณ
3. ข้อมูลจะปกปิดเป็นความลับและใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น และคุณสามารถขอยุติการให้สัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะภูมิหลังของผู้ต้องขัง

1. อายุปัจจุบัน.....ปี
2. อายุขณะกระทำผิดครั้งแรก.....ปี
3. สถานภาพการสมรส
4. คุณมีบุตร จำนวน.....คน
5. ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ
6. ภูมิลำเนา
7. การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษในครั้งนี้
8. รายได้ก่อนต้องโทษครั้งนี้.....บาท/เดือน
9. รายได้จากประกอบอาชีพพอเพียงหรือไม่
10. คุณมีหนี้สินหรือไม่
11. คุณมีรายได้ที่มาจากการทำงานผิดกฎหมายหรือไม่
12. คุณเคยมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่ อย่างไร
13. สถานภาพของครอบครัวในวัยเด็ก
14. สถานภาพของครอบครัวตนเองในปัจจุบัน
15. เมื่อมองย้อนกลับไปในช่วงวัยเด็ก คุณให้ความสำคัญกับการเรียนมากน้อยเพียงใด

เลขที่โครงการ	04.1/6.3
วันที่รับรอง	18 พ.ค. 2563
วันหมดอายุ	17 พ.ค. 2564

ตอนที่ 2 ประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุข

16. คุณเคยเสพยาเสพติดหรือไม่
17. คุณเริ่มเสพยาครั้งแรกตอนอายุ.....ปี
18. คุณเสพยาเสพติดมาเป็นระยะเวลา.....ปี
19. ยาเสพติดที่เคยใช้
20. บุคคลที่ใกล้ชิดกับคุณมีใครเกี่ยวข้องกับยาเสพติดบ้าง.....

21. คนในครอบครัวของคุณมีใครเคยถูกต้องโทษจำคุกหรือไม่.....

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประวัติการกระทำผิดของผู้ต้องขัง

22. ประวัติการกระทำผิด

ครั้งที่	อายุ	ฐานความผิด	กำหนดโทษ	ระยะเวลาจำคุกจริง	ระยะห่างกับความผิดครั้งก่อน (ปี / เดือน)	ประเภทของการพ้นโทษ
ครั้งแรกปี					
ครั้งที่ 2ปี					
ครั้งที่ 3ปี					
ครั้งที่ 4ปี					
ครั้งที่ 5ปี					
ครั้งที่ 6ปี					
ครั้งที่ 7ปี					
ครั้งที่ 8ปี					
ครั้งที่ 9ปี					
ครั้งที่ 10ปี					
ครั้งปัจจุบันปี					

23. ในคดีปัจจุบันคุณจำคุกมาแล้ว.....ปี.....เดือน

24. คุณเหลือโทษจำคุก.....ปี.....เดือน

25. ปัจจุบันคุณอยู่ในชั้นนี้มาเป็นระยะเวลา.....ปี.....เดือน

26. สาเหตุที่ถูกลดชั้น เ

27. สาเหตุในการกระทำผิดครั้งปัจจุบัน

28. สาเหตุที่คุณกลับมากระทำผิดซ้ำในครั้งนี้มีปัจจัยใดบ้าง เช่น การไม่ได้รับโอกาสจากสังคม การไม่มีงานทำ การกลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมๆ ฯลฯ

29. หากทว่าคุณเคยกระทำผิดวินัยในเรือนจำ/ทัณฑสถาน มีสาเหตุเกิดจากอะไร เช่น ทะเลาะวิวาทเพราะไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้, ลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าเรือนจำ เพราะต้องการประโยชน์แลกเปลี่ยน เป็นต้น

เลขที่โครงการ..... 041 / 63

วันที่รับรอง..... 18 พ.ค. 2563

วันหมดอายุ..... 17 พ.ค. 2564

30. คุณทราบหรือไม่ว่า การกระทำผิดซ้ำ/การกระทำผิดวินัย ทำให้ถูกลดชั้น หากทราบ เพราะเหตุใดจึงกระทำผิด

ตอนที่ 4 พฤติกรรมขณะอยู่ในเรือนจำ

31. ปัจจุบันคุณได้รับมอบหมายให้ทำงานอะไร
 32. คุณเคยมีประวัติการสักลายในเรือนจำหรือไม่
 33. คุณเคยการกระทำผิดวินัยในเรือนจำหรือไม่ ถ้าเคยมีความผิดฐานใดบ้าง
 34. การถูกลงโทษทางวินัยที่เคยได้รับการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ/ทัณฑสถาน
 35. พฤติกรรมขณะถูกควบคุมตัวในเรือนจำ
 36. ประวัติการเข้าร่วมกิจกรรม / โปรแกรมการแก้ไขในทุกครั้งขณะอยู่ในเรือนจำ
 37. การเรียนรู้เทคนิควิธีการกระทำผิดจากในเรือนจำ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

38. คุณคิดว่าปัจจัยใดที่ส่งผลให้คุณตกเป็นผู้ต้องขังชั้นดังกล่าวนี้
 39. คุณคิดว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเกินก็ครั้งขึ้นไป จึงถือว่ากระทำผิดติดนิสัย
 40. คุณเห็นว่า การตกเป็นผู้ต้องขังชั้นดังกล่าวนี้ จะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้หรือไม่
 41. หากมีโอกาสได้เลื่อนชั้นจะมีโอกาสกลับมากระทำผิดอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด
 42. คุณคิดว่าว่ากรมราชทัณฑ์ต้องดำเนินการอย่างไรกับผู้ต้องขังในชั้นดังกล่าวนี้

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบคำถามในการสัมภาษณ์

เลขที่โครงการ.....	0.4.1 / 6.3
วันที่รับรอง.....	18 พ.ค. 2563
วันหมดอายุ.....	17 พ.ค. 2564

ประเด็นการประชุมกลุ่มย่อยเจ้าหน้าที่ (Focus Group)
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมากและแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย
FACTORS AFFECTING TO BE A VERY BAD CLASS PRISONER
AND THE REHABILITATION APPROACH

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. อายุ
2. ระดับการศึกษา
3. ประสบการณ์ทำงาน/อายุราชการ
4. ตำแหน่งงาน
5. สังกัดส่วน/ฝ่าย

ตอนที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชั้นเลวมาก

6. จากประสบการณ์ในควบคุมและแก้ไขผู้ต้องขัง คุณเห็นว่าพฤติกรรมผู้ต้องขังในแต่ละชั้น มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
7. ในความคิดเห็นของคุณ คุณเห็นว่าผู้ต้องขังชั้นเลวมาก สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
8. แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชั้นต่างๆ ตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน มีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด โปรดยกตัวอย่างประกอบ
9. คุณคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังถูกลดชั้นและตกเป็นผู้ต้องขังชั้นเลวมาก
10. คุณคิดว่าวาระบรรเทาโทษต้องดำเนินการอย่างไรกับผู้ต้องขังชั้นเลวมาก ควรเน้นที่การควบคุม หรือควรให้ความสำคัญกับการแก้ไข เพราะเหตุใด

เลขที่โครงการ..... 0 4 1 / 6 3
วันที่รับรอง..... 1 ๘ พ.ค. 2563
วันหมดอายุ..... 17 พ.ค. 2564

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วีรวัฒน์ บุญนิกุล
วัน เดือน ปี เกิด	23 พฤษภาคม 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดเพชรบุรี
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ที่อยู่ปัจจุบัน	79/10 ซองประชาชื่น 7 ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY